

Gwasanaeth
Mabwysiadu
Cenedlaethol

National
Adoption
Service

AFA CYMRU
association for fostering and adoption
cymdeithas ar gyfer maethu a mabwysiadu

CANLLAW ARFERION DA

Pontio a Chymorth Cynnar

2

Cyswllt

1

Gweithio gyda Rhieni Biolegol

3

Cymorth Mabwysiadu

4

Cynnwys

Cyflwyniad	3	Cydnabyddiaeth	39
Statws a phwrpas y canllaw hwn	5	Cyfeiriadau	40
Sut mae'r canllaw hwn yn gweithio a sut gall defnyddwyr	6	Atodiad 1: Cynghair Sibling – Galwad ac Adduned	42
wneud y mwyaf ohono		Atodiad 2: Ar gyfer pwy y mae'r canllaw hwn, talfyriadau	43
2.1 Achosion gofal	9	a thermau	
2.2 Achosion lleoli	12	Atodiad 3: Cyfeiriadau cyfreithiol llawn i'r ddeddfwriaeth	44
2.3 Canfod teulu	13	a'r rheoliadau a ddyfynnir yn y canllaw hwn	
2.4 Cysylltu	17	Atodiad 4: Mesurau perfformiad allweddol yn ymwneud	48
2.5 Cynllunio paru	19	â gwaith Taith Bywyd a gwybodaeth ar wahanol lyfrau	
2.6 Panel paru / Penderfynwr yr Asiantaeth (PA)	24	Taith Bywyd	
2.7 Cynllunio cyflwyniadau	26	Atodiad 5: Gweithgareddau a llyfrau y gellir eu defnyddio	49
2.8 Cyflwyniadau	30	mewn gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn	
2.9 Lleoli	34	Atodiad 6: Rhestr wirio Cyfrifoldeb Rhieni Dirprwyedig	52
2.10 Wythnosau / misoedd cynnar	36		
2.11 Penderfyniad i wneud cais am Orchymyn Mabwysiadu	38		
2.12 Achosion Gorchymyn Mabwysiadu	38		
2.13 Ar ôl Gorchymyn Mabwysiadu	39		

Mae'r canllaw arferion da hwn wedi ei gynhyrchu gan AFA Cymru.

Mae wedi ei gomisiynu a'i ariannu gan y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (GMC) ar gyfer Cymru.

Cedwir yr holl hawliau. Ni chaniateir atgynhyrchu'r ddogfen hon heb ganiatâd Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru.

Darlun clawr: Jess Coldrick

Cyflwyniad

Pan na all plant ddychwelyd gartref yn ddiogel o ofal, mae mabwysiadu yn darparu sicrwydd cyfreithiol, cariad a pherthyn i deulu newydd. Fodd bynnag, mae mabwysiadu hefyd yn golygu bod yn rhaid gwahanu'r plentyn, sydd wedi dioddef trawma a cholled cynnar, oddi wrth deulu maeth lle maent wedi teimlo'n sicr ac wedi teimlo cariad, ynghyd ag arferion ac amgylchfyd cyfarwydd (Neil et al 2020). Er bod gan ymarferwyr a gofalwyr, yn ddi-os, fuddiannau gorau'r plentyn dan sylw, nid ydynt efallai bob amser yn gwybod am a deall yn llawn effaith trawma a cholled cynnar ac maent yn mynegi ansicrwydd o ran sut i gynllunio, ymateb a chefnogi plentyn wrth iddynt symud i deulu newydd.

Mae plant yn hynod yn eu gallu i addasu; maent wedi gorfod bod, ond mae gweld adfyd megis camdriniaeth ac esgeulustra yn eu plentyndod a cholli pobl arwyddocaol yn eu bywydau yn effeithio pob maes o ddatblygiad plentyn, eu patrymau ymlyniad, a'u cred ynddynt eu hunain, a gall gael canlyniadau datblygiadol pellgyrhaeddol (Grotevant a McDermott, 2014; Rutter, 2005 yn Neil, Young a Hartley, 2018). Ymddygiad plentyn yw eu hymateb i'r amgylchiadau y maent ynddynt a dyma eu hiaith wrth gyfathrebu gyda'r oedolion o'u cwmpas; geiriadur yr iaith honno yw eu hanes.

“Os gallwn ddeall yr hyn sydd wedi digwydd, neu'r hyn allai fod wedi digwydd i'r plentyn yn ei fywyd cynnar, gallwn ddechrau ceisio ystyried yr effaith a gafodd hyn ar ei ddealltwriaeth o'r byd.”
(Understanding the Child. Model gwasanaeth SEWAS)

Mae mabwysiadwyr wedi amlygu'r cyfnod pontio fel cyfnod arwyddocaol ond problemus yn eu taith fabwysiadu gyffredinol ac wedi nodi anghysondeb sylweddol yn y dull practis sydd wedi effeithio eu profiadau (Lewis, 2018). Mae cyfnodau pontio anodd hefyd wedi eu nodi fel rhai ag effeithiau negyddol hirdymor ar deuluoedd newydd (Neil, 2020; Norris 2019a, 2019b). Mae ymchwil wedi canfod bod profiad emosiynol y plentyn, yn enwedig eu profiad o golli eu gofalwr maeth, yn colli prif ffocws ym meddyliau pobl yn ystod y symudiad i deulu newydd, gan arwain at yr hyn a ddisgrifir fel 'man dall' (Boswell a Cudmore, 2017). Wrth geisio delio gydag emosiynau gwrthdrawiadol a phryderon eu hunain, mae oedolion wedi tueddu i ddehongli ymddygiad plentyn, er enghraifft, o gydymffurfio â diffyg trallod fel sefyllfa lle mae'r plentyn yn "iawn" yn hytrach na holi beth allai fod yn digwydd ar lefel ddyfnach. (Boswell a Cudmore, 2014, 2017).

Yn draddodiadol, symudir i fabwysiadu yn gyffredinol rhwng 5 – 14 diwrnod, fel rheol yn dibynnu ar oedran y plentyn. Canfu Selwyn et al (2015) bod gofalwyr maeth a mabwysiadwyr ill dau yn teimlo nad oeddynt wedi cael gwybodaeth ddigonol am y plentyn wedi ei leoli gyda nhw ac mae adborth cyson gan fabwysiadwyr ar heriau ar ôl lleoliad yn dweud eu bod yn dymuno eu bod wedi eu paratoi yn well (Neil et al., 2018b). Ar ôl eu symudiad, yn nodweddiadol nid yw plant wedi gweld eu gofalwr maeth, fel rheol am o leiaf 6-12 wythnos, ac i rai nid oes cysylltiad pellach (Neil, 2018a). Mae symudiadau cyflym yn achosi trallod mawr i'r plentyn, ac i fabwysiadwyr a gofalwyr maeth, ac os na chaiff ei drin mewn modd sensitif, gall gael effaith hirdymor ar ddatblygiad plant, mewn rhai achosion yn bygwth llwyddiant y lleoliad mabwysiadu (Selwyn et al., 2015).

Ledled Cymru, mae practis o ran pontio i fabwysiadu wedi bod yn newid mewn ymateb i gorff cynyddol o waith ymchwil sy'n galw am fwy o gynllunio a chraffu ac mae er budd gorau'r plentyn. Mae'r canllaw hwn yn amlygu arferion gorau yng Nghymru, ynghyd ag egwyddorion allweddol o fodelau pontio seiliedig ar dystiolaeth, Moving to Adoption (Prifysgol Dwyrain Anglia) a "By your Side" (The Family Place) sy'n dod at ei gilydd i gynnig fframwaith seiliedig ar ymlyniad a thrawma ar gyfer delio â phontio i fabwysiadu a dull cydlynol ar gyfer cymorth cynnar.

Bydd y fframwaith hwn yn atgyfnerthu ac adeiladu ar arferion presennol ledled Cymru a gellir ei ddefnyddio gyda phobl plentyn gyda chynllun ar gyfer mabwysiadu, er y cydnabyddir y bydd rhai plant angen cymorth ychwanegol, megis Mabwysiadu gyda'n Gilydd. Er y bydd gan rai rhanbarthau weithiwr pontio penodol a chymorth seicolegol, ni fydd hyn yn rhwystro rhai heb hynny rhag dilyn yr egwyddorion yn y canllaw ac addasu o fewn eu gwasanaeth. Mae'r fframwaith yn ymgorffori dysgu a chymorth seiliedig ar ymlyniad a thrawma; cydnabyddiaeth o ddarparu cyfleoedd i ddatblygu cydberthnasau positif ar draws y rhwydwaith ac yn enwedig rhwng gofalwyr maeth a mabwysiadwyr; manteision cydberthynas sy'n para gyda gofalwyr maeth (Neil, 2018); a chynllunio sydd wedi ei deilwra i bob plentyn a theulu.

Ym mhob cam o'r broses, mae'r canllaw yn canolbwyntio ar agweddau allweddol a fydd yn helpu teuluoedd sy'n mabwysiadu i fod yn realistig o ran yr hyn i'w ddisgwyl a'u paratoi gymaint ag y bo modd er mwyn cynnig gofal sensitif i'r plentyn, a chynabod ar yr un pryd bod cymorth parhaus yn rhan o rianta mabwysiadol a dderbynnir.

Mae'r cyfarfod **llinell amser trawma/anogaeth a Deall y Plentyn** a amlinellir yn y dull hwn yn ganolog o ran helpu mabwysiadwyr i ddeall a dehongli ymatebion y plentyn a pheidio â'u derbyn ar eu golwg, ac i'w helpu i gynnig dull rhianta sensitif er mwyn cynorthwyo gydag adferiad. **"Mae disgwyliadau realistig a theimlad o "fod yn barod" yn darparu sylfaen gref ar gyfer cychwyn ar y daith fel rhieni sy'n mabwysiadu"** (Getting it Right. Model gwasanaeth SEWAS). Yr un mor bwysig yw'r cynllun gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn i'w helpu i ddeall yr hyn sydd wedi digwydd, a'r hyn a fydd yn digwydd, a phwy a fydd gyda nhw ar y daith.

Mae'r broses tri cham **Dod i Wybod, Dod i ddangos, Barod i Fynd** yn caniatáu datblygiad graddol cydberthynas ac ymddiriedaeth nad yw'n copïo profiadau o drawma yn y gorffennol, ac sy'n caniatáu i blant deimlo'n ddiogel gydag oedolion sy'n eu deall ac a all eu helpu i reoli eu hymatebion sensitif ac empathig. (Neil et al, 2018a). Mae'n cydnabod pwysigrwydd y **berthynas gofal maeth** i'r plentyn a sut bod cynnal hyn er budd y plentyn. Ym mhob cam, cydnabyddir bod angen i'r oedolion o amgylch y plentyn fod yn ddigon cadarn yn emosiynol i feddu ar emosiynau mawr, heb gael eu llethu eu hunain. Mae angen hefyd eu cefnogi'n emosiynol, ynghyd â'r plentyn, a'u tywys drwy'r straen anochel yn y dyddiau, yr wythnosau a'r misoedd cynnar (Norris, 2019a, 2019b)

Rydym yn cydnabod mai cydberthynas yw'r allwedd i gynnal strwythur y tîm o gwmpas y plentyn a byd mewnol y plentyn gyda'i gilydd ac mae'n ganolog i lwyddiant unrhyw ymyrraeth. Mae'r canllaw yn amlygu pwysigrwydd cysondeb dull aml-asiantaeth o'r cyfnodau cynnar, ac ar bob cam yn nhaith y plentyn. Bydd gan bob ymarferwr rôl benodol, ond byddant yn rhannu teimlad cyffredin o bwrpas a dealltwriaeth o anghenion y plentyn, y canlyniadau dymunol a'r llwybr i gyflawni hyn. Dim ond gyda dull sy'n canolbwyntio, sy'n berthynol a chyfannol y gallwn wella canlyniadau i blant, ond hefyd yr ymddiriedaeth. Y cyfathrebu a'r cydberthynasau yn y tîm o gwmpas y plant, gan sicrhau bod teuluoedd sy'n mabwysiadu wedi eu paratoi'n dda ac yn cael eu cefnogi yn yr heriau sydd o'u blaenau.

Er rhwyddineb, defnyddir y gair unigol "plentyn" yn y canllaw hwn, er y cydnabyddir y bydd nifer arwyddocaol o blant yn cael eu mabwysiadu gyda'u brodyr a'u chwiorydd. Bydd gan bob plentyn unigol brofiadau unigryw a dealltwriaeth o'u hamgylchiadau, ac anghenion unigryw, ac felly mae angen i unrhyw gynllun gwaith adlewyrchu hyn ynghyd a'r gydberthynas gyda siblingiaid a phrofiadau.

Nod y cyfarfod Deall y Plentyn yw helpu oedolion o gwmpas y plentyn i ddeall ymddygiad y plentyn a'u hanghenion cudd o safbwynt sy'n deall trawma.

"Rwy'n teimlo i ni gael y cyfle i ddatblygu perthynas dda gyda'r teulu maeth a wnaeth, yn y pen draw, helpu i'n plentyn deimlo'n fwy cyfforddus gyda ni" Rhiant sy'n mabwysiadu

Beek, Schofield a Neil, Canolfan ar gyfer Ymchwil i Blant a Theuluoedd, UEA Moving to Adoption model

"It's ok. I know you are only small and everything is in a muddle but we will work it out together"

Cymerwyd o Not Again, Little Owl Dr Vivien Norris. The Family Place

Ar bob cam o'r ffordd, ym mhob ffordd, bydd yr oedolion ochr yn ochr â'r plentyn. Drwy wrando a deall yr hyn y mae'r plentyn ei angen a'r hyn y maent yn ei ddweud yn eu geiriau a'u gweithredoedd, gallwn sicrhau bod pethau'n iawn iddyn nhw.

Dod i wybod – meithrin perthynas ac ymddiriedaeth yn ofalus
Dod i ddangos – dysgu sut i wneud cyn ei wneud
Barod i fynd – cydnabod y golled a chadw mewn cysylltiad

Statws a phwrpas y canllaw hwn

Mae'r canllaw hwn wedi ei lunio i adeiladu ar y fframwaith cyfreithiol presennol ar gyfer mabwysiadu a chymorth mabwysiadu yng Nghymru. Mae wedi ei ddylunio i adeiladu ar arferion da a datblygu dull Cymru gyfan. Disgwyliad y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (GMC) yw y bydd y canllaw yn arwain at bawb sy'n cymryd rhan mewn mabwysiadu a chymorth mabwysiadu yng Nghymru yn derbyn yr un ansawdd o wasanaeth.

Mae'r canllaw yn cael ei ddrafftio ar adeg pan fo sefydliadau cydweithredol rhanbarthol ac asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol yng Nghymru yn gwneud cynnydd arwyddocaol o ran datblygu mabwysiadu a gwasanaethau cymorth mabwysiadu. Nod y canllaw yw adlewyrchu'r cynnydd hwnnw.

Nid yw'r canllaw yn cynnig cyngor llym ynglŷn ag amserlenni a chynlluniau penodol a ddylid eu gwneud. Gall dull 'un maint i bawb' ymddangos yn ddefnyddiol, ond yn ymarferol gall hyn arwain at gollu ffocws ar yr hyn sydd o bwys mewn gwirionedd, anghenion penodol 'y plentyn hwn' sy'n symud i'r 'teulu hwn'.

Mae'r egwyddorion arweiniol ar gyfer y canllaw hwn fel a ganlyn:

- Gall trawma cynnar effeithio pob maes o ddatblygiad plentyn, eu hymlyniadau, cred am eu hunain, ymatebion ac ymddygiad
- Dim ond pan fo mabwysiadwyr yn cael eu paratoi yn realistig a chael eu cefnogi gan weithwyr proffesiynol i ddeall profiad, ymatebion y plentyn a sut maent yn ymateb i eraill, a datblygu strategaethau rhianta empathig, y gall adferion i'r plentyn ddechrau digwydd
- Mae dull sy'n deall trawma tuag at gynllunio gofal, pontio a chymorth parhaus yn galluogi cynllunio sy'n canolbwyntio ar y plentyn, ac yn hyrwyddo sylfaen gref a gwell canlyniadau
- Mae angen i bob plentyn ddeall eu naratif a'u taith tuag at fabwysiadu; mae angen clywed eu llais, ac mae angen iddyn nhw barhau i deimlo cysylltiad gydag oedolion yr ymddiriedir ynddyn nhw
- Mae cydberthynas yn allweddol. Dylid blaenoriaethu cyfleoedd i ddatblygu a chynnal cydberthynas ymddiriedol, a'u cefnogi; gall hyn ddelio â phroblemau sy'n cyfyngu pontio llwyddiannus a gall rwystro problemau rhag codi yn ddiweddarach mewn bywyd.
- Mae gwaith cydweithredol effeithiol rhwng gweithwyr proffesiynol yn hanfodol. Mae angen cael nod cyffredin a dealltwriaeth o'r gwaith sy'n cael ei wneud a meithrin sgiliau deallusol-emosiynol i feithrin a chynnal cydberthynas, a deall safbwynt pobl eraill.

Dylai llais y plentyn fod wrth graidd popeth rydym yn ei wneud:

- Mae gennyf hawl i ddeall nad fy mai i yw hi nad oedd fy rhieni biolegol yn gallu gofalu amdanaf
- Mae gennyf hawl i ddisgwyl i unrhyw benderfyniadau a gymerir a'r canlyniadau gymryd i ystyriaeth fy mhrofiadau penodol i fel plentyn du neu leiafrif ethnig ac i barchu fy ethnigrwydd a fy nhreftadaeth ddiwylliannol.
- Mae gennyf hawl i ddeall pam na allaf fyw gyda fy nheulu biolegol
- Mae gennyf hawl i ddeall pam y gallwn neu na allwn fyw gyda fy mrodryd a'm chwiorydd
- Mae gennyf hawl i ddeall pam y mae mabwysiadu wedi ei ddewis ar fy nghyfer i
- Mae gennyf hawl i ddeall pam y dewiswyd y teulu penodol hwn ar fy nghyfer i
- Mae gennyf hawl i ddeall pam y gwnaed y trefniadau cadw mewn cysylltiad (cysylltiad) presennol
- Mae gennyf hawl i gadw mewn cysylltiad â'm teulu biolegol os yw hynny yn ddefnyddiol ac yn ddiogel
- Bydd fy rhieni biolegol yn cael cymorth i'w helpu nhw i gadw mewn cysylltiad gyda mi lle mae hynny wedi ei gytuno
- Mae gennyf hawl i gadw mewn cysylltiad gyda phobl eraill sy'n bwysig i mi, er enghraifft rhieni maeth lle mae hynny yn ddefnyddiol ac yn ddiogel
- Wrth feddwl am yr hyn rwyf ei angen, bydd gweithwyr proffesiynol yn meddwl am fy mhlentindod cyfan, nid nawr yn unig
- Mae gennyf hawl i gael fy ngweld fel rhan o'r teulu mabwysiadol, nid yn unig fel unigolyn.

Mae'r holl ganllawiau wedi cymryd i ystyriaeth galwad ac adduned y Gynghair Siblingiaid, ac mae'r egwyddorion hynny wedi eu gwreiddio yn y canllawiau. **Gweler Atodiad 1**

Sut mae'r canllaw hwn yn gweithio a sut gall defnyddwyr wneud y mwyaf ohono

Mae'r canllaw hwn yn sefyll ar ei ben ei hun. Serch hynny, gellir hefyd ei ddefnyddio ar y cyd â thri chanllaw arall. Maent yn delio gyda:

- Cysylltiad
- Gweithio gyda Rhieni Biolegol
- Cymorth Mabwysiadu

Mae pob canllaw yn cael ei gyflwyno ar wahân. Serch hynny, er mwyn i'r ymarferwr, ac yn benodol, gweithiwr cymdeithasol y plentyn, gael y budd mwyaf o bob canllaw, mae'r canllawiau wedi eu trefnu yn ôl amser ac wedi eu rhifo, er mwyn rhoi rhwyddineb cyfeirio i'r ymarferwr. Er enghraifft, gallent edrych ar yr hyn sydd angen ei ystyried yn y cyfnod canfod teulu ar gyfer pob un o'r pedwar canllaw (1.3, 2.3, 3.3, a 4.3). Dylai'r diagram canlynol helpu o ran symud drwy'r canllawiau.

Gweler Atodiad 2 i gael manylion llawn y gweithwyr proffesiynol y mae'r canllaw wedi ei fwrïadu ar eu cyfer, talfyriadau a thermâu.

CYFNOD	1 CYSWLLT	2 PONTIO A CHYMORTH CYNNAR	3 GWEITHIO GYDA RHENI BIOLEGOL	4 CYMORTH MABWYSIADU
TREFNIADAU GOFAL 1	GCP – cyfarfod teulu. GCP – sicrhau bod gan AMP/B wybodaeth ddigonol i fwydo gwybodaeth i'r cynllun cysylltiad. GCP – LJW. GCM – cyngor a chymorth i'r GCP.	GCP i wahodd GCM i ail adolygiad PDG. Bydd AA yn dyrannu GCM i weithio gyda'r teulu biolegol. GCP yn sicrhau bod cronoleg fanwl, cyn genedigaeth a hyd heddiw. GCP yn ymgymryd â LJW. SAA i fonitro cynnydd LJW.	GCP – dylid cael cyfarfod teulu os na ddigwyddodd yn yr ACG. GCP yn sicrhau bod y teulu biolegol yn deall mai mabwysiadu yw un opsiwn wrth gynllunio. GCP yn cyfeirio i'r rhanbarth am gymorth gyda chynllunio mabwysiadu. GCM yn darparu 'cwnsela rhieni biolegol'. GCP a GCM – cyfeirio i Myfyrio. GCP – LJW.	GCP – adnabod anghenion hirdymor y plentyn yn y cynllun gofal ac yn AMP/B. GCM yn mynychu ail adolygiad PDG i gynghori ar anghenion AS posibl. GCM – cynllun cymorth PA yn yr ADF.
ACHOSION GORCHYMYN LLEOLI 2	GCP – cynllun gofal / AMP/B /cynllunio ar gyfer A26 a chysylltiad ar ôl mabwysiadu. GCP – cynllunio ar gyfer cysylltiad gyda siblingiaid.	GCP – AMP/B yn ffurfio sylfaen y llinell amser trawma / anogaeth. GCP a GCM yn cynllunio ar gyfer naratif 'symud ymlaen'.	GCP a GCM yn cytuno ar gyfathrebu effeithiol gyda RhB. GCP yn cynllunio ar gyfer cysylltiad a26	GCM i ddarparu cymorth i GCP amhrofiadol wrth ysgrifennu'r AMP/B. GCP – adnabod anghenion cymorth hirdymor y plentyn yn yr AMP/B.
CANFOD TEULU 3	GCP – lleihau / cysylltiad ffarwelio dan a26 ACA. GCP – gweithio gyda'r plentyn a'r rhiant maeth i sicrhau bod y plentyn yn deall pma fo cysylltiad yn newid. GCM – cynorthwyo gyda'r uchod.	GCP – diweddarau AMP/B ar gynnydd y plentyn. GCP a GCM yn adnabod sut y bydd DF yn diwallu anghenion y plentyn yn ystod y cyfnod pontio ac anghenion cymorth cynnar wrth edrych ar amrediad o. GCP a GCM yn cytuno rolau a chyfrifoldeb o ran cynllun gwaith uniongyrchol.	GCP – hysbysu rhieni o gynnydd. GCP yn gweithio gyda RhB ac aelodau eraill TB ar y cynllun cysylltiad a26. GCP – diweddarau AMP/B ar sail unrhyw wybodaeth bellach gan y teulu biolegol.	GCP – diweddarau AMP/B ar gynnydd y plentyn. GCM yn paratoui llinell amser trawma/anogaeth o wybodaeth yr AMP/B ac adnabod anghenion cymorth posibl. AF yn rhoi cymorth i'r DF drwy gyfrwng gwasanaethau cymorth mabwysiadu cynhwysol.

CYFNOD	1 CYSWLLT	2 PONTIO A CHYMORTH CYNNAR	3 GWEITHIO GDYDA RHINI BIOLEGOL	4 CYMORTH MABWYSIADU
CYSYLLTU 4	GCP – diweddar AMP/B. GCP a GCM – cysylltu gyda DF a phrofi eu hymrwymiad i gynllun cysylltiad y plentyn. GCP – TGB.	GCM yn rhannu llinell amser trawma gyda DF. GCP a GCM yn ymweld a chartref y DF. GCP a GCM yn helpu DF i ddeall anghenion y plentyn hwn. DF a RhM yn cyfarfod i ddatblygu perthynas cyn y Cyfarfod Deall y Plentyn.	GCP – hysbysu rhieni o'r cynnydd, gyda chymorth y GCM. GCP a GCM yn cynllunio ar gyfer cyfarfod rhwng y RhB a'r DF.	GCP yn rhoi'r holl wybodaeth i'r DF ar y plentyn. GCM a GCP yn cynnal y cyfarfod 'deall y plentyn', o'r hwn y bydd anghenion cymorth yn dod yn amlwg, efallai. GCP a GCM yn cefnogi DF os gwneir cais am ganiatâd i ddirymu'r GLL.
CYNLLUNIO PARU 5	GCP a GCM yn rhoi at ei gilydd elfen cysylltiad y cynllun cymorth mabwysiadu. GCP – cynllunio ar gyfer cysylltiad ffarwelio. GCP a GCM yn cynllunio ar gyfer cyfarfod rhwng y RhB a'r DF.	Cynnal Cyfarfod Deall y Plentyn. DF yn cael cyfnod i feddwl. Cysylltiad anffurfiol pellach rhwng y DF a'r RhM. Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn. GCP, gyda help y GCM, yn cwblhau'r ALIM a'r CCM. Gweld y plentyn o bosib. Cynllunio ar gyfer cyfarfod gyda'r RhB a'r DF.	GCP – hysbysu'r rhieni o'r cynnydd (gweler cyngor AFA ar gyfer GMC ar ddirymu ceisiadau GLL). GCP a GCM i gysylltu ar drefniadau cysylltiad ffarwelio a chynnig cymorth i'r RhB.	GCP a GCM yn edrych ar anghenion cymorth penodol y plentyn a chryfderau a gwendidau DF er mwyn bwydo gwybodaeth i'r cynllun cymorth mabwysiadu. GCP, gyda help y GCM, yn cwblhau ALIM ac CCM sy'n cael eu rhannu gyda'r DF
PANEL PARU / ADM 6	Panel a'r PA i ystyried y cynllun cysylltiad arfaethedig.	Panel a'r PA i ystyried gwaith papur paru ac adroddiad yr UtCM.	GCP – hysbysu'r rhieni (gweler cyngor AFA i'r GMC ar ddirymu ceisiadau GLL). GCP a GCM i ystyried trefniadau ar gyfer cyfarfod RhB a DF.	Panel a'r PA i ystyried os yw'r cynllun cymorth yn addas i'r pwrpas ac argymhell/cymeradwyo paru.
CYNLLUNIO CYFLWYNIADAU 7	GCP a GCM – cynllunio ar gyfer cysylltiadau gyda gofawyr maeth i gael eu cynnal ar ôl pontio. Cyfarfod gyda RhB a DF.	GCM a GCP – dyrannu cytundeb PR. GCM yn cynllunio cyfarfod cyflwyniadau. Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn.	GCP – hysbysu'r rhieni. Cyfarfod gyda DF a RhB yn cael ei gynnal. Cyfarfod gyda DF ac aelodau eraill y TB (e.e. siblingiaid hŷn) yn cael ei gynnal.	GCP a GCM yn cynnwys gweithwyr ieuchyd a/neu addysg wrth gynllunio lle bo'n briodol.
CYFLWYNIADAU 8	GCM a GCT yn cynorthwyo RhM a DF wrth feithrin perthynas a fydd yn cynnal lefel o gysylltiad.	GCM i arwain at y dull tri cham yn y cyflwyniadau. Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn. GCM yn arwain adolygiad.	GCP – hysbysu'r RhB o ddyddiad y cyflwyniadau (gweler cyngor AFA ar gyfer y GMC ar ddirymu ceisiadau GLL).	GCP a GCM i newid y cynllun cymorth os daw anghenion ychwanegol i'r golwg yn ystod y cyflwyniadau.

CYFNOD	1 CYSWLLT	2 PONTIO A CHYMORTH CYNNAR	3 GWEITHIO GYDA RHENI BIOLEGOL	4 CYMORTH MABWYSIADU
LLEOLI 9	GCP, GCM a GCT i sicrhau bod cysylltiad gyda'r rhieni maeth.	GCM yn darparu cymorth parhaus. Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn. Cysylltiad gyda'r RhM.	GCP a GCM – cytundeb PR gyda'r DF.	GCM a GCP yn adolygu'r cynllun cymorth os daw anghenion ychwanegol y teulu newydd i'r golwg.
WYTHNOSAU / MISOEDD CYNNAR 10	GCM yn sicrhau bod llythyr setlo i mewn yn cael ei anfon at rieni biolegol ac eraill (o fewn 6 wythnos). GCM, GCP ac SAA yn cefnogi DF a RhB wrth sefydlu patrwm cysylltu.	GCP – ymweliadau statudol ac adolygiadau. IRO – adolygiadau. GCM – cymorth parhaus. Cysylltiad gyda RhM.	GCM a GCP – cynorthwyo DF i anfon llythyr at RhB. SAA i sicrhau bod y llythyr wedi ei anfon.	GCP – ymwelidau statudol. SAA – adolygiadau. GCM – cymorth parhaus. Pawb dan sylw yn rhoi sicrwydd y gall yr wythnosau a'r misoedd cynnar fod yn anodd yn aml.
PENDRFYNIAD I WNEUD CAIS AM GM 11	GCM a GCP – cynllun cysylltiad a chynllun cymorth cysylltiad yn Anecs A.	Cymryd penderfyniad ar ôl adolygiad ac mewn ymgynghoriad gyda DF a GCM.	GCP – hysbysiad o wrandawriad i rieni (rheoliadau). GCM a GCP yn ystyried rhoi cymorth i'r RhB mewn perthynas â'r gwrandawriad.	GCP a GCM yn cynorthwyo DF mewn unrhyw gais am ganiatâd i wrthwynebu gwneud y Gorchymyn Mabwysiadu.
TREFNIADAU GM 12	GCP a GCM i sicrhau bod cytundebau cysylltiad ar ôl mabwysiadu yn cael eu deall, ymrwymo iddynt a'u llofnodi.	GCP – ymweliadau statudol. GCM – cymorth parhaus.	GCP a GCM yn cwblhau Anecs A. GCP i ddiweddarau AMP/B ar ôl y gwrandawriad terfynol i ymgorffori'r penderfyniad.	GCP a GCM i sicrhau bod y cynllun cymorth wedi ei adolygu cyn gwneud y Gorchymyn Mabwysiadu.
AR ÔL Y GM 13	GCM / tîm cymorth / VAASW – cymorth lle bo'n briodol ac asesu ac adolygu ar gyfer anghenion cymorth mabwysiadu mewn perthynas â chysylltiad.	Ddim yn berthnasol	GCM / rhanbarth – cychwyn neu parhau cymorth gyda chysylltiad GCM / rhanbarth – cymorth cyffredinol i'r RhB. GCM – cyfathrebu parhaus a chyfnewid gwybodaeth.	GCM / cymorth rhanbarthol lle bo'n berthnasol. Cynllun cymorth ar ôl mabwysiadu i nodi beth sydd i'w ddarparu i'r plentyn ac i'r teulu a chytundeb ar gyfer adolygu neu 'gadw mewn cysylltiad'

Mae pob adran yn y canllaw yn nodi:

- 1) **Y fframwaith cyfreithiol**, lle'n berthnasol, gydag unrhyw **statud perthnasol mewn coch**, **rheoliadau mewn glas** a **chyfraith achos ac egwyddorion cyfreithiol cyffredinol mewn gwyrdd**. Pan gyfeirir at **Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002** neu **Reoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005**, ceir nodyn llawn o'r **adran** neu'r **rheoliad** yn **Atodiad 3**;
- 2) **Yr hyn sydd angen iddo ddigwydd** i gyflawni arferion da a'r hyn sydd angen ei wneud gan weithiwr cymdeithasol y plentyn a/neu'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu.

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

O fewn achosion gofal, bydd cynllun gofal terfynol y plentyn, a gyflwynir i'r llys ar gyfer y gwrandawriad olaf, yn manylu angen y plentyn i gael lle parhaol. Mae Adroddiad Mabwysiadu'r Plentyn/Adroddiad Anecs B (AMP/B) yn cyfuno dau adroddiad. Mae angen yr AMP gan yr asiantaeth fabwysiadu ar gyfer penderfyniad mabwysiadu (rheoliad 17 Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005) ac mae angen Anecs B ar gyfer y cais am Orchymyn Lleoli (Rheolau Gweithdrefn y Teulu 2010). Bydd y ddogfen hon yn gofyn am ddadansoddiad o anghenion y plentyn, gyda manylion digonol o ran darparu darlun llawn a bywiog o'r plentyn er mwyn iddo fod yn addas i'r pwrpas fel arf cysylltu a pharu. Bydd peth o'r manylion yn yr AMP/B, yn enwedig gwybodaeth a gafwyd gan y gofalwr maeth, yn darparu sylfaen ar gyfer y cynllun pontio.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Mae plant yn cael eu heffeithio a'u ffurfio gan eu profiadau. I blant sydd wedi profi trawma datblygiadol (Van der Kolk, 2005), mae camddealltwriaeth o ran sut mae babanod a phlant ifanc yn "cofio" eu profiadau.

Mae gwybodaeth niwro-wyddonol wedi dangos bod effaith trawma, gan gynnwys camddefnyddio alcohol a sylweddau, iechyd meddwl gwael rhieni a pherthynas dreisgar, yn effeithio geneteg plentyn a'r duedd i straen cyn geni. Pan nad yw agosatrwydd a chysur gan brif roddwyr gofal ar gael, mae babanod a phlant ifanc yn profi straen cronig parhaus sy'n parhau i effeithio datblygiad eu hymennydd. Maent yn derbyn eu profiadau fel rhan o'u realiti ac yn eu defnyddio i ddatblygu eu ffordd o fod, gan arwain at batrymau ymlyniad ansicr ac anhrefnus. (Elliot, 2013)

Mae dealltwriaeth drylwyr o hanes plentyn felly'n hanfodol os ydym am ddeall effaith trawma a chymryd y penderfyniadau cywir ar gyfer eu dyfodol a dechrau delio gyda hyn gyda'r strategaethau priodol er mwyn gwneud gwahaniaeth arwyddocaol i'w bywydau.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol**.

Rhannu gwybodaeth a Chymorth

- Mae timau mabwysiadu rhanbarthol ar gael i roi cyngor a chymorth ar gynllunio mabwysiadu gan gynnwys cyn, neu yng nghyfnod cynnar achosion gofal. Er y cydnabyddir bod gan bob rhanbarth ei brotocol ei hun ar gyfer derbyn atgyfeiriadau, mae'r egwyddor gyffredinol hon yn sefyll.
- Pan fydd cynllunio aml-drac yn cynnwys y cynllun ar gyfer mabwysiadu, mae angen cysylltiad cynnar a rhagweithiol rhwng y GCP a'r gwasanaeth mabwysiadu rhanbarthol cyn gynted ag y bo modd.
- Cydnabyddir bod gan bob rhanbarth ei brotocol ei hun ar gyfer dyrannu; mae rôl y GCM yn y canllaw hwn yn bodoli o fewn y gwasanaeth canfod teulu oni nodir fel arall, er y cydnabyddir bod angen cydweithredu a chymorth gan weithwyr proffesiynol eraill.
- GCP a GCM i fod yn glir ynglŷn â'u rolau a sut y caiff gwybodaeth ei rhannu.
- GCP i wahodd GCM i'r Ail Adolygiad.
- Bydd timau mabwysiadu rhanbarthol yn dyrannu GCM i weithio gyda theulu biolegol y plentyn. Cydnabyddir bod gan bob rhanbarth ei brotocol ei hun ar gyfer dyrannu (mewn rhai rhanbarthau mae ymarferwyr o Gymorth Mabwysiadu ac mewn eraill o'r tîm Canfod Teulu), mae angen cadw mewn cof rhai egwyddorion arweiniol cyffredin mewn perthynas â dyrannu'r GCM.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol**.

Gwaith achos

- Bydd y GCP yn derbyn hyfforddiant priodol ar gyfer eu rôl. Bydd angen iddynt fod â gwybodaeth a dealltwriaeth dda o ddatblygiad ac ymlyniad plentyn a dealltwriaeth o sut mae trawma yn effeithio datblygiad a chyfathrebiad y plentyn.
- Bydd y GCP yn sicrhau bod yr holl adroddiadau a ysgrifennir mewn perthynas â'r plentyn yn seiliedig ar dystiolaeth, yn glir, yn gryno ac yn ddadansoddl.
- Mae angen i'r GCP gasglu yn systematig wybodaeth gynhwysfawr sy'n darparu cronoleg manwl o brofiad plentyn cyn ei enedigaeth a hyd at y presennol.
- Mae dadansoddiad o'r wybodaeth hon o safbwynt deall trawma yn ffurfio sylfaen y llinell amser trawma (gweler yr adran Canfod Teulu) a'r cyfarfod Deall y Plentyn (gweler yr adran Cynllunio Paru), ac adnabod anghenion cymorth y plentyn yn gynnar. Bydd hefyd yn helpu i adnabod anghenion cymorth y gofalwr presennol a nodweddion ac anghenion cymorth gofalwyr yn y dyfodol.

Siblingiaid

- Bydd y GCP yn darparu dadansoddiad seiliedig ar dystiolaeth o ddeinamig ac anghenion siblingiaid o fewn yr AMP/B.
- Bydd y CGP yn derbyn hyfforddiant a chymorth sy'n eu galluogi i ystyried yn ofalus a dadansoddi a ddylid lleoli siblingiaid gyda'i gilydd neu ar wahân. Os yw'n briodol, bydd asesiad seicoleg yn bwydo gwybodaeth i hyn.

Cyfeiriwch at **Ganllawiau Arferion Da Cysylltiad a Cymorth Mabwysiadu** y GMC.

“Mae'r dadansoddiad hwn yn hollbwysig o ran helpu gweithwyr proffesiynol [a'r llys] i feddwl am a deall yr hyn sydd wedi digwydd i'r plentyn, a beth yw'r cynllun gorau ar gyfer y plentyn”.

Cafcass Cymru

PENNAETH CRAIDD

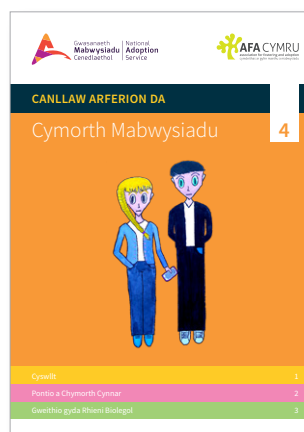
GWAITH GYDA GOFALWYR MAETH

Gall gofal maeth o ansawdd sy'n darparu amgylchedd ddiogel, cefnogol ac anogol weithredu fel ffactor ddiogelu ar gyfer plant na all eu teulu biolegol ofalu amdany'n nhw. Gall helpu plentyn i ddechrau cyd-reoleiddio o fewn perthynas y gall ymddiried ynddi. Mae dilyniant gofal, gyda cyn lleied o symudiadau lleoli ag y bo modd, hefyd yn bwysig o ran datblygiad iach plentyn yn y dyfodol a sefydlogrwydd lleoliad mabwysiadu (Selwyn et al, 2014).

Weithiau, mynegir pryderon y bydd plentyn sy'n teimlo ei fod yn cael ei garu a'i gynnwys yn llawn o fewn y teulu maeth, yn ei chael yn anoddach setlo gyda'r rhieni sy'n mabwysiadu. Ond rydym y gwybod nad yw hyn yn wir. Yn hytrach, mae perthynas gariadus gydag ymddiriedaeth pan fyddant mewn gofal maeth yn helpu plentyn i ffurfio sylfaen cadarn ar gyfer meithrin ymddiriedaeth mewn teulu newydd (Neil 2020). Drwy weithio tuag at y plentyn yn datblygu ymlyniad sicr gyda nhw fel eu prif ofalwyr, mae gofalwyr maeth yn darparu templed positif i'r berthynas rhwng y plentyn a'r rhiant yn dyfodol.

Felly, mae rôl y gofalwr maeth yn hollbwysig. Mae Geiger et al (2013) yn tanlinellu'r angen i weithwyr cymdeithasol ddarparu cydnabyddiaeth, parch ac anogaeth i ofalwyr maeth am eu hymroddiad a'u hymdrechion gyda phlant, ac yn pwysleisio pwysigrwydd gwrandao ar lais gofalwyr maeth a chymryd eu teimladau a'u syniadau i ystyriaeth pan gymerir penderfyniadau ynglŷn â'r plentyn. Mae hyn yn arbennig o bwysig, nid yn unig o ran cydnabod y rôl allweddol maent yn ei chwarae nawr, ond y byddant yn parhau i'w chwarae wrth i'r plentyn symud i'r teulu newydd.

- Bydd angen darparu hyfforddiant cynhwysfawr a chymorth yn ystod paratoi ac asesu o safbwynt deall trawma ac ymlyniad i ofalwyr maeth i'w paratoi ar gyfer eu rôl, y rhan allweddol y byddant yn ei chwarae wrth symud plentyn i gael ei fabwysiadu a'u cyswllt parhaus gyda'r teulu.
- Po fwyaf llwyddiannus yw'r gofalwr maeth wrth gyflawni ei rôl, po fwyaf y mae'n debygol o fod yn straen ac yn boenus, ond werth chweil. Bydd unrhyw anawsterau yn cael effaith ar y canlyniad i'r plentyn; er enghraifft, mae gofalwyr maeth sy'n teimlo eu bod yn cael eu cefnogi yn fwy tebygol o “gadw at” y dasg o ofalu am blant (Cairns, 2002)
- Mae rôl yr Uwch Weithiwr Cymdeithasol (UWC) yn hollbwysig o ran cefnogi'r gofalwr maeth i ddeall ei rôl fel ffigwr ymlyniad positif ar gyfer y plentyn. Os yw'r gofalwr maeth yn ymddiried yn eu UWC ac yn cael ei annog i gael ymlyniad cadarn gyda nhw, mae hyn yn rhoi model o sut y dylent fod gyda'r plentyn. Mae gan bob asiantaeth gyfrifoldeb nid yn unig i gymeradwyo dull seiliedig ar ymlyniad sy'n deall trawma tuag at faethu ond hefyd ei fodelu yn eu gofal o ofalwyr maeth.
- Mae angen ystyried hyfforddiant ar y cyd gyda gofalwyr maeth a rheini sy'n mabwysiadu, a hefyd gyda gweithwyr cymdeithasol gofal plant, maethu a mabwysiadu. Mae dysgu oddi wrth ei gilydd a dysgu gyda'i gilydd yn meithrin ymddiriedaeth a pharch; mae empathi yn un o'r sgiliau rhyngpersonol allweddol sy'n cefnogi cydberthynas a chydweithredu llwyddiannus.

Gwaith Taith Bywyd

“Consideration should be given to the child’s relationship and identity needs not just in the near future, but later in their life: what and who will the child want and need to know”

Neil and Beek, 2020

“Mae’r llyfr taith bywyd ar gyfer ein hail blentyn gymaint yn fwy cynhwysfawr na’r un a gafodd ein plentyn hynaf. Mae hyn yn wych iddi hi, ond yn anodd iawn i’w chwaer hŷn. Mae llyfrau taith bywyd yn helpu i lenwi’r darnau sydd ar goll, ac mae llyfr ein plentyn ieuengaf yn rhannu llawer o fanylion bach, y gellid bod wedi eu colli mor hawdd, ond sydd mor bwysig”

Rhiant sydd wedi mabwysiadu

- Mae’r GCP yn gyfrifol am sicrhau bod Gwaith Taith Bywyd (GTB) yn cychwyn cyn gynted ag y mae’r plentyn yn dod yn blentyn sy’n derbyn gofal ac mae’n barhaus. Gall gwybodaeth ddod o amrediad eang o ffynonellau (e.e. iechyd, addysg) a chan bobl arwyddocaol yn eu bywydau (e.e. rhieni biolegol, teidiau a neiniau, aelodau eraill y teulu) helpu’r plentyn i ddeall eu lle o fewn eu teulu biolegol a’u profiadau bywyd cyn symud at eu gofalwyr maeth.
- Yn raddol, wrth i’r plentyn ddechrau teimlo’n ddiogel ac yn barod i ystyried atgofion anodd ac emosiynau, gallent ddechrau gwneud synnwyr o’u profiadau a datblygu naratif ystyrlon.

“Cefais bod y dull newydd o drin gwaith taith bywyd yn llawer haws, nawr ein bod yn casglu gwybodaeth o’r cychwyn pan fydd plentyn yn cael ei leoli. Fe wnaeth ysgrifennu’r llythyr bywyd diweddarach yn llawer haws ac roedd cymaint o ffotograffau a straeon ar gyfer y llyfr taith bywyd”

Gweithiwr cymdeithasol mewn tîm gofal plant

- Bydd unrhyw waith uniongyrchol cynnar gyda’r plentyn yn cael ei gynllunio a’i wneud ar y cyd â gofalwyr maeth y plentyn a gyda’r GCP yn arwain. Bydd y gwaith hwn yn helpu’r plentyn i ddeall pam eu bod wedi eu symud o’u teulu biolegol a’u lleoli gyda theulu maeth a beth yw rôl teulu maeth neu deulu “sy’n gofalu”.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da GTB** y GMC.

Gweler **Atodiad 4** ar gyfer Mesurau Perfformida Allweddol yn ymwneud â Gwaith Taith Bywyd a gwybodaeth ar wahanol lyfrau Taith Bywyd sy’n cael eu creu ar gyfer y plentyn.

Gweithio gyda’r teulu biolegol

- Mae rhieni biolegol yn debygol o gael anhawster i ddarparu gwybodaeth yn ystod ac ar ôl achosion poenus a lleoli’r plentyn a byddant angen cymorth priodol.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol** y GMC

- Efallai y bydd gan y GCP berthynas anodd gyda’r teulu biolegol a phwysau gwaith sylweddol; serch hynny, mae angen rhoi blaenoriaeth i’r gwaith hwn gan fod yr wybodaeth yn berthnasol, nid yn unig i’r plentyn o ran deall y naratif, ond hefyd o ran helpu’r gofalwr maeth a’r GCP i ddeall bywyd y plentyn cyn cael ei leoli a sut orau i ddiwallu ei anghenion. Mae’n sylfaen pwysig ar gyfer gwaith uniongyrchol pellach unwaith y mae cynllun gofal y plentyn wedi ei gytuno, a’r cynllun gwaith uniongyrchol penodol os mai mabwysiadu yw’r cynllun.
- Yn dibynnu ar natur y berthynas sydd gan y rhieni biolegol gyda gweithiwr cymdeithasol y plentyn, ac anghenion cymorth y teulu biolegol, mae angen cymryd penderfyniad o ran a ddylai’r rhieni biolegol gael deunyddiau Taith Bywyd i’w cwblhau eu hunain (yn electronig neu fersiynau papur) pan fydd eu plentyn yn derbyn gofal.
- Bydd yr SAA yn monitro cynnydd GTB fel rhan o broses adolygu, gan gynnwys y penderfyniad i ofyn i’r rhieni biolegol gwblhau’r gwaith hwn a’u barn mewn perthynas â chwblhau’r adrannau hyn, yn enwedig oherwydd gofynnir i ofalwyr maeth, gweithwyr cyswllt, gweithwyr proffesiynol ysgol ac iechyd i gwblhau adrannau tebyg.
- Os nad yw rhieni yn cyfrannu’n uniongyrchol, naill ai oherwydd eu bod yn gwrthod, ni allent neu os oes cyfathrebiad gwael gyda gweithwyr cymdeithasol, yna caiff y rhain eu cwblhau gan y GCP neu weithiwr penodol arall yn y tîm gofal plant sy’n gallu gweld ffeil y plentyn ac yn gallu cysylltu ag aelodau’r teulu i ddibenion casglu’r wybodaeth.

Gweithio gyda gofalwyr maeth

- Bydd y gofalwr maeth, gyda chymorth gan yr UWC a’r GCP yn ymgymryd â GTB gyda’r plentyn, a allai gynnwys llyfr Teulu Gofal, deunyddiau ysgrifenedig, lluniau a blwch a5tgoftion.

Ar gyfer adnoddau Gwaith Taith Bywyd, cyfeiriwch at archif arlein Gwaith Taith Bywyd y GMC ar gyfer rhieni biolegol ac ymarferwyr gofal plant sy’n gweithio gyda rhieni biolegol.

Achosion Gorchymyn Lleoli

2.2

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Caiff yr adroddiad AMP/B ei gyflwyno i'r llys fel rhan o'r cais Gorchymyn Lleoli. Os oes (yn anarferol) gyfnod o amser rhwng gwrandawiau gofal a lleoli, dylid diweddarw'r AMP/B, yn enwedig mewn perthynas â chynnydd a datblygiad y plentyn.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Rhaid i'r AMP/B fod yn gywir a thrylwyr, gan adlewyrchu'r wybodaeth sy'n hysbys i'r Awdurdod Lleol a bydd yn adlewyrchu anghenion y plentyn nawr ac yn y dyfodol. Mae adroddiad o ansawdd gwael wedi eu dyfynnu fel ffactor allweddol o ran mabwysiadu'n chwalu. Mae gwybodaeth goll yn arwain at baru gwael, teuluoedd heb eu paratoi yn ddigonol a phlant nad ydynt yn cael y gefnogaeth ddigonol (Dance a Farmer, 2015 a Selwyn, 2014).

Mae'r AMP/B yn ddogfen fyw y gellir ychwanegu ati wrth i wybodaeth ymddangos. Dyma'r brif ffynhonnell o wybodaeth y gall plentyn ei weld fel oedolyn, a'r hyn y mae gofalmwr parhaol yn gallu cyfeirio ati i'w helpu i ddeall anghenion plentyn.

Gwaith achos

- Bydd y GCP yn sicrhau bod y cynllun gofal ar gyfer mabwysiadu'r plentyn yn seiliedig ar dystiolaeth, yn ystyried natur gydol oes mabwysiadu, ac sy'n pwysu a mesur y colledion a'r enillion i'r plentyn drwy gydol eu plentyndod, eu glasoed a'u bywyd fel oedolyn.
- Bydd yr AMP/B yn rhoi dealltwriaeth glir o'r plentyn a'i deulu (biolegol a mabwysiadol) a'r i'r llys o ran pam fo angen mabwysiadu ac er budd gorau'r plentyn (Schofield a Beek, 2006, Rees, 2009 a Fahlberg, 1994). Mae'r gronoleg yn y ffurflenni AMP/B yn ffurfio sylfaen y llinell amser trawma ac mae angen iddi fod yn ddigonol manwl.

Cyfeiriwch at **Ganllawiau Arferion Da Cysylltu a Mabwysiadu** y GMC

"Nid yw plant yn siarad â pharodrwydd am eu pryderon a'r hyn sy'n eu poeni. Fel gweithwyr cymdeithasol a gofalmwr maeth, mae angen i ni dalu sylw, nid yn unig at yr hyn y mae plant yn ei ddweud, ond hefyd yr hyn nad ydynt yn ei ddweud a sut maent yn ymddwyn"

gweithiwr cymdeithasol

Gwaith cydweithredol

- Dylid blaenoriaethu cyfathrebu effeithiol rhwng yr holl bobl allweddol, gan gynnwys GCP, GCM, gofalmwr maeth, UWC, darpar fabwysiadwyr. (Mewn rhai achosion bydd gweithwyr eraill e.e. gweithiwr cymorth teulu, gweithiwr pontio, seicolegydd yn cael eu dyrannu a dylid eu cynnwys), ynghyd â dealltwriaeth o sut y gall effaith y gwaith neu densynau allanol effeithio gallu unigolion i ymateb yn effeithiol weithiau.

"Rwy'n credu ei bod yn bwysig iawn bod cyfathrebu rhwng UWC y gofalmwr maeth a'r GCP a'r GCM. Dylid eu cynnwys o gyfnod cynnar ac yn sicr yn y cyfnod cynllunio ar gyfer cyflwyniadau gan eu bod fel rheol yn adnabod y plentyn yn dda. Maent hefyd yn chwarae rôl arwyddocaol wrth gefnogi'r gofalmwr maeth o ran rhannu gwybodaeth am y plentyn a delio ag emosiynau. Fy marn yw, a'm harfer i oedd eu cynnwys wrth ystyried paru oherwydd eu gwybodaeth a'u rôl"

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

- Dylai ffocws cyfathrebu fod ar egluro rolau a chyfrifoldebau, blaenoriaethu anghenion y plentyn gyda'r cynllun, yr wybodaeth sydd angen ei rhannu a'r cymorth a fydd ei angen.

Gweithio gyda'r plentyn

- Bydd y GCM yn cynorthwyo'r GCP a'r Gofalmwr maeth (ac oedolion arwyddocaol eraill ym mywyd y plentyn) wrth gynllunio a chytuno ar naratif sensitif ac oedran-briodol ar gyfer siarad â'r plentyn ynglŷn â phenderfyniadau sy'n cael eu cymryd. Dylai pob oedolion fod yn ymwybodol bod y plentyn angen amser a chymorth sensitif gan oedolion y mae'n ymddiried ynddyn nhw i brosesu'r hyn sy'n digwydd a gallu gofyn cwestiynau. Gweler yr adran ar Ganfod Teulu i gael manylion pellach ar waith uniongyrchol gyda'r plentyn.
- Dylai'r UWC fod yn ymwybodol o'r naratif ar bob cam yn y broses er mwyn helpu'r gweithiwr maeth i gefnogi'r plentyn gydag unrhyw gwestiynau ne bryderon sydd ganddynt.

Cyfeiriwch at archif arlein **Gwaith Taith Bywyd** y GMC ar gyfer y **Canllaw Arferion Da GTB**; deunyddiau ac adnoddau; rhestr wirio GTB.

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Hyd yn oed gyda phlant lle mae'r cysylltu a'r paru yn digwydd yn gyflym o amser y Gorchymyn Lleoli, gall yr AMP/B fynd yn hen yn eithaf buan, yn enwedig mewn perthynas â chynnydd a datblygiad y plentyn. Mae angen diweddarau'r AMP/B yn rheolaidd felly, yn enwedig os yw'r broses o ganfod teulu yn un hir. Dylai tanlinellu unrhyw gyflymu mewn datblygiad o ganlyniad o fod mewn lleoliad maeth sefydlog, gan y gall ddarparu llwybr gyda'r hwn y gellir trafod datblygiad posibl y plentyn gyda darpar fabwysiadwyr.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da y GMC ar gyfer Canfod Teulu**

- Oherwydd y cymhlethdodau yn y gwaith, mae holl waith cymdeithasol mabwysiadu angen lefel uchel o brofiad a sgiliau, wedi ei gefnogi gan oruchwyliaeth broffesiynol effeithiol. Yn ychwanegol at adnabod darpar fabwysiadwyr addas ar gyfer y plentyn, y GCM sy'n arwain o ran cynllunio a chefnogi. Bydd holl waith cynllunio a chymorth yn cael ei strwythuro i alluogi i'r gofawyr presennol a'r darpar fabwysiadwyr ganolbwyntio ar y plentyn a'u hanghenion nhw ar gyfer eu symudiad i'w teulu newydd.
- Bydd y GCM yn cael hyfforddiant mewn arferion sy'n deall trawma ac ymlyniad sy'n berthnasol i'w rôl.
- Bydd gan bob rhanbarth ei drefniadau ei hun ar gyfer canfod teulu a'r cyfrifoldebau yn y rôl hon. Mae gan rai rhanbarthau weithwyr pontio penodol, ymarferwyr Therapi Chwarae cymwysedig a chymorth seicolegol penodol. Ar hyn o bryd, lle mae gweithiwr pontio yn y swydd, mae'r rôl hon fel rheol yn cael ei defnyddio mewn achosion mwy cymhleth yn y gwasanaeth, ac eithrio'r rhai a atgyfeirir i wasanaeth arbenigol allanol (e.e. Mabwysiadu Gyda'n Gilydd). Fodd bynnag, os ydym eisiau cyflawni gwasanaeth cyson i bob plentyn, mae angen ystyried set sgiliau ac anghenion hyfforddiant ym mhob tîm canfod teulu.

- Er y bydd gan bob rhanbarth ei drefniadau ei hun ar gyfer mewnbyn seicolegol a chymorth, mae angen ystyried gofynion goruchwyliaeth glinigol unrhyw rolau arbenigol. Yn ychwanegol at oruchwyliaeth glinigol unigol, mae manteision o ran darparu grwpiau arferion myfyrgar a arweinir gan seicoleg ar gyfer y tîm canfod teulu ynghyd â'r gwasanaeth yn ehangach er mwyn sicrhau dull cyflenwi cyson.
- I ymarferwyr sy'n cymryd rhan yn y gwaith uniongyrchol o bontio gyda'r plentyn (a fyddai'n cynnwys y GCP) dylid darparu hyfforddiant gwaelodlin gyda sesiynau misol arferion myfyrgar/ymgynghorol.

Gwaith achos

- Bydd y GCP yn aml yn gwirio a diweddarau'r AMP/B, fel ei bod yn adlewyrchu anghenion presennol y plentyn ac yn cynnwys yr holl wybodaeth arwyddocaol.
- Dylai'r GCM roi blaenoriaeth yn y cam hwn i ddatblygu perthynas gyda'r gofawr maeth er mwyn deall anghenion y plentyn yn well. Nhw fydd y gweithiwr proffesiynol arweiniol gyda'r GCP yn ystod y camau dilynol cyn, yn ystod ac ar ôl i'r plentyn symud i deulu newydd.

“Relationships should be the lens through which all work with individual children, family members and carers should be viewed”

Ymchwiliad Gofal, 2013

PENNAETH CRAIDD

LLINELL AMSER TRAWMA

Bydd y GCM yn paratoui llinell amser trawma ar gyfer y plentyn (a elwir hefyd yn llinell amser Anogaeth/Trawma) gan ddefnyddio'r wybodaeth o AMP/B y plentyn, adroddiadau gofalwyr, adroddiadau llys sydd ar gael, trafodaethau gyda'r GCP, gofalwr maeth ac unrhyw wybodaeth berthnasol arall sydd ar gael.

Mae hon yn gronoleg fanwl a dadansoddol o hanes y plentyn o cyn ei eni hyd at nawr gan gynnwys ffactorau genetig ac unrhyw drawma a gafwyd.

- Mae pob cyfeiriad at "blentyn" yn cael ei wneud ar y dybiaeth mai plentyn unigol yw hwn. Bydd gan frodyr a chwiorydd yn yr un teulu maeth neu deuluoedd maeth gwahanol sy'n cael eu lleoli gyda'i gilydd neu ar wahân wedi cael profiadau gwahanol a dealltwriaeth wahanol o'u hamgylchiadau ac felly mae angen i bob llinell amser trawma a chynllun gwaith adlewyrchu hyn.
- Mewn rhai achosion efallai y bydd angen cymorth clinigol i ddadansoddi'r wybodaeth a gasglwyd ac i gyflwyno'r wybodaeth mewn fformat cynhwysfawr. Defnyddir y llinell amser trawma i ystyried a deall anghenion presennol ac anghenion posibl i'r dyfodol drwy geisio deall profiad bywyd y plentyn.

Caiff yr wybodaeth hon wedyn ei defnyddio gan y GCM a'r GCP i ystyried anghenion y plentyn ynghyd a pharu posibl.

- Bydd y GCP a'r GCM yn adnabod plant a fyddai'n elwa o gymorth ychwanegol neu wasanaethau arbenigol (e.e. Mabwysiadu gyda'n Gilydd).

Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn

"Rabbit said, 'A little owl needs someone to look after her forever. We're going to find you someone new.'"

'NOT AGAIN!' cried Little Owl. 'PLEASE NOT AGAIN!'

And this time Little Owl felt very sad. 'But I wasn't being jumpy or shouty and Badger is my friend,' she said, 'And I don't care about forever,' she said. 'Please, Rabbit, just go away. Please, Badger, make Rabbit go away.'

O 'Not again, Little Owl' Norris, 2018

Os ydym am liniaru neu o leiaf finimeiddio effaith negyddol colled i'r plentyn, mae angen i ni weithio mewn ffordd fel bod plant yn profi peth dilyniant hunaniaeth a chydberthnasau gydag aelodau teulu biolegol a gofalwyr blaenorol. Mae dilyniant yn y cyd-destun hwn yn cyfeirio at amrywiol weithgareddau, gan gynnwys cyfathrebu agored o fewn y teulu sy'n mabwysiadu ynglŷn â chydberthnasau plentyn yn y gorffennol a'i hunaniaeth (Brodinsky, 2005), parch tuag at eitemau sy'n gysylltiedig â gorffennol y plentyn, a rhoi ystyriaeth i amrediad lawn cysylltiad anuniongyrchol ac wyneb yn wyneb gyda phobl arwyddocaol eraill, (Fahlberg, 2012; Neil a Beek, 2020).

Rydym yn aml yn siarad am symudiad plentyn fel digwyddiad positif, rhywbeth sy'n gyffrous er ein bod, hyd yn oed fel oedolion, yn bryderus wrth gyfarfod pobl newydd ac yn cymryd amser i feithrin perthynas y gallwn ymddiried ynddi. Mae'r pryder hwn yn waeth i'r plentyn oherwydd trawma yn y gorffennol, ac mae angen i oedolion o amgylch y plentyn gydnabod hyn.

"The main difficulty our child has is to overcome is the separation from his birth siblings and why they will remain in the foster home he grew up in and he did not stay there".

Neil et al., 2018b

Mae'n hanfodol bod plant yn cael help i ddeall eu naratif, a'r hyn sy'n digwydd mewn ffordd sy'n eu galluogi i wneud synnwyr o'u teimladau a gallu prosesu eu colled a'u trallod cyn symud i'w teulu mabwysiadol. (Schofield a Beek, 2006; Fahlberg, 1994). Gallent ond wneud hyn gydag oedolion diogel sy'n cyd-reoli gyda nhw ac yn eu cefnogi mewn modd sensitif. Mae angen hefyd ymgynghori â phlant ar bob cam o'r daith ofal; gall eu cynnwys wella ansawdd y penderfyniadau ac arwain at leoliadau mwy sefydlog.

- Bydd cynllun gwaith uniongyrchol wedi ei deilwra i'r plentyn sy'n eu paratoi ar gyfer mabwysiadu yn cael ei greu gan y GCM a'r GCP, ac ar y cyd gyda'r gofalwr maeth a'r UWC.
- Bydd y GCM a'r GCP yn cytuno rolau a chyfrifoldebau yn y cynllun gwaith uniongyrchol, a sicrhau cydweithredu a chyfathrebu drwy gydol y gwaith.

- Mae'n hanfodol sicrhau bod cysondeb, a bod unrhyw benderfyniad ynglŷn â rolau a chyfrifoldebau yn ystyried anghenion y plentyn ac unrhyw berthynas bresennol gyda nhw. Dylai'r arweinydd cyffredinol ar gyfer y gwaith allu ymrwymo i bob sesiwn yn y cynllun gwaith uniongyrchol er y gellir cynnal rhai o'r sesiynau ar y cyd â'r CGM a'r CGP os yn briodol.
- Yr arweinydd a adnabyddir fydd y person cyson sy'n gweithio gyda'r plentyn ynghyd â'r gofalwr maeth ac yn ddiweddarach y darpar fabwysiadwyr cyn, yn ystod ac ar ôl iddynt symud. Mae'r cysondeb hwn yn bwysig gan ei fod yn dangos i'r plentyn bod rhywun "wrth eu hochr" ar eu taith, yn eu helpu i ddeall eu profiadau a'u cydberthynas. (The Family Place)

"It is essential that they experience an adult with them who 'gets it', who can communicate that they understand in some way how the child is feeling"

Norris 2017

- Bydd y GCM a'r GCP yn gweithio gyda gofalwyr maeth a gweithwyr proffesiynol eraill i sicrhau bod anghenion y plentyn yn aros wrth graidd yr holl gynllunio, eu bod yn ymwybodol o'r naratif sy'n cael ei ddefnyddio gyda'r plentyn a sicrhau bod negeseuon cyson yn cael eu rhoi.
- Bydd y cynllun hwn yn delio gyda rhannau penodol taith y plentyn a chael ei gwblhau ar wahanol bwyntiau yn y daith honno (gweler y camau isod). Mae rhai agweddau allweddol sy'n hollbwysig yn y broses hon:
- Defnyddir llyfrau straeon / rhigymau / gweithgareddau yn y cyfnod sy'n arwain at bontio, yn ystod y cyfnod pontio ei hun ac ar ôl pontio gan y gofalwyr maeth a'r darpar fabwysiadwyr ar yr adegau priodol. Bydd y rhain yn helpu i roddi ffordd sy'n oedran-briodol i'r plentyn o'r hyn sy'n digwydd iddynt, a pham ac yn rhoi teimlad o gynefindra a dilyniant.

"Roedd cael gweithiwr pontio wirioneddol yn ein helpu i ddod at ein gilydd mewn ffordd a oedd yn canolbwyntio ar anghenion A. Roedd ychydig yn rhyfedd i ddechrau, ymarfer technegau chwarae gyda dieithriaid, ond fe wnaeth y gwahaniaeth i A"

Gofalwr maeth

- Bydd angen ystyried oedran a lefel dealltwriaeth pob plentyn. Nid oes gan y rhan fwyaf o blant syniad o amser nes byddant yn 5/6 oed sy'n ei gwneud yn anodd iddynt gael syniad o'r dyfodol ac amserlenni. Os dywedir wrth blant yn rhy gynnar eu bod yn symud, maent yn debygol o deimlo pryder mawr yn seiliedig ar newid a thrawma yn y gorffennol.

Felly, mae'n well nad yw plant yn cael gwybod eu bod yn symud nes bydd cynlluniau clir wedi eu gwneud ac mae'n agos i'r amser pan fydd yn digwydd. Bydd y penderfyniad ar amseriad y gwaith uniongyrchol yn seiliedig ar anghenion unigol y plentyn/plant.

- Mae angen helpu'r plentyn i fynegi amwysedd ac ofnau ac i'r rhain gael eu normaleiddio. Yn ganolog i hyn yw sicrhau bod pobl arwyddocaol ym mywyd y plentyn, gan gynnwys yr ysgol, yn cael eu hysbysu o'r hyn sy'n digwydd a rhoi "sgript priodol" iddyn nhw a chymorth i'w galluogi i ymateb mewn ffordd briodol i deimladau'r plentyn yn hytrach na chysyniad yr oedolyn.

PENNAETH CRAIDD

CYNLLUN GWAITH UNIONGYRCHOL

Cam 1: Yn helpu'r plentyn i ddeall pam y mae angen iddyn nhw fod mewn gofal maeth a pham y maent angen teulu newydd

Cam 2: Yn helpu'r plentyn i baratoi ar gyfer cysylltiad Ffarwelio a deall pam y mae angen hynny, ac i'w helpu i ddeall sut beth yw'r broses fabwysiadu.

Cam 3: Rhannu gwybodaeth gyda'r plentyn am eu teulu newydd

Cam 4: Yn ystod cyflwyniadau, yn pontio'r symud rhwng gofal maeth a'r teulu newydd, i helpu'r plentyn i ddeall bod y mabwysiadwyr yn gwybod am ac yn deall eu stori

Cam 5: Ar ôl i'r plentyn symud i'w teulu newydd (rhyw 3 wythnos), adnewyddu'r naratif a chefnogi meithrin ymlyniadau

Addaswyd o fodel gwasanaeth SEWAS

Bydd Cam 1 y cynllun gwaith uniongyrchol yn dechrau gyda'r plentyn unwaith y mae'r cynllun ar gyfer mabwysiadu wedi ei gadarnhau (**Gweler yr adran Cynllunio Paru**). Bydd y gwaith hwn yn adeiladu ar y negeseuon sydd eisoes wedi eu rhannu gyda'r plentyn gan y GCP a'r Gofalwyr maeth i esbonio pam y maent mewn gofal maeth.

Cynhwysir manylion pellach holl gamau'r cynllun mewn adrannau perthnasol diweddarach.

Gwaith gyda darpar fabwysiadwyr (mewn hyfforddiant paratoi ac yn ystod asesiad)

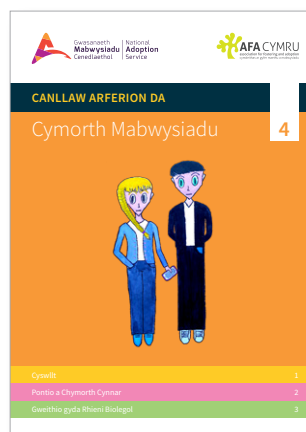
- Mae ymchwil wedi tanlinellu gwerth cael gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu cyson drwy'r asesiad ac i mewn i'r cyfnod pontio. Os nad yw hyn yn bosibl oherwydd trefniadaeth y gwasanaeth, dylid rhoi blaenoriaeth i'r GCM o ran datblygu'r berthynas gyda darpar fabwysiadwyr cyn gynted ag y bo modd.

“Roedd ein hyfforddiant paratoi yn amhrisiadwy; rydym wedi dysgu cymaint ac wedi gwneud ffrindiau sydd wedi bod yn hollbwysig i'n teulu”

Rhiant sy'n mabwysiadu

- Bydd timau mabwysiadu rhanbarthol ac AFW yn darparu hyfforddiant a chymorth cynhwysfawr yn ystod y paratoi a'r asesu gyda darpar fabwysiadwyr i'w helpu i ddeall anghenion cymhleth plant sy'n cael eu lleoli ar gyfer mabwysiadu.
- Bydd holl ofalwyr maeth a mabwysiadwyr, ynghyd â gweithwyr proffesiynol eraill, yn cael hyfforddiant a chymorth i'w paratoi ar gyfer eu rôl ac i ddeall y model ar gyfer pontio a chymorth cynnar. Mae hyn yn hanfodol gan ei fod yn gofyn am ddull gwahanol gan bob parti o gymharu a symudiadau traddodiadol i fabwysiadu.
- Ni all ychwanegiad plentyn gyda hanes o esgeulustra / trawma fod yn bontio llyfn. Mae angen i'r gwaith paratoi a'r cymorth gynnwys plant presennol yn nheulu'r darpar fabwysiadwyr i sicrhau bod disgwyliadau pawb yn realistig. Mae angen i hyn gymryd i ystyriaeth y ffaith y bydd y plentyn sy'n ymuno â'r teulu angen sylw a all fynd ag amser a sylw i fwrdd oddi wrth y teulu presennol. Mae angen cymorth i baratoi, derbyn ac addasu i ddod yn deulu newydd sy'n diwallu anghenion ymarferol ac emosiynol pob un o aelodau'r teulu, ac un a all ffynnu (Arleta, 2012).
- Bydd y gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu sy'n asesu yn sicrhau bod gan yr ADW lefel dda o fanylion, gan gynnwys ystyriaeth baru bosibl, ynghyd â chryfderau a gwendidau posibl darpar fabwysiadwyr.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Gwaith achos

- Gelwir cyfarfod Craffu rhwng y GCM a'u rheolwr i drafod y cysylltiad posibl ar ôl casglu ynghyd yr wybodaeth o'r rhanbarth/ ALL. Ar gyfer AFW, y GCM fydd y gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu / asesu darpar fabwysiadwyr.
- Bydd y cyfarfod yn ystyried y materion cefndir ac anghenion cyflwyno'r plentyn/plant ac ystyriaeth paru darpar fabwysiadwyr. Bydd y cyfarfod yn amlgu unrhyw wybodaeth bellach sydd ei hangen / materion i'w hystyried, a chytuno a ddylid mynd ymlaen a'r cysylltiad hwn ai peidio.
- Ar ôl y cyfarfod Craffu, bydd y GCM yn cael trafodaeth bellach gyda'r GCP ynglŷn â chanlyniad y cyfarfod Craffu ac unrhyw broblemau arwyddocaol a adnabuwyd. Os yw'r ddau yn cytuno, bydd y GCM yn trefnu rhannu gwybodaeth gyda'r darpar fabwysiadwyr.

Gwaith gyda darpar fabwysiadwyr

- Bydd y GCM yn rhannu gwybodaeth o AMP/B y plentyn a dogfennau perthnasol eraill, gan gynnwys y **llinell amser trawma**, gyda darpar fabwysiadwyr mewn cyfarfod rhagarweiniol. Bydd darpar fabwysiadwyr yn cael eu cefnogi i ddeall anghenion y plentyn/plant, pa anghenion rhianta sydd gan y plentyn a sut maent yn teimlo o ran gallu rheoli'r heriau.
- Os yw'r partion yn dymuno mynd ymlaen i ystyried y cysylltiad, bydd ymweliad â chartref y darpar fabwysiadwyr yn cael ei drefnu i gynnwys GCP, GCM (gweithiwr cymdeithasol canfod teulu yn y rhanbarth a GCM AFW os yw darpar fabwysiadwyr yn cael eu hystyried).
- Yn ystod yr ymweliad hwn, bydd GCM a GCP yn cefnogi'r darpar fabwysiadwyr ymhellach i ddeall anghenion y plentyn/plant penodol a chael syniad cynnar o ran a yw'r teulu hwn y teulu iawn ar gyfer y plentyn hwn/plant hyn.
- Ar ôl penderfyniad a rennir gan weithwyr proffesiynol a'r darpar fabwysiadwyr bod y paru yn debygol o fynd rhagddo, dylid ystyried galw cyfarfod **Deall y Plentyn**. Dylid mabwysiadu dull unigol bob amser.

Er y bydd pob plentyn yn elwa o ac angen ystyriaeth ofalus o hanes eu trawma, ar gyfer plant ifanc iawn gyda hanes gofal llai cymhleth, efallai na fydd angen digwyddiad diwrnod llawn.

Gwaith ar y cyd gyda darpar fabwysiadwyr a gofalwyr maeth

- Cyn y Diwrnod Deall y Plentyn, cefnogir y gofalwyr maeth a'r darpar fabwysiadwyr i gyfarfod. Bydd y cyfarfod hwn yn cael ei gefnogi gan y GCM a'r UWC; dylid hefyd cael cyfleoedd pellach i gael cysylltiad rhwng y gofalwyr maeth a'r darpar fabwysiadwyr ar yr adeg hon.

“Rwyf wedi bod yn ofalwr maeth am fwy na degawd ac wedi symud llawer o blant ymlaen i gael eu mabwysiadu. Mae'r ffordd newydd hon o weithio gymaint yn well i'r plant, ac i'r oedolion dan sylw. Mae'n helpu o'r cychwyn cynnar i feithrin cydberthynas ac mae'n darparu rolau a disgwyliadau clir, er budd gorau'r plentyn. Rwyf mor falch bod mabwysiadwyr yn cael eu hannog i barhau gyda chysylltiad a'n bod yn cael ein cefnogi i adeiladu sylfeini cadarn gyda'r mabwysiadwyr o'r dechrau un”

Gofalwr maeth

- Prif swyddogaeth y cyfarfod hwn yw i ddechrau datblygu'r berthynas rhwng y gofalwr maeth a'r darpar fabwysiadwyr, er y bydd hefyd yn gychwyn trosglwyddo gwybodaeth allweddol am ymddygiad y plentyn o ddydd i ddydd, a sut mae'n cael ei reoli. Mae meithrin perthynas fel hyn yn helpu i leihau pryder ac yn galluogi i'r oedolion ganolbwyntio ar y plentyn yn hytrach na phoeni am eu pryderon eu hunain.
- Bydd y gofalwr maeth yn dechrau rhannu gwybodaeth a fydd yn helpu gyda dilyniant amgylchedd, gan gynnwys arferion, yr hyn a hoffir ac na hoffir, profiad synhwyraidd y plentyn. Efallai y bydd y gofalwr maeth yn dod â llun o lofft y plentyn er mwyn i'r darpar fabwysiadwyr allu dechrau meddwl am sut y gallent wneud llofft newydd y plentyn yn gyfarwydd iddynt.

“In order for the adults involved to create a coherent support for the child, it is essential to have a shared language and understanding as well as opportunities to meet, reflect and share information”

The Family Place

- Cyn y cyfarfod hwn bydd angen i'r UWC gynorthwyo'r gofalwr maeth wrth ysgrifennu cymaint o fanylion eu profiad o ofalu am y plentyn/plant. Ynghyd â rhoi manylion ar arferion a hoffterau/pethau nad yw'r plentyn yn eu hoffi, gellir eu cynorthwyo i feddwl am sut fydd hi wrth fyw gyda'r plentyn ac unrhyw atgofion manwl. Gellir rhannu hyn gyda'r darpar fabwysiadwyr a bydd hefyd yn sylfaen ar gyfer yr wybodaeth y gellir ei rhannu a'i thrafod yn y cyfarfod Deall y Plentyn.
- Gall yr UWC hefyd gynorthwyo'r gofalwr maeth i ysgrifennu naratif yn llais y plentyn ar gyfer rhieni newydd y plentyn.
- Os yw siblingiaid yn cael eu lleoli o aelwydydd maethu gwahanol, rhaid ystyried datblygiad y berthynas rhwng yr holl ofalwyr maeth a'r darpar fabwysiadwyr.

Unwaith y mae plentyn wedi ei symud o gyd-destun teulu biolegol anniben neu drawmatig, y neges a rodir iddynt yw eu bod yn ddiogel. Wrth i oedolion weithio'n galed i ddeall anghenion sylfaenol a dehongli ymddygiad, mae'r plentyn yn gynyddol yn gallu ceisio cysur gan eu prif ffigwr ymlyniad, a gwelir hyn fel arwydd o gynnydd. Fodd bynnag, unwaith y cyflwynir y syniad o deulu newydd, mae'n ymddangos bod y ffocws yn newid yn gyflym (Norris yn Archer et al, 2015). Mae potensial i gael syniadau gwahanol a dylid cydnabod y rhain a siarad amdanynt er mwyn i'r cymorth iawn gael ei ddarparu.

- Dylai'r UWC a'r GCP gydnabod y gall fod gofalwyr maeth yn profi amrywiol emosiynau: balchder gyda gwaith wedi ei wneud yn dda, hapusrwydd bod y plentyn wedi cael 'teulu i dyfu i fyny' a thristwch bod y plentyn yn symud ymlaen o'u gofal.
- Dylai'r GCM a'r GCP gydnabod y gall darpar fabwysiadwyr hefyd brofi amrywiol emosiynau. Gallent fod wrth eu boddau o glywed am eu plentyn newydd, ond hefyd pryder gyda'r syniad o orfod treulio amser gyda gofalwyr maeth sy'n 'arbenigwyr' wrth ofalu am eu darpar blentyn mabwysiadol, pryder ynglŷn â threulio llawer o amser yng nghartref dieithriaid, pryderus ynglŷn â'r posibilrwydd o beidio ag edrych 'yn ddigon da' a phryder bod llawer o lygaid (gan gynnwys nifer o weithwyr cymdeithasol) yn edrych arnyn nhw. Efallai hefyd eu bod yn teimlo'n euog ynglŷn â "mynd â'r plentyn i fwrdd" oddi wrth y gofalwyr maeth.
- Rhaid i'r holl oedolion dan sylw gydnabod y gall symud, i'r plentyn, fod yn ddychrynlyd iawn a gall, hyd yn oed mewn plant ifanc iawn, ail-gynnau hen drawma. Mae angen i'r pwyslais a'r dull fod gyda'r plentyn yn cael teimladau cymysg iawn ynglŷn â symud, ond bod hyn yn normal ac yn rhywbeth i'w ddisgwyl.

“Roedd y gofalwyr maeth ar gyfer ein plentyn ... yn wych. Maent wedi rhoi cychwyn rhagorol i'n plentyn mewn bywyd ac yn parhau i fod yn rhan o'n rhwydwaith cymorth.”

Rhieni sydd wedi mabwysiadu

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Rheoliad 32 AA(W)R: Lleoliad arfaethedig

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

“Adoption is life changing for thousands of children but caring for previously looked children isn’t for the faint hearted. Nearly every adoptive parent will face some challenging times. Adopters need to know more about the background of their new child”

John Timpson, Baromedr Mabwysiadu 2019

“Rwyf wedi eistedd mewn cymaint o gyfarfodydd poenus gyda rhieni sy’n mabwysiadu 2 neu 3 blynedd yn ddiweddarach pan roeddent yn dweud eu bod yn dymuno eu bod wedi cael mwy o wybodaeth am eu plentyn yn gynt, gyda rhai yn dweud eu bod yn teimlo eu bod wedi eu “camarwain” ynglŷn â’u plentyn”

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

PENNAETH CRAIDD

DIWRNOD DEALL Y PLENTYN (DYP)

Mae’r model Deall y Plentyn wedi ei wreiddio mewn arferion seiliedig ar ymchwil ar drawma datblygiadol, datblygiad ac ymlyniad plentyn.

Y syniad y tu ôl i’r model yw os gallwn ddeall yr hyn all fod wedi bod yn digwydd i’r plentyn yn ystod ei fywyd cynnar, yna gallwn ddechrau ystyried a cheisio deall yr effaith y gall hyn fod wedi ei gael o ran eu dealltwriaeth o’r byd.

“Da iawn cael gwybodaeth a chyfle i ystyried hyn. Roedd hyn yn rhoi nid yn unig eglurder a gwybodaeth ffeithiol i’r mabwysiadwyr a minnau, ond sicrwydd o ran pwy yw’r plant, yr hyn roeddent ei angen a mwy i sicrwydd ynglŷn â’r paru – mae hyn y sylfaen llawer cadarnach wrth gychwyn unrhyw leoliad mabwysiadu”

Gweithiwr cymdeithasol y plentyn

Mae model gweithredol mewnol y plentyn yn dylanwadu ar eu datblygiad emosiynol a datblygiadol a’r potensial ar gyfer y dyfodol.

“Roedd yn ddiwrnod llawn gwybodaeth, yn gwneud i rywun feddwl. Roeddwn yn crio, yn chwerthin ond yn y pen draw daeth y dydd i ben pan roeddwn yn bositif yn yr wybodaeth bod (y plentyn) yn ganolog i’r diwrnod a chyda gwell dealltwriaeth o bwy roeddynt”

Darpar fabwysiadwr

Wrth geisio deall profiadau cynnar ac ymddygiad y plentyn, mae ymarferwyr a’r darpar fabwysiadwyr yn gallu dechrau “meddwl” am yr hyn all fod yn digwydd i’r plentyn yn eu byd mewnol. Y broses hon o “feddwl” yw un o’r camau cyntaf tuag at rianta yn therapiwtig a dyma nod y cyfarfod DyP.

“Roedd yn brofiad positif ac yn fuddiol i’r sylfaen gwybodaeth i a chynllunio gofal at y dyfodol”

Gweithiwr cymdeithasol y plentyn

(Model Deall y Plentyn gwasanaeth SEWAS)

- Trefnir y diwrnod Deall y plentyn oni fyddant wedi eu hatgfyfeirio i wasanaeth arbenigol (e.e. mabwysiadu gyda'n Gilydd). Roddir blaenoriaeth i'r plant hynny gyda hanes mwy cymhleth, plant hŷn a grwpiau sibling gan y bydd y gwaith paratoi a hyd y cyfarfod DyP yn cymryd mwy o amser.

*[DS] I blant iau a rhai gyda hanes cynnar llai cymhleth, cynghorir neilltuo amser digonol i ystyried yn ofalus eu llinell amser trawma a sut mae eu prifriad wedi eu heffeithio, gan yr ymarferwyr sy'n chwarae rhan yn y cyfnod pontio.

“Diolch o galon – diwrnod eithriadol i roi dealltwriaeth i ni o fywyd (y plentyn) hyd yma – gan gynnwys y drwg a'r da”

Darpar fabwysiadwr

- Bydd DyP yn cael ei hwyluso gan y tîm canfod teulu, gyda'r ymarferwr arweiniol a fydd yn cadeirio'r cyfarfod yn meddu ar y sgiliau a'r profiad gofynnol. Mae angen ystyried y lleoliad a'r trefniadau ar gyfer y cyfarfod gan ei fod yn debygol o fod yn un hir ac emosiynol i'r bobl dan sylw.

“Roedd yn teimlo'n ddiogel, yn cynnig anogaeth. Diolch”

Gweithiwr cymdeithasol y plentyn

- Bydd y GCP, gofawr maeth presennol y plentyn, yr UWC, y darpar fabwysiadwr, y GCM yn mynychu'r digwyddiad cyfan. Drwy gydol y dydd, gwahoddir pobl allweddol o fywyd y plentyn i fynychu a rhannu gwybodaeth, profiadau ac atgofion o'r amser a dreulwyd gyda'r plentyn. Gallai'r rhain gynnwys cyn ofalwr maeth y plentyn, gwarchodwr plant, ysgol feithrin, ysgol, ymwelydd ieuchyd, gwarcheidwad. Gellir hefyd wahodd gweithiwr cymdeithasol Cymorth Mabwysiadu, a dylai hyn ddigwydd bob amser os oes anghenion cymorth clir a adnabuwyd.

“Mae'r dyddiau hyn yn wych. Yn rhoi dealltwriaeth fanwl o brofiadau'r plentyn a sut y bydd hyn/gall hyn eu heffeithio yn y dyfodol. Roedd yn dda gweld cysylltiadau rhwng gofawr maeth a mabwysiadwr ac addysgwyr ac ati. Rwy'n teimlo y bydd y dyddiau hyn yn gwneud gwahaniaeth mawr”

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

- Gan ddefnyddio'r llinell amser trawma, gan gychwyn gyda phrofiadau cyn genedigaeth, a chan weithio at y diwrnod hwn, mae'r cyfarfod yn ystyried sut mae byd mewnol (model gweithredol mewnol) y plentyn wedi ei ffurfio. Mae'r cyfarfod yna'n dechrau ystyried ymddygiad ac ymatebion emosiynol y plentyn a sut ellir ymateb orau i'r rhain.

Pethau y bydd angen eu hystyried yn y cyfarfod:

- Beth yw dealltwriaeth ddatblygiadol y plentyn o sut maent yn eu gweld eu hunain, a'u byd, gan gynnwys pobl eraill?
- Sut maent yn ymddwyn pan fyddant yn bryderus neu'n poeni am rywbeth? Beth yw eu hymddygiad ar adegau fel hyn? Sut maent yn mynegi emosiynau eraill megis dicter a thristwch? A ydyn nhw'n eu cadw y tu mewn (a chymryd arnynt eu bod yn iawn) neu a ydynt yn arddangos yn allanol sut maent yn teimlo?
- Sut mae'r plentyn arbennig hwn yn debygol o ystyried y symud? Beth oedd eu disgwyliadau a'u hadwaith i newid yn y gorffennol a beth yw'r rhain nawr?
- Beth oedd profiad y gofawr maeth o sut y mae'r plentyn wedi ymateb i newid? Sur oeddynt pan symudasant i mewn gyda'r gofawr maeth? Yn benodol, a oeddynt yn arddangos ymddygiad arbennig o heriol ac a allai'r rhain gael eu hail-gynnau unwaith eto?
- Beth yw'r trefniadau cyswllt sydd angen eu hystyried ar gyfer y plentyn, a sut ellir helpu'r darpar fabwysiadwr i ddeall pwysigrwydd cadw'r cysylltiadau hynny?
- Pa gymorth y mae'r plentyn hwn a'r teulu hwn eu hangen?

Cyfeiriwch at **Ganllawiau Arferion Da Cysylltu a Mabwysiadu'r GMC**

- Yn ystod rhan olaf y cyfarfod, gwahoddir y darpar fabwysiadwr i ystyried eu harddull rhianta nhw, gan annog myfyrdod ar ba agweddau o ymddygiad y plentyn y maent efallai yn ei ystyried yn fwyaf heriol. Mae hyn yn helpu i ragweld ac ymarfer ymatebion i broblemau posibl, a sut byddant yn ymdopi a dangos arwyddion o straen a phryder eu hunain.
- Fel rhan o'r cylch rhoi gofal rydym yn gwybod bod sut y mae gofawr yn meddwl a theimlo am ymddygiad plentyn yn effeithio eu ymateb i'r ymddygiad hwnnw (Schofield a Beek, 2016) Felly, mae'r rhan olaf hon o'r cyfarfod yn rhan hollbwysig wrth ystyried os yw'r paru yn addas ac anghenion cymorth y teulu posibl yn y dyfodol.
- Ysgrifennir adroddiad crynhoi gan yr hwylusydd ar ôl y diwrnod, a gellir ei ddefnyddio i hysbysu'r cyfarfod Paru, y Panel, Cyflwyniadau a Chynllunio Cymorth. Bydd yr adroddiad hefyd yn rhan o'r wybodaeth a roddir i'r darpar fabwysiadwr.

“Yr adborth gan y darpar fabwysiadwr yw eu bod wedi bod yn ddefnyddiol iawn, yn rhoi bywyd i wybodaeth ysgrifenedig. Er enghraifft, lle mae swyddog tai wedi disgrifio bywyd cartref y plentyn, mae'n gwneud mwy o synnwyr na darllen amdano. Mae'n ychwanegu'r dimensiwn ychwanegol hwnnw i helpu'r darpar fabwysiadwr i ddeall ac empatheddio gyda'r plentyn a'i deulu biolegol. Mae hefyd yn helpu'r darpar fabwysiadwr i werthfawrogi'r cymhlethdodau a arweiniodd at benderfyniadau a gymerwyd ar ran y plentyn gan weithwyr proffesiynol. Mae hyn yn hollbwysig, gan mai nhw yw'r rhai sydd angen esbonio hyn i'w plentyn yn y dyfodol”

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

Siblingiaid

“Roeddem wedi tanamcangyfrif pa mor anodd fyddai cael dau blentyn yn dioddef colled a thrawma arwyddocaol ac yn cystadlu drwy'r amser am sylw/ymlyniad.” (Rhieni sydd wedi mabwysiadu)

“Er eu bod yn gofalu am ei gilydd, maent hefyd yn dysgu a chopio a gweithredu yn ein herbyn. Os ydynt yn ystyried bod y llall wedi cael cam, y sibling sy'n dod gyntaf. Maent hefyd yn cystadlu am sylw eu rhieni.” (Rhiant sydd wedi mabwysiadu)

Mae ymchwil gyda mabwysiadwyr sydd wedi mabwysiadu siblingiaid wedi amlygu nifer o faterion pwysig. Roedd rhai mabwysiadwyr yn ystyried bod siblingiaid yn fwy heriol oherwydd ymddygiad ac anghenion gwahanol y plant unigol, a oedd yn golygu ei bod yn anodd cynnig y cymorth iawn i bob sibling. Roedd hyn yn cynnwys deinamig a chystadleuaeth rhwng y siblingiaid am sylw eu rhieni. Roedd rhai yn teimlo ei bod yn fwy o waith yn gorfforol o ran paratoi ac ymateb i blant gyda nifer yn teimlo nad oeddynt wedi eu paratoi yn dda ar gyfer hyn (Lawrence, 2017)

“Mae anghenion gwahanol yn gofyn am ddulliau gwahanol nad ydynt bob amser yn gweithio gyda'i gilydd, ac roeddem wedi ein gorniferu.” (Rhiant sydd wedi mabwysiadu)

“Er eu bod oll o'r un teulu, mae ganddynt ymatebion unigol i drawma.” (Rhiant sydd wedi mabwysiadu)

Felly, mae'n hollbwysig bod y cyfarfod DyP yn canolbwyntio ar brofiadau ac anghenion unigol pob plentyn ynghyd â'u rhyngweithiad gyda'i gilydd. Bydd y cyfarfod DyP hefyd yn ystyried yn ofalus bob cynllun cysylltu a chymorth ar gyfer y plentyn.

“Oherwydd fy mod yn weithiwr ar gyfer y 6 plentyn, gallwn weld ffordd ymlaen i gefnogi eraill sy'n aros mewn gofal” (Gweithiwr cymdeithasol y plentyn ar ôl cyfarfod DyP)

Cyfeiriwch at **Ganllawiau Arferion Da Cysylltu a Cymorth Mabwysiadu** y GMC

Ar ôl y Diwrnod Deall y Plentyn

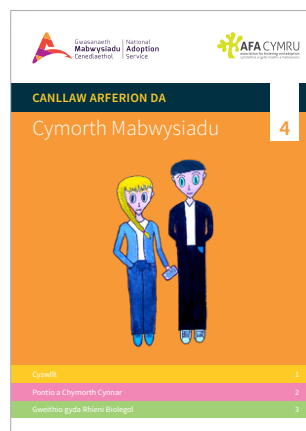
- Mae angen i'r darpar fabwysiadwyr gael amser i feddwl ar ôl y cyfarfod DyP er mwyn prosesu'r hyn y maent wedi ei glywed. Bydd y GCM yn ymweld â'r darpar fabwysiadwyr i holi am eu teimladau ynglŷn â'r wybodaeth a gafwyd ar y diwrnod. Mae eu perthynas gyda'r GCM yn hollbwysig o ran eu galluogi i fod yn onest a realistig ynglŷn ag unrhyw bryderon a sut gellir rheoli'r rhain.

“Rydym wedi cael darpar fabwysiadwyr sydd wedi mynychu'r Diwrnod Deall y Plentyn ac wedi tynnu'n ôl oherwydd yr hyn maent wedi ei glywed. Mae'n well bod hyn yn digwydd yn y cyfnod hwn yn hytrach nag yn ddiweddarach pan fydd y plentyn wedi symud i mewn”

Rheolwr Gwasanaeth Mabwysiadu

- Bydd y GCM a'r GCP (a fydd yn cynnwys hwylysydd y cyfarfod DyP a gweithiwr cymdeithasol y darpar fabwysiadwyr os yn wahanol) yn ystyried yr hyn a ddysgwyd ar y diwrnod ac adnabod cryfderau a gwendidau y paru. Bydd hyn yn bwydo gwybodaeth i'r cyfarfod paru a'r Cynllun Cymorth Mabwysiadu.
- Bydd y cynllun gwaith uniongyrchol ar gyfer y plentyn yn cael ei drafod, a chadarnhad o bryd y bydd y gwaith hwn yn dechrau, pwy fydd yn gwneud y gwaith, ac o ble y bydd y cymorth yn dod.
- Mae cynllun pontio dros dro, yn ymgorffori unrhyw beth a ddysgwyd o'r diwrnod DyP yn cael ei baratoi gan y GCM; caiff hwn ei gyflwyno i'r Panel Paru i gael ei ystyried.
- Bydd y darpar fabwysiadwyr yn paratoi deunydd cyflwyno ar gyfer y plentyn, gan gynnwys llyfr Croeso i 'Nheulu gyda lluniau ohonyn nhw a'u cartref, a DVD yn eu cyflwyno a gaiff ei rannu gyda'r plentyn ar y pwynt priodol yn y cynllun gwaith uniongyrchol. Dylid eu cefnogi yn y dasg hon gan y GCM gyda'r GCP a'r gofawyr maeth yn cynnig cyngor a chymorth i sicrhau bod y deunyddiau yn adlewyrchu personoliaeth a dymuniadau presennol y plentyn.
- Gellir annog darpar fabwysiadwyr i ddarparu tegan i fynd gyda'r llyfr Teulu a'r DVD, ac y gellir ei ddefnyddio yn ystod gweithgareddau trosiannol. Yn aml iawn defnyddir y tegan gan fabwysiadwyr i "gyflwyno" y plentyn iddyn nhw a'u cartref a gellir ei ddefnyddio i gyflwyno chwaraegarchwch e.e. mae'r Arth Fach yn cuddio, feddi di gael hyd iddi? Dyma'r Arth Fach yn eistedd ar dy wely. A feddi weld pwy sy'n y llun wrth y gwely? (e.e. llun o'r gofalwr maeth a'r plentyn).
- Os oes gan y darpar fabwysiadwyr blant eisoes, bydd y GCM yn rhoi cymorth i'r darpar fabwysiadwyr i'w paratoi ar gyfer eu sibling newydd.

Gweithio gyda gofalwyr maeth a darpar fabwysiadwyr

- Dylid rhoi cyfle ar gyfer cysylltiad anffurfiol pellach rhwng y gofalwyr maeth a'r darpar fabwysiadwyr er mwyn datblygu perthynas bositif. Dylai'r GCM a'r UWC fonitro hyn i sicrhau bod y ddwy ochr yn hapus gyda lefel a natur y cysylltiad, a bod pob un yn ymwybodol o gwmpas eu rôl a'u cyfrifoldebau yn y cynllun cyffredinol ar gyfer y plentyn.

"In order for the adults involved to create coherent support for the child, it is essential to have a shared language and understanding as well as opportunities to meet, reflect and share information"

Norris, 2019

- Er y dylai goruchwyliaeth gan weithwyr proffesiynol fod yn gymesur, nid yw hyn yn cymryd i ystyriaeth y ffaith y byd angen ymyrraeth mewn rhai achosion os oes unrhyw broblemau amddiffyn a/neu os yw un yn cael anhawster. Mae gwaith cydweithredol a chyfathrebu rhwng y gweithwyr proffesiynol yn hanfodol i sicrhau bod unrhyw gynllun a dull a gytunwyd yn cael ei lynu ato ac yn parhau i ganolbwyntio ar y plentyn.

"Lower level concerns may be discussed and successfully mediated by the relevant social worker. However, more serious concerns may be indicators of underlying issues that need to be discussed by all the professionals involved and a plan made to address them."

Neil et al 2020a

- Mae angen i'r gofalwr maeth a'u UWC ddeall y gwaith sy'n cael ei wneud gyda'r plentyn a theimlo'n hyderus eu bod yn gallu cefnogi hyn.

Bydd trosolwg o'r gwaith sy'n cael ei wneud gyda'r plentyn yn cael ei rannu gyda'r darpar fabwysiadwyr (a'u gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu os yw'n wahanol i'r GCM).

Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn ar ôl y Diwrnod Deall y Plentyn

Nawr bod y cynllun mabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadwyr wedi ei gadarnhau gall Cam 1 y gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn ddechrau.

Bydd **Cam 1 y cynllun gwaith uniongyrchol** fel rheol yn cynnwys nifer o sesiynau gyda'r plentyn, gan gynnwys:

- Cyflwyniadau, y sefyllfa a phennu ffiniau
- Beth y mae plant ei angen / pwy sy'n gofalu amdanynt/pwy sy'n cymryd penderfyniad o ran beth sydd orau iddyn nhw
- Gwahanol fathau o deuluoedd – teulu biolegol, teulu maeth, teulu mabwysiadol
- Siarad gyda'r plentyn ynglŷn a chael hyd i deulu ar eu cyfer.
- Bydd y gofalwr maeth yn rhan o'r gwaith hwn a bydd yn gallu rhoi sicrwydd yn y sesiynau ac wedi hynny. Bydd y GCM yn trefnu sesiwn ragarweiniol gyda'r gofalwr maeth i esbonio'r broses a'r hyn a drafodir yn y sesiynau; dylai hyn gynnwys yr UWC a'r GCP.
- Bydd y GCM/GCP hefyd yn esbonio rôl y gofalwyr maeth yn y sesiynau fel cymorth emosiynol i'r plentyn, gan ymateb i "feddwl yn uchel" gan y GCM/GCP ynglŷn a sut y gall y plentyn fod yn teimlo.
- Mae'n bwysig bod y gofalwyr maeth yn barod am y ffaith y gall y plentyn ddod yn fwy cynhyrfus yn ystod gwaith uniongyrchol gan eu bod yn cael amser a lle i feddwl am brofiadau blaenorol a'r camau nesaf; bydd y GCM yn cysylltu gyda'r gofalwr maeth rhwng sesiynau i weld sut oedd y plentyn. Mae'r un egwyddorion yn berthnasol i ysgol neu feithrinfa'r plentyn a sicrhau eu bod yn ymwybodol o'r gwaith sy'n cael ei wneud gyda'r plentyn.
- Gellir defnyddio amrywiol weithgareddau a dulliau i gyfathrebu gyda'r plentyn sy'n seiliedig ar ddealltwriaeth o ddatblygiad plentyn, damcaniaeth ymlyniad, trawma datblygiadol a chwarae. Mae gweithgareddau sy'n oedran-briodol yn helpu plant i deimlo'n fwy cyfforddus yn mynegi teimladau ac mae'n helpu i feithrin ymddiriedaeth; gellir defnyddio'r gemau, straeon, caneuon, arferion yn y sesiynau cynnar hyn yn ystod cyflwyniadau a chyfnodau pontio gyda'r mabwysiadwyr i roi teimlad i'r plentyn o ddilyniant a'u helpu i gyd-reoleiddio ynghyd â'u hoedolion diogel.

Addaswyd o gyfarwyddyd gwaith uniongyrchol SEWAS, Emma Decker Thomas

Gweler **Atodiad 5** i gael enghreifftiau o lyfrau a gweithgareddau i'w defnyddio yn ystod gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn.

Gwaith achos

- Bydd y lleoliad arfaethedig a'r Cynllun Cymorth Mabwysiadu (a fydd yn ymgorffori'r hyn a ddysgwyd o'r diwrnod llinell amser trawma/DyP), yn cael ei graffu mewn cyfarfod paru y gweithwyr proffesiynol a chymerir penderfyniad terfynol o ran symud ymlaen i Banel Paru. Bydd y cynllun cymorth ar gyfer y plentyn yn cael ei ddiweddarau i gymryd i ystyriaeth anghenion 'y plentyn hwn' o fewn 'y teulu hwn'.
- Bydd y GCM a'r GCP yn ysgrifennu Adroddiad Lleoliad Mabwysiadu (ALIM)
- Bydd yr ALIM a'r Cynllun Cymorth Mabwysiadu (CCM) arfaethedig yn cael eu rhannu gyda'r darpar fabwysiadwyr, gan ganiatáu 10 diwrnod gwaith iddynt ystyried a gwneud sylwadau.

Cyfarfod Cysylltiad Ffarwelio a darpar fabwysiadwyr gyda'r rhieni biolegol

- Dylai'r GCP ystyried amseriad Cysylltiad Ffarwelio. Er na fydd hyn yn digwydd tan ar ôl y Panel Paru a'r penderfyniad PA, bydd y cynllun ar gyfer hyn yn cael ei ystyried gan y panel.
- Bydd plant yn cael eu paratoi ar gyfer eu Cysylltiad Ffarwelio fel rhan o'r cynllun gwaith uniongyrchol. Bydd amseriad hyn yn cael ei ystyried yn ofalus yn unol â'r cynllun.
- Mae angen ystyried, yn y cam hwn, cyfarfod gyda'r rhieni biolegol a'r darpar fabwysiadwyr a dylid ei ystyried fel rhywbeth sy'n digwydd ym mhob achos oni fo rhesymau penodol na all ddigwydd. Er na all y cyfarfod hwn ddigwydd nes bydd paru wedi ei gytuno'n ffurfiol, dylai cynllunio ar gyfer hyn gael blaenoriaeth ar y pwynt hwn.

Cyfeiriwch at **Ganllawiau Arferion Da Cysylltu a Gweithio gyda Rhieni Biolegol GMC**.

Cyfarfod cemeg / gweld plentyn cyn paru

- Dylid cymryd y penderfyniad ar a ddylid cynnal 'cyfarfod cemeg' yn ôl achos. Mewn rhai achosion, efallai y bydd darpar fabwysiadwyr yn arbennig o bryderus ynglŷn â sut byddant yn cysylltu gyda'r plentyn neu efallai bydd gan y plentyn ymddygiad y byddai'n ddefnyddiol i'r darpar fabwysiadwyr ei weld.
- Os yw'r cyfarfod hwn i ddigwydd, mae angen ystyriaeth ofalus o'r logisteg, a sut caiff y plentyn ei baratoi. Dylid ymgorffori hyn yn y cynllun gwaith uniongyrchol ar gyfer y plentyn. Bydd y GCM yn arwain.

“Roedd yn ddefnyddiol iawn eu gweld cyn i ni gytuno mynd amdani – dim ond i gael syniad o sut roedden nhw gyda'i gilydd”

Rhiant mabwysiadol 2 o blant

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Rheoliad 33(1) AA(W)R 2005: Swyddogaeth y panel mabwysiadu mewn perthynas â'r lleoliad arfaethedig

Rheoliad 34(1) AA(W)R 2005 Penderfyniad asiantaeth fabwysiadu mewn perthynas â'r lleoliad arfaethedig

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Panel Mabwysiadu

- Mae gan y panel rôl allweddol i sicrhau bod anghenion y plentyn wedi eu hasesu'n briodol a bod y paru arfaethedig yn gallu diwallu'r anghenion hyn. Mae angen i'r panel sicrhau hefyd bod unrhyw anghenion cymorth ar gyfer unrhyw barti yn cael eu trin yn briodol gyda Chynlluniau Cymorth Mabwysiadu a Chysylltiad, a bod y cynllun pontio arfaethedig yn gadarn.
- Mae angen i aelodau'r panel gael hyfforddiant priodol ar bontio, a sicrhau eu bod yn gwybod y darganfyddiadau ymchwil diweddaraf.
- Bydd y GCM yn sicrhau bod yr holl waith papur yn cael ei baratoi ac yn barod ar gyfer y Panel Paru. Bydd hyn yn cynnwys: AMP/B y plentyn a gwaith papur cysylltiedig; ADF y darpar fabwysiadwyr a'r gwaith papur cysylltiedig; cofnodion y cyfarfod Paru; Cynllun Cymorth Mabwysiadu arfaethedig, Cynllun Pontio arfaethedig. Bydd y llinell amser trawma ac adroddiad y cyfarfod DyP hefyd yn cael eu cynnwys.

"Fel cadeirydd Panel, rwy'n ystyried bod yr adroddiad o'r Diwrnod Deall y Plentyn yn fuddiol iawn pan fyddwn yn ystyried paru plentyn neu blant a rhieni mabwysiadol. Mae hefyd yn ein helpu i adnabod os ydym yn meddwl y dylid cryfhau Cynllun Cymorth. Rydym yn canfod, pan fo Diwrnod Deall y Plentyn wedi ei gynnal, bod ymarferwyr yn gallu siarad gyda mwya'r hyder am y plentyn, a gall hyn ond fod yn newyddion da o ran eu cymorth parhaus i'r teulu newydd"

Cadeirydd Panel

- Cytunir yn gyffredinol y bydd y darpar fabwysiadwyr yn dod â'u llyfr 'Croeso i 'Nheulu' gyda nhw i'r Panel Paru, ynghyd â ffotograffau a DVD amdanynt hwy a'u cartref.
- Mae angen i Benderfynwr yr Asiantaeth (PA) fod yn hyderus bod anghenion y plentyn wedi eu hystyried yn briodol ac yn cael eu diwallu gan y paru a gynigir, a bod y cynllun pontio arfaethedig a'r Cynllun Cymorth yn cynnwys y cymorth sydd ei angen i'r cynllun fynd rhagddo yn llwyddiannus.
- Cyn cymeradwyaeth ddisgwyliedig y paru gan Benderfynwr yr Asiantaeth, bydd y GCM, GCP a'r gofalwyr maeth yn cytuno cynllun ar gyfer sut orau i rannu gwybodaeth am y teulu newydd gyda'r plentyn. Bydd yr eitemau hyn yn cael eu rhannu gyda'r plentyn fel rhan o'r gwaith uniongyrchol ac yn ddyddiol gan y gofalwr maeth unwaith y mae paru wedi ei gadarnhau gan Benderfynwr yr Asiantaeth. Dylid ystyried yn ofalus sut a phryd y dylid gwneud hyn yn ôl pob achos fel rhan o'r cynllun pontio.

Ar ôl penderfyniad gan Benderfynwr yr Asiantaeth

- Bydd rheolwr y tîm mabwysiadu ar gyfer yr awdurdod lleol yn anfon llythyr at y darpar fabwysiadwyr yn eu hysbysu o'r paru ac o fanylion yn ymwneud â Chyfrifoldeb Rhieni dirprwyedig.

Gweler **Atodiad 6** ar gyfer rhestr wirio o Gyfrifoldebau Rhieni Dirprwyedig ar gyfer dirprwy fabwysiadwyr.

Gweithio gyda'r teulu biolegol

- Llythyr i'w anfon at y rhieni biolegol yn nodi dyddiad tebygol y lleoliad, unwaith eto yn eu hannog i geisio cyngor cyfreithiol os yw'n fwriad gwneud cais am ganiatâd, a phle i hysbysu'r asiantaeth ar unwaith os mai dyma'r bwriad. Dylid darparu amserlen fer (dyma'r ail dro y mae hysbysiad wedi ei roddi). Mae angen i bob rhanbarth ac awdurdod lleol y plentyn fod yn glir ynglŷn â phwy sy'n cymryd y cyfrifoldeb hwn.

Gweler cyngor AFA a gomisiynwyd gan y GMC ar geisiadau i gorchmynion lleoli.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol**.

Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn yn y cam hwn:

- Bydd y GCM/GCP fel y cytunwyd yn ymgymryd â **Cham 2 y cynllun gwaith uniongyrchol**.

Mae'r sesiwn yma yn helpu i baratoi'r plentyn ar gyfer cysylltiad ffarwelio gyda'u teulu biolegol, a fydd yn cynnwys rhieni biolegol, siblingiaid nad ydynt yn cael eu lleoli gyda nhw, aelodau teulu arwyddocaol eraill a bydd yn helpu i'r plentyn ddeall pam fod angen cysylltiad Ffarwelio a sut beth fydd y broses fabwysiadu.

- Mae'r plentyn yn debygol o fod yn bryderus ynglŷn â'r hyn a all ddigwydd, ac mae'r sesiwn yma'n rhoi sicrwydd ac esboniad.
- Dylid ei gynnal ychydig o ddyddiau cyn cysylltiad Ffarwelio. Unwaith eto dylai'r gofalwr maeth fod yn bresennol yn ystod y sesiwn i roi cymorth emosiynol gan y byddant yn cynnig sicrwydd parhaus i'r plentyn.

Addaswyd o gyfarwyddyd gwaith uniongyrchol SEWAS, Emma Decker Thomas

- Mae angen hefyd paratoi rhieni ac aelodau eraill o'r teulu a'u cefnogi cyn, yn ystod ac ar ôl y Cysylltiad Ffarwelio.

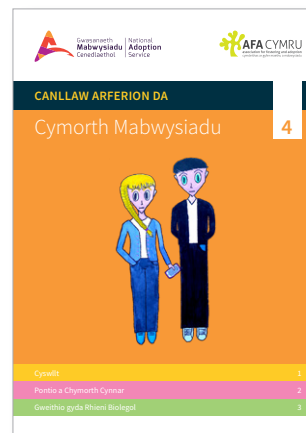
Cyfeiriwch at y **Canllaw Arferion Gorau Gweithio gyda Rhieni Biolegol**

- Dylid ymgymryd â chysylltiadau olaf gydag aelodau'r teulu mewn ffordd amserol, er mwyn sicrhau bod digon o amser i'r plentyn brosesu'r colledion hyn cyn eu cyflwyno i deulu mabwysiadol.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cysylltu** y GMC.

Gweithio gyda gofalwyr maeth a darpar fabwysiadwyr

- Fel y cytunwyd bydd y GCM/GCP yn ymgymryd â sesiwn gymorth gyda'r gofalwyr maeth a'r darpar fabwysiadwyr. Bydd hyn yn adnabod yr adnoddau a'r gweithgareddau (rhigymau, caneuon, llyfrau, gemau) sydd wedi eu defnyddio yn y gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn a gaiff eu defnyddio yn ystod y cyfnodau cyflwyno cynnar ('Dod i'ch Adnabod') a thu hwnt. Defnyddir arferion cyfarwydd a hoff fwyd gyda'r plentyn er mwyn creu sylfaen chwarae cyfarwydd a chyfforddus sy'n mynd drwy'r broses bontio gyfan.
- Fel y cytunwyd, bydd y GCM/GCP yn cefnogi'r gofalwyr maeth a'r darpar fabwysiadwyr i roi eu hunain yn sefyllfa'r plentyn ac adnabod anghenion emosiynol posibl ac ymatebion. Mae'r dull hwn yn cydnabod bod hon y daith anodd i'r plentyn.

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Rheoliad 36(1) AA(W)R 2005: Gofynion a bennwyd ar yr asiantaeth fabwysiadu cyn i'r plentyn gael ei leoli ar gyfer mabwysiadu gyda darpar fabwysiadwr

Rheoliad 37(1) AA(W)R 2005: Adolygiadau (pan nad yw'r plentyn eto wedi ei leoli ar gyfer mabwysiadu)

"Mae'n ymwneud â'r berthynas a gwella cydberthynas rhwng y gofalwr maeth, y plentyn, y gweithiwr cymdeithasol a'r mabwysiadwr. Rydym eisiau o deuluoedd gychwyn yn y man iawn" (Seicolegydd clinigol)

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Pontio sy'n canolbwyntio ar y plentyn

Nid yn unig y mae plant sydd wedi mynd drwy drawma cynnar yn meddu ar lai o allu i reoli eu hemosiynau, mae ganddynt hefyd lawer iawn o emosiynau anodd i ddelio gyda nhw, llawer mwy na'r rhan fwyaf o blant, ac yn wir llawer mwy na'r rhan fwyaf o bobl (Elliot, 2013).

Yn ddealladwy, gall y plentyn fynd yn ôl i strategaethau ymdopi cynharach, megis datgysylltiad, bod yn dreisgar neu roddi gofal cymhellol fel ffordd o ddelio gyda nhw. Pa bynnag mor ofalus y mae'r symud wedi ei gynllunio, mae'r plentyn yn debygol o'i weld fel ailadrodd cael ei adael a'i wrthod yn y gorffennol oni fo profiadau o'r fath yn cael eu cydnabod a'r plentyn yn cael ei gynorthwyo i ddelio a'r symudiad hwn gan y sawl sy'n gyfrifol am ofalu amdano mewn modd ymwybodol a chydwybodol.

Gall cyfnodau pontio sy'n canolbwyntio ar y plentyn weithio i ddelio gyda a rheoli trawma posibl symudiad o'r fath, pan roddir amser i'r plentyn a'i gynorthwyo'n ofalus i gysylltu gyda'i fyd newydd mewn modd sy'n teimlo'n ddiogel tra'n rhoi iddynt y sicrwydd y byddant yn cadw cysylltiad pwysig gyda'u gofalwyr maeth (Neil, 2020a). Pan fydd plant yn symud o'u gofalwyr maeth i'w teulu mabwysiadol, mae angen i'r ffocws symud o leihau oedi amser i symud ar gyflymder sy'n gyfforddus i'r plentyn (Neil, Morciano, Young a Hartley, 2020)

PENNAETH CRAIDD

DULL TRI CHAM TUAG AT GYFLWYNIADAU

Bydd cyflwyniadau yn dilyn y dull tri cham hwn sydd wedi ei addasu o 'Moving to Adoption' (Neil et al, 2020), ac mae angen delio a rhoi amser priodol ar gyfer pob cam wrth gynllunio:

1. **Dod i'ch Adnabod** – Sesiynau "arsylwi a chwarae" sy'n seiliedig ar weithgareddau (Neil et al 2020) yn cynnwys y gofalwyr maeth, y darpar fabwysiadwr a'r plentyn i roddi cyfle i'r plentyn ddod yn gyfarwydd a dechrau meithrin ymddiriedaeth drwy chwarae ac arsylwi cyn i'r mabwysiadwr ymgymryd â rôl ofalu
2. **Dod i ddangos i chi** – lle mae'r gofalwr maeth yn arwain i ddechrau wrth ddangos tasgau gofal i'r darpar fabwysiadwr ac mae'r mabwysiadwr yn raddol yn dechrau ymgymryd â'r rhain ar gyflymder y plentyn, fel bod y plentyn a'r darpar fabwysiadwr yn dod yn fwy hyderus o ran derbyn / rhoi gofal, ac ar yr un pryd yn cydnabod eu hemosiynau gwrthdrawiadol a chymhleth.
3. **Barod i fynd** – mae'r plentyn a'r darpar fabwysiadwr yn fwy hyderus ynglŷn â derbyn/rhoddi gofal ac yn dod yn fwy cyfarwydd gyda hoffterau / pethau nad yw'r plentyn yn eu hoffi a sut i'w helpu i reoli pethau. Ar ôl cytundeb gan bawb adeg adolygu, gwneir trefniadau i'r plentyn symud i'w cartref newydd

Mae pob cam o'r cyflwyniadau angen goruchwyliaeth ofalus a chymorth, dylid cydlyn hyn a'i oruchwyllo gan y GCM, ar y cyd â'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu ar ran y darpar fabwysiadwr (os yn wahanol), y GCP a'r UWC. Yr egwyddor allweddol yn hyn yw rôl y gofalwr maeth a phwysigrwydd perthynas barhaus er budd gorau'r plentyn.

"Fel oedolyn, dychmygwch symud i ffwrdd oddi wrth eich teulu, swydd, ffrindiau, anifeiliaid anwes a meddiannau, oll ar unwaith, a pha mor ddychrynlyd a thrallodus y byddai hyn. Os gallwn ddychmygu plentyn bach, sydd wedi profi trawma, yn gorfod symud fel hyn unwaith eto"

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

Cynllunio Cyflwyniadau neu Gyfarfod Pontio

- Hwylusir y cyfarfod Cynllunio Cyflwyniadau neu Bontio gan y rheolwr tîm canfod teulu gyda chymorth y GCM. Dylai'r GCP, gofalwr maeth, UWC, darpar fabwysiadwyr (a'u gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu os yn wahanol) fynychu. Os yw darpar fabwysiadwyr yn byw ar eu pennau eu hunain, efallai ei bod yn briodol iddyn nhw wahodd aelod o'r teulu neu ffrind agos.
- Dylid ystyried amseru, cyd-destun, lleoliad a sut mae'r rhain yn dylanwadu ar awyrgylch y cyfarfod i rwystro teimlo eu bod yn cael eu llethu gan y sefyllfa – yn enwedig pan fydd y darpar fabwysiadwyr yn cyfarfod y plentyn am y tro cyntaf.

“Rydym wedi datblygu ein harferion dros y blynyddoedd. Roeddem yn cael y cyfarfod cynllunio cyflwyniadau ar ddiwrnod cyntaf y cyflwyniadau. Yn gyffredinol, nid ydym yn gwneud hyn nawr gan ein bod wedi sylweddol bod mabwysiadwyr (yn ddealladwy) yn aml yn methu a chanolbwyntio ar fanylion y cynllunio, pan fyddant ar fin cyfarfod eu plentyn am y tro cyntaf!”

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

- Bydd y cynllun pontio drafft a baratowyd yn gynharach gan ddefnyddio'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth a gafwyd o'r Diwrnod Deall y Plentyn yn ffurfio sylfaen y cyfarfod hwn a'r cynllun terfynol.
- Mae angen hyblygrwydd yn y cynllunio i gymryd amgylchiadau unigol pobl i ystyriaeth, gan gynnwys plant sydd eisoes yn y teuluoedd maeth a mabwysiadol, ystyriaethau daearyddol, cyfrifoldeb ac anghenion ychwanegol aelodau'r teulu.

Mae hyn yn helpu i sicrhau bod y cynllun yn parhau i ganolbwyntio ar y plentyn ac wedi ei deilwra i anghenion pob plentyn, ond mae hefyd yn helpu'r ddau deulu i ddeall anghenion a safbwyntiau ei gilydd.

- Mae angen i'r cynllun gynnwys unwaith waith uniongyrchol gyda'r plentyn, a gyda'r gofalwr maeth a mabwysiadwyr cyn i'r cyflwyniadau ddechrau.
- Bydd y cynllun hefyd yn ymgorffori trefniadau cyswllt yn ystod ac ar ôl i'r plentyn symud. “Arrangements most likely to be successful are those which are planned and mutually agreed with adopters, and have the details and expectation set out and confirmed in writing” (Neil et al, 2018a, Neil, 2020a). Mae gwahanol ffyrdd o weithio a chadw mewn cysylltiadau a ysgogwyd gan y pandemig COVID-19 wedi bod yn effeithiol a buddiol dros ben a dylid eu hystyried ynghyd â dulliau traddodiadol.
- Dylid ystyried caniatáu amser o fewn y cynllun i feddwl er mwyn rhoi amser i'r oedolion brosesu eu hemosiynau a dal eu gwynt.

“Rwy'n meddwl bod rhywun wedi dweud y cawn ddiwrnod i ffwrdd ond ni chawsom un, cawsom brynhawn ... Ni feiddiwn ddweud ein bod angen diwrnod i ffwrdd oherwydd buasent wedi dweud ei bod yn amlwg nad ydych yn barod i gymryd plentyn. Ni chewch ddiwrnod i ffwrdd ar ôl gwneud hynny”

Mabwysiadwr yn Lewis, 2018

- Bydd hyd y cyflwyniadau yn dibynnu ar y plentyn / plant ac mae angen rhoi amser digonol i bob cam.

“Y naratif drwy gydol yr amser yw bod y mabwysiadwyr yn dod i adnabod y plentyn drwy'r gofalwyr maeth. Mae angen i bawb ganolbwyntio go iawn ar y plentyn. Mae hyn yn caniatáu i gyflwyniadau ddigwydd ar gyflymder y plentyn, nid yr oedolion.”

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

- Rhaid rhoi ystyriaeth i brofiadau synhwyraidd plentyn di-eiriau, ar gyfer yr hwn y mae sŵn, arogleuon ac ysgogiad gweledol yn hanfodol, ac mae angen eu cynnwys yn y cynllunio. Nid yw o bwys pa mor ifanc yw'r plentyn, hyd yn oed os yw'n faban, bydd ganddo syniad o hyn o'r hyn sy'n digwydd a bydd yn teimlo'n ansefydlog ac ansicr.
- Os yw sibliogiaid yn cael eu lleoli o wahanol leoliadau maethu, mae angen paratoi gyda'r holl blant a gofalwyr maeth ac ystyried trefniadau a fydd yn galluogi i'r mabwysiadwyr ddod i adnabod pob plentyn. Mae angen cefnogi cydberthynas sibliogiaid hefyd dan yr amgylchiadau hyn.

“Yr hyn a weithiodd yn dda oedd caniatáu i'r plant dreulio cymaint o amser ag y bo modd cyn cyflwyniadau, gan eu helpu i sylweddoli eu bod yn sibliogiaid. Cynlluniwyd cyflwyniadau fel bod y plant yn cael eu gweld yn unigol yn eu cartrefi i ddechrau. Gan nad oedd y plant yn gyfarwydd gyda chael sylw gyda'i gilydd, ac roedd hefyd yn rhoi syniad i'r mabwysiadwyr o'r plentyn fel unigolyn a gweld eu trefn ddyddiol. Mae'n debygol iawn y bydd trefniadau beunyddiol yn wahanol ar gyfer pob plentyn felly mae'n bwysig wrth gyfuno arferion i sicrhau bod mabwysiadwyr yn cofio bod hyn yn newid arall eto; ni ellir helpu hyn bob amser, ond gellir ei ddeall.”

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

- Rhaid i'r cynllun pontio hefyd gymryd i ystyriaeth angen y plentyn i ddweud ffarwel i'w ysgol a gweithgareddau rheolaidd eraill, yn dibynnu ar oedran ac angen. Dylid ceisio cael cyfle i'r darpar fabwysiadwyr chwarae rhan yn hyn cyn gynted ag y bo modd e.e. mynychu cynulliad gadawyr ysgol, drama ysgol neu fynd â chacennau i'r dosbarth i ddweud diolch a ffarwel.

- Efallai y bydd cyfle yn y dyfodol i oedolyn arwyddocaol, megis athro, i ymweld â'r plentyn unwaith y bydd gyda'r teulu mabwysiadol, er mwyn eu cynorthwyo o ran rheoli teimladau o golled mewn perthynas â'u hysgol neu weithgareddau blaenorol.
- Dylid cynnwys cyfle i wirio a gwneud addasiadau yn y cynllun ynghyd ag adolygiad mwy ffurfiol yn cynnwys pawb yn yr ail gam. Bydd angen cael mwy nag un adolygiad cyn cytuno bod y plentyn yn symud i gartref y darpar fabwysiadwyr.
- Tra bo angen peth hyblygrwydd, mae angen i'r GCM sicrhau bod amser digonol ym mhob cam ac nad yw emosiynau neu agendâu oedolyn unigol yn ymyrryd gyda hyn. Mae'n hanfodol bod unrhyw newidiadau i'r cynllun yn cael eu cytuno gan y GCM.

"Foster carers and adopters are likely to have good ideas about what is needed to make the move work well, but they also feel anxious and this may lead them to over commit themselves, or appear inflexible"

Neil at al, 2020

- Bydd cynlluniau ar gyfer cysylltiad gyda gofalwyr maeth ar ôl i'r plentyn symud yn cael eu cynnwys yn y cynllun a'u hadolygu yn yr Adolygiad Cyflwyniadau

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cysylltiadau** y GMC.

Darperir copi ysgrifenedig o'r cynllun i bobl berthnasol gan y GCM; dylai copi ysgrifenedig o'r cynllun gael ei ddarparu i'r bobl berthnasol gan y GCM; dylai hyn gynnwys manylion cyswllt a chytundeb o rolau a chyfrifoldebau.

Gwaith achos / rôl gweithwyr proffesiynol

- Os yw plentyn wedi ei atgyfeirio i wasanaeth arbenigol (e.e. Mabwysiadu gyda'n Gilydd) bydd cynllun wedi ei deilwra ar gyfer cymorth yn ystod pontio yn cael ei gytuno.
- Bydd y GCP yn hysbysu'r SAA o'r paru a threfnu'r adolygiad mabwysiadu cyntaf ar ôl lleoliad.
- Dylid rhoi blaenoriaeth i drefnu cyfarfod rhwng rhieni biolegol y plant a darpar fabwysiadwyr.

Cyfeiriwch at **Ganllawiau Arferion Da Cysylltu a Gweithio gyda Rhieni Biolegol** GMC

- Mae rolau a chyfrifoldebau eglur a chyfathrebu da rhwng gweithwyr proffesiynol yn hanfodol o ran cefnogi pontio effeithiol a darparu'r cymorth iawn ar yr adeg briodol.
- Mae angen i weithwyr proffesiynol allu cynnig cyngor a chymorth clir ynghyd â gwrandao o ofalwyr maeth a mabwysiadwyr a bod yn barod ac yn hyderus i addasu'r cynllun os oes angen, a hefyd bod yn ddigon hyderus i ganiatáu lle i gydberthnasau ddatblygu rhwng y plentyn a'r mabwysiadwyr heb fod yn rhy ymwithgar. Gall hyn fod yn gydbwysedd sensitif lle mae cyfathrebu effeithiol a chymorth yn hanfodol o fewn y rhwydwaith proffesiynol.

Gweithio gyda gofalwyr maeth a darpar fabwysiadwyr

- Rhaid i'r GCM a'r UWC gysylltu gyda'r gofalwyr maeth a darpar fabwysiadwyr i sicrhau eu bod yn hapus gyda'r cynllun ac yn glir o ran eu rolau ynddo. Ar bob cam, mae angen cydnabod unrhyw bryderon ac emosiynau a darparu cymorth priodol. Bydd angen i'r cymorth hwn gan y gweithwyr cymdeithasol gael ei ddarparu yn y cyfnod sy'n arwain at, yn ystod ac ar ôl i'r plentyn symud.
- Ynghyd â deall yr egwyddorion y tu ôl i'r 3 cam yn y cynllun pontio, mae angen i ofalwyr maeth a darpar fabwysiadwyr fod wedi eu paratoi yn dda ac yn gallu cefnogi'r cynllun.
- Fel y cytunwyd, bydd y GCM/GCP yn ymgymryd â sesiwn ar y cyd gyda'r gofalwyr maeth a darpar fabwysiadwyr i rannu deunyddiau sydd wedi eu defnyddio gyda'r plentyn yn ystod y sesiynau gwaith uniongyrchol; bydd rhai o'r gweithgareddau / llyfrau / rhigymau a ddefnyddiwyd gyda'r plentyn yn ffurfio'r gweithgareddau trosiannol a ddefnyddir gan y gofalwyr maeth a'r plentyn yn ystod cyflwyniadau. Bydd y gweithgareddau cyfarwydd hyn yn helpu gyda theimlad y plentyn o ddilyniant ac chysondeb (Norris, 2019b)

"Mae cael cyfarfodydd rhithwir rhwng gofalwyr maeth a mabwysiadwyr i baratoi ar gyfer sesiynau gyda phlant wedi bod yn amhrisiadwy. Mae wedi golygu y gall pobl barhau i ffurfio perthynas a pharatoi ar gyfer cyflwyniadau, mewn ffordd sy'n llai dwys na chyfarfod personol. Nid ydym yn ceisio cynnwys popeth mewn un sesiwn; mae'n lleihau'r pwysau arnom"

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

Gweithio gyda'r plentyn

- Unwaith y mae'r PA wedi cymryd y penderfyniad ynglŷn a pharu, bydd y GCM/GCP yn ymgymryd â Cham 3 y cynllun gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn.
- Fel gyda phob cam arall yn y cynllun, mae'n hanfodol bod y gofawyr maeth yn cymryd rhan yn y sesiwn ac yn gallu rhoi'r negeseuon emosiynol iawn i'r plentyn. Bydd y sesiwn yn cynnwys dweud wrth y plentyn am y teulu newydd ac yn adeiladu ar y gwaith blaenorol a gwblhawyd.
- Os oes siblingiaid, mae angen rhannu'r wybodaeth ar yr un pryd; gellir cael sesiynau unigol gyda phobl plentyn wedyn os oes angen.
- Dylid rhoi cydnabyddiaeth i arwyddocâd y newyddion hwn a bod pob plentyn yn debygol o ymateb yn wahanol. Byddwch yn barod a byddwch yn hyblyg!
- Yn anochel, bydd ganddynt gymysgedd o emosiynau cymhleth, a byddant angen amser a chymorth sensitif i brosesu a gwneud synnwyr o'r hyn sy'n digwydd; bydd rhai plant yn gofyn llawer o gwestiynau ar unwaith a bydd angen ateb y rhain i'w rhwystro rhag datblygu yn bryderon arwyddocaol, tra bydd eraill angen mwy o amser cyn y byddant yn barod i glywed mwy. Felly, bydd hyd a chynnwys y sesiwn yma yn amrywio yn unol ag anghenion y plentyn.
- Yn y sesiwn yma, bydd y GCM/GCP fel y cytunwyd yn mynd yn ôl dros yr wybodaeth a drafodwyd gyda'r plentyn mewn sesiynau blaenorol. Ystyriwch deimladau'r plentyn ynglŷn â symud i deulu newydd os ydynt yn barod i wneud hynny a chydabod bod angen iddyn nhw fod y "teulu iawn iddyn nhw", teulu sy'n gwybod sut i ofalu amdanynt ac sy'n gwybod yr hyn maent yn ei hoffi a'r hyn nad ydynt yn ei hoffi.
- Fel y cytunwyd bydd y GCM/GCP yn rhannu'r llyfr Teulu a'r DVD gyda'r plentyn (ac unrhyw ddeunyddiau eraill) y mae'r darpar fabwysiadwyr wedi eu paratoi ar eu cyfer hyd yma. Wrth i'r GCM/GCP fynd drwy'r deunyddiau, gallent wneud cysylltiadau uniongyrchol gyda'r pethau y mae'r plentyn wedi eu nodi fel pethau y mae eu heisiau neu wedi meddwl amdanynt mewn sesiynau blaenorol.
- Efallai y bydd plant yn dweud nad ydynt eisiau symud i deulu newydd ac eisiau aros gyda'u gofawyr maeth. Mae hyn yn gwbl ddealladwy ac yn ymateb iach. Mae'n angenrheidiol ac yn ddefnyddiol cydnabod y teimladau hyn a chytuno y bydd teulu newydd angen dysgu popeth amdanynt gan y gofawyr maeth a chanddynt hwy.
- Rhoddir sicrwydd i'r plentyn y bydd ganddynt ddigon o amser i ddod i adnabod eu darpar fabwysiadwyr ac y bydd eu gofawr maeth gyda nhw wrth iddynt wneud hynny.
- Gall plant hefyd ddangos cyffro a methu canolbwyntio. Efallai eu bod ond eisiau edrych ar y llyfrau ffotograffau a/neu'r DVD am gyfnod byr iawn ac efallai y bydd angen sesiwn arall cyn y cyflwyniadau.
- Os yw darpar fabwysiadwyr wedi cyfarfod y rhieni biolegol, gall y GCM/GCP fel y cytunwyd ddangos ffotograff i'r plentyn a gymerwyd yn ystod y cyfarfod, gan roi'r neges i'r plentyn bod y mabwysiadwyr yn adnabod y teulu biolegol. Mae hyn yn aml yn helpu gyda'r plentyn yn teimlo bod y teulu biolegol wedi rhoi "caniatâd" bod y teulu newydd yn iawn.
- Os yw'n briodol ar yr adeg hon, gellir rhannu rhai o'r negeseuon yr oedd y teulu biolegol yn gallu eu rhannu gyda'r darpar fabwysiadwyr gyda'r plentyn e.e. "roedd eich mam eisiau i'ch mam newydd wybod pam y dewisodd eich enw hyfryd a gofyn iddi ofalu amdanoch yn dda iawn oherwydd eich bod mor arbennig".
- Efallai y bydd plant yn mynd yn flin bod eu rhieni biolegol wedi cyfarfod eu teulu newydd cyn iddyn nhw wneud hynny, ac mae angen cydnabod y teimladau hyn. Gall fod yn ddefnyddiol atgoffa'r plentyn bod yr oedolion yn cymryd gofal arbennig iawn a chyfrifoldeb i wneud y siŵr bod eu teulu newydd yn gwybod am eu bywyd.
- Ar ôl y sesiwn, bydd y gofawyr maeth yn rhannu'r llyfr Teulu, DVD ac unrhyw ddeunyddiau eraill gyda'r plentyn bob dydd nes cychwynnir cyflwyniadau.

Addaswyd o gyfarwyddyd gwaith uniongyrchol SEWAS, Emma Decker Thomas

“Mae cyflwyniadau mor ddwys, mae’n ymgymieriad anferth i fabwysiadwyr a gofalwyr maeth i baratoi plentyn ar gyfer ei fabwysiadu. Mae’n gofyn i fabwysiadwyr fynd i’r cartref a dilyn arferion pobl y maent ond wedi eu cyfarfod yn ddiweddar, tra hefyd yn byw gyda phryderon ynglŷn ag a ydynt yn gwneud cysylltiad gyda’r plentyn, os yw’r plentyn yn eu hoffi a nifer fawr o bryderon eraill. Yn y cyfamser, mae’r gofyn i’r gofalwr maeth rannu eu cartref, gan ddangos i fabwysiadwyr (nad ydynt efallai erioed wedi rhianta o’r blaen) sut i fod yn rhieni i’r plentyn hwn, tra bo ganddynt efallai eu pryderon eu hunain”

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

“I think what was particularly helpful (in making a positive move) was the first meetings between the children and adopters with no pressure on adopters to do any caring tasks and for the children to develop a playful relationship first with adopters.”

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu a ddyfynnwyd yn Neil et al, 2018

“Although the arrival of an adopted child in their family was a time of great joy, the introductions period was experienced as highly stressful and physically and emotionally exhausting by many parents. Good support from professionals was therefore crucial for many people in helping them cope.”

Neil et al, 2018b

“Nid oeddwn yn dychmygu y gallem ffurfio cysylltiad gydag o mewn sgwrs fideo, ond mi wnaethon ni! Roedd yn ymddangos ei fod yn mwynhau ein galwadau, roeddem yn dysgu llawer amdano ynglŷn â’r pethau roedd yn eu mwynhau a chael hwyl gyda’n gilydd.. Rwy’n meddwl ei fod wedi gwneud pethau’n llawer haws pan wnaethon ni gyfarfod yn bersonol”

Rhiant sy’n mabwysiadu

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Gweithio gyda gofalwyr maeth, darpar fabwysiadwyr a’r plentyn

- Mae unrhyw symud yn boenus ac yn anodd ac mae’n anochel bod emosiynau colledion y plentyn yn y gorffennol a cholledion pellach sy’n digwydd o ganlyniad i’r symud yn dod i’r wyneb. Gall fod yn boenus i oedolion weld plentyn mewn trallod, a gall ymddangos yn fwy caredig i symud plant ymlaen yn gyflym gan symud eu sylw i weithgareddau cyffrous a theganau newydd.

Fodd bynnag, nid yw hyn yn delio gyda’r golled a’r pryderon y mae’r plentyn yn eu profi. Rôl y GCM yw i helpu’r gofalwyr maeth a’r darpar fabwysiadwyr i barhau i gadw profiad emosiynol y plentyn eu meddwl, a helpu i ganolbwyntio sylw pawb ar sicrhau bod pontio yn digwydd ar gyflymder y plentyn.

- Bydd y GCM yn cydlynu a goruchwyllo holl gamau’r cyflwyno, ar y cyd a’r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu ar gyfer y darpar fabwysiadwyr (os yn wahanol), CGP a’r UWC.
- Mae yr un mor bwysig i’r darpar fabwysiadwyr gael cyfle a chymorth i ystyried sut maent yn teimlo (go iawn). Dylai’r GCP, GCM (a’r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu os y wahanol) ddarparu awyrgylch lle gall darpar fabwysiadwyr fynegi eu teimladau cwbl ddealladwy o bryder a chael eu llethu gan y broses. Bydd y GCM a’r UWC yn sicrhau bod cymorth ar gael i’r gofalwyr maeth gan eu bod hwythau yn debygol o fod yn teimlo ystod o emosiynau cymhleth.
- Bydd y GCM yn monitro sut mae pethau’n mynd, gan sicrhau glyn at fframwaith y cynllun. Darperir cymorth, ynghyd â gweithwyr proffesiynol eraill, fel y bo angen.
- Os oes unrhyw bryderon yn ymddangos, rhaid eu trafod a’u trin gan y gallent fod yn ddangosyddion o broblemau sylfaenol.

Dylai **DOD I’CH ADNABOD** ddechrau’n araf, gyda chyfarfodydd byr yn amgylchedd cyfarwydd cartref y gofalwyr maeth a/neu gysylltiad digidol rhwng y plentyn, y darpar fabwysiadwyr a’r gofalwr maeth, er mwyn galluogi i’r plentyn a’r darpar fabwysiadwyr gael amser i weld ei gilydd a dod i adnabod ei gilydd yn raddol drwy weithgareddau chwarae, anfygythiol a gweithgareddau ac arferion cyfarwydd cyn y cyfnod dwysach o gyflwyniadau.

- Bydd pob un o'r sesiynau hyn yn cynnwys y deunyddiau a'r gweithgareddau a gytunwyd gyda'r GCM, a bydd hefyd yn cynnwys y llyfr / DVD Teulu a'r "tegan trosiannol" a ddarparwyd gan y mabwysiadwyr. Gallai gweithgareddau eraill gynnwys ymweliadau byr a'r parc gyda'r gofalwr maeth; mae angen i weithgareddau fod yn rhai lefel isel nad ydynt yn gor-ysgogi'r plentyn.
- Mae angen i'r plentyn wybod beth a fydd yn digwydd nesaf a chael mynegi unrhyw bryderon neu deimladau o amwysedd. Y gofalwr maeth fydd sylfaen cadarn y plentyn (Schofield a Beek, 2016), ac yn parhau i fod ar gael yn gorfforol ac yn seicolegol i'r plentyn; byddant yn ymateb i unrhyw anghenion gofal a "meddwl yn uchel" am yr hyn y mae'r plentyn yn ei feddwl ac yn ei deimlo a sut y bydd hynny yn dylanwadau ar eu hymddygiad.
- Mae hyn yn dilysu emosiynau a phryderon anochel y plentyn ac yn eu helpu i wneud synnwyr o'u teimladau. Bydd hyn hefyd yn modelu'r dull therapiwtig y bydd y mabwysiadwr angen i ddefnyddio gyda'r plentyn.
- Mae angen i'r gofalwr maeth a'r mabwysiadwyr ddeall pam y mae'r dull hwn mor bwysig. Bydd y sesiynau cynnar yn adeiladu ar y gydberthynas o ymddiriedaeth sydd wedi datblygu rhwng y gofalwr maeth a'r mabwysiadwyr a bydd yn cyfleu'r negeseuon hyn o ymddiriedaeth i'r plentyn, bod y bobl newydd yma yn oce.

"They will see that their trusted foster carer feels comfortable and confident in the presence of the adopters and so feel more comfortable and confident to "take the risk" of building trust in their new parents"

Neil 2020a

- Dylid defnyddio galwadau fideo i hwyluso'r broses Dod i'ch Adnabod i gael ei ystyried fel ffordd o feithrin y berthynas a chynnal cysylltiad rhwng sesiynau a gall hynny deimlo fel proses llai dwys i'r plentyn, ond hefyd fel ffordd o'u sicrhau am bethau penodol fel eu llofft yn eu cartref newydd. Gall hyn fod yn arbennig o ddefnyddiol i rai plant, a gall helpu i liniaru rhai pryderon ynghyd â chreu sefyllfa mwy cyfarwydd. Fel gyda chyfarfodydd wyneb yn wyneb, mae angen i'r gofalwr maeth gefnogi'n llawn holl sesiynau digidol a pharhau i ganolbwyntio ar y plentyn o ran hyd a gweithgaredd.
- Yn aml, mae'r cyfnod dod i'ch adnabod yn cael ei ruthro, gan greu cyfleoedd a gollir i ddatblygu ymddiriedaeth a hyder y plentyn yn ei ddarpar fabwysiadwyr.
- Efallai y bydd gofalwr maeth a darpar fabwysiadwyr yn ddiamynedd neu'n teimlo bod angen iddyn nhw gymryd tasgau gofal yn gynt nag y cynlluniwyd, ac yn wir efallai bydd y plentyn yn gofyn iddyn nhw wneud hynny. Er y gellir cael peth hyblygrwydd, dylid gwrthwynebu hyn a dylai'r gofalwr maeth ymgymryd â'r holl brif dasgau gofal. "It should be held in mind that the aim is for the child to build trust and feel comfortable with the adopters before taking the next step of trusting them to care for them" (Neil et al. 2020a)

DOD I DDANGOS fydd y man cychwyn ar gyfer dysgu am arferion, hoffterau ac ati y plentyn er mwyn i'r plentyn ddatblygu hyder yng ngallu'r darpar fabwysiadwyr i ddiwallu ei anghenion a dechrau cymryd rôl rianta.

Mae'r cyfnod hwn yn parhau yng nghartref y gofalwyr maeth i ddechrau, gyda nhw yn cymryd yr arweiniad o ran gofal; bydd mwyafrif hyn yn gysylltiad uniongyrchol gyda'r opsiwn i gael cysylltiad rithwir rhwng sesiynau os yw'n briodol neu os yw'r plentyn angen hynny. Yna cyflwynir y plentyn i'w cartref newydd yn yr ail gyfnod, gyda'r mabwysiadwyr yn cymryd yr arweiniad o ran gofalu ond gyda'r gofalwyr maeth yn aros yn agos i ddechrau.

- Mae angen i ymweliad cyntaf y plentyn â'u cartref newydd fod ar sail unigol; efallai bydd rhai plant angen y sicrwydd o weld eu cartref newydd yn fuan iawn cyn iddynt feithrin ymddiriedaeth yn eu darpar fabwysiadwyr. Bydd defnyddio ffotograffau a fideos o'r cartref yn helpu i sicrhau'r plentyn.
- Mae angen i'r gofalwr maeth aros ar gael yn gorfforol ac yn seicolegol; byddant yn amlwg yn parhau fel sylfaen cadarn y plentyn a diwallu eu hanghenion. Mae'r rhieni mabwysiadol yn arsylwi i ddechrau, yna'n helpu, ac yna'n gwneud. Gyda'r tasgau yn cynyddu, mae angen i'r gofalwr maeth roi "caniatâd" a rhoi signal i'r plentyn eu bod yn ymddiried yn y mabwysiadwyr i wneud hynny.
- Gall hyn ddigwydd nifer o weithiau ac ni ddylai fod unrhyw bwysau i symud yn gynt na'r hyn sy'n teimlo'n gyfforddus. Mae hyn yn caniatáu i'r rhieni mabwysiadol ddysgu am yr arferion a'u cynnal yn ystod y cyfnod pontio. Mae hefyd yn helpu i blant deimlo'n ddiogel gyda, a meithrin ymddiriedaeth yn y darpar fabwysiadwyr, a byddant hwythau, gobeithio, yn datblygu hyder yn eu rôl fel rhieni. Dylid parhau i ddefnyddio'r gweithgareddau a ddefnyddiwyd yn y cyfnod Dod i'ch Adnabod i roi teimlad o ddilyniant a phethau cyfarwydd i'r plentyn.
- Bydd y GCM yn esbonio i'r plentyn beth sy'n digwydd o'r cychwyn. Mae angen iddyn nhw wybod beth sy'n digwydd, a gweld bod yr oedolion yn rheoli'r sefyllfa a gwneud penderfyniadau sensitif gan eu cadw nhw mewn golwg.
- Unwaith eto, mae'r cyfnod hwn yn dibynnu llawer iawn ar ymddiriedaeth, yr ymddiriedaeth sy'n datblygu rhwng y plentyn a'r darpar fabwysiadwyr ond hefyd rhwng y gofalwr maeth a'r darpar fabwysiadwyr. Mae angen i'r oedolion fod yn hyderus y gallent ildio (i'r gofalwr maeth) a galluogi (y darpar fabwysiadwyr) mewn ffordd sy'n cadw anghenion y plentyn yn ganolog heb danseilio neu gamddehongli eu gweithredoedd.
- Bydd y cyfnod yn cael ei fonitro'n ofalus gan y GCM i sicrhau bod y plentyn yn hyderus i dderbyn gofal gan y darpar fabwysiadwyr a bod y darpar fabwysiadwyr yn hyderus yn ei roi. Pan fydd hyn yn wir, cyflwynir y plentyn i'w gartref newydd (os nad ydynt eisoes wedi bod yno), a'r gweithgareddau a'r tasgau gofal a fydd yn digwydd yno.
- Bydd pob plentyn yn ymateb yn wahanol i dderbyn gofal, gyda rhai yn cymryd mwy o amser nag eraill; sicrhewch hyblygrwydd yn y cynllun ar gyfer hyn. Dylid cytuno unrhyw newidiadau arwyddocaol i'r cynllun gyda'r GCM.

- Pan fydd y cyfnod hwn yn symud i gartref y darpar fabwysiadwyr, i ddechrau bydd y gofawrwr maeth yn bresennol yn gorfforol ac yn seicolegol ond dylai fod cynllun i'w presenoldeb corfforol leihau yn raddol tra bod y presenoldeb seicolegol yn parhau. Er enghraifft, gyda ffotograffau o'r gofawrwr yn y cartref a'r darpar fabwysiadwyr yn siarad gyda'r plentyn amdany'n nhw, y plentyn yn gwneud llun ar eu cyfer, galwadau ffôn/Skype.

"I think the amount of time he was able to spend in the adopters house and in their company whilst I was still present to reassure him definitely made the move easier for him"

Gofawrwr maeth a ddyfynnwyd yn Neil et al, 2018b

Bydd yn sicrhau'r plentyn bod y gofawrwr maeth yn "eu cadw mewn cof" hyd yn oed pan nad ydyn nhw gyda nhw, a bydd y plentyn yn cael ei sicrhau y bydd yn eu gweld yn fuan

"(the child) will continue to benefit from the secure base relationship with the foster carers whilst they become familiar with their new parents and surroundings"

Neil et al, 2020a

Cam 4 y gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn

- Bydd y sesiwn cyntaf yn digwydd yng nghyfnod cynnar y cyfnod Dod i ddangos. Caiff ei ymgymryd gan y GCM/GCP fel y cytunwyd ac yn cynnwys y plentyn, gofawrwr maeth a darpar fabwysiadwyr. Mae'r sesiwn yma'n dwyn ynghyd y gwaith a gwblhawyd gyda'r plentyn mewn sesiynau blaenorol ac yn rhannu hyn gyda'r darpar fabwysiadwyr, gan roddi i'r plentyn a'r darpar fabwysiadwyr iaith a naratif a rennir ynglŷn a hanes ac anghenion y plentyn. Mae hyn yn bwysig o ran helpu plentyn i deimlon ddiogel yn ystod y cyfnodau pontio a sefydlu sylfeini diogel ar gyfer eu perthynas gyda'u rhieni newydd.

"Mae plant yn aml yn poeni nad yw eu rhieni newydd yn gwybod popeth amdanynt ac os buasent, ni fyddent eisiau. Mae'r sesiwn yn delio â hyn drwy roi cyfle i'r plentyn weld gwybodaeth amdanynt yn cael ei rhannu mewn ffordd ddiogel, gyfarwydd, gyda'r neges glir bod y darpar fabwysiadwyr yn gwybod y stori gyfan."

Rheolwr tîm mabwysiadu

- Dylid annog y plentyn i gymryd rhan yn y broses o adrodd eu stori, efallai gyda rhai o'r tegau a ddefnyddiwyd mewn sesiynau gwaith uniongyrchol blaenorol; efallai y bydd rhai yn teimlo'n nerfus a phryderus tra bydd eraill yn awyddus i rannu (ac ychwanegu at) eu stori gyda'r mabwysiadwyr. Efallai y bydd angen sesiwn arall os yw'r plentyn yn rhy bryderus ar y pwynt hwn.

- Nod arall y sesiwn yw rhannu'r gemau synhwyrdd a hwyliog broses Dod i'ch adnabod y gall y teulu fynd ymlaen â nhw i feithrin eu cysylltiad a chyd-reoli â'r plentyn. Defnyddir y gweithgareddau hyn drwy gydol gweddill y cyflwyniadau gan y darpar fabwysiadwyr ac yn y camau cynnar ar ôl y symud.
- Os oes plentyn eisoes yn y teulu newydd, dylid rhedeg y sesiwn yma fel dau sesiwn. Ni fydd y rhan gyntaf (adrodd y stori) yn cynnwys y sibling newydd; bydd yr ail sesiwn yn cynnwys y sibling newydd yn y gemau synhwyrdd.
- Cynigir sesiwn gwaith uniongyrchol pellach tuag at ddiwedd y cyfnod Dod i ddangos. Unwaith eto, bydd hyn yn cynnwys y plentyn, gofawrwr maeth a'r darpar fabwysiadwyr ac yn defnyddio'r gweithgareddau synhwyrdd. Bydd y sesiwn yma'n cydnabod yr emosiynau y mae'r plentyn yn eu profi efallai ynglŷn â symud i fyw gyda'u teulu newydd a chynnig sicrwydd y bydd y gofawrwr maeth yno i'w cefnogi.

Addaswyd o gyfarwydd y gwaith uniongyrchol SEWAS, Emma Decker Thomas

Dangosyddion posibl o anhawster

Bydd yr holl faterion hyn angen asesiad a dadansoddiad gofalus. Bydd rhannu gwybodaeth rhwng gweithwyr proffesiynol drwy gydol y cyflwyniadau yn hollbwysig i sicrhau bod problemau yn cael eu trin os ydynt yn dod i'r golwg.

- Diffyg cydweithrediad rhwng gofawrwr maeth a/neu'r darpar fabwysiadwyr.

Gobeithir y bydd hyn wedi bod yn amlwg yn gynharach ac wedi ei drin, er efallai na fydd yn ymddangos tan y cyfnod cyflwyniadau gydag un parti neu'r ddau yn cyfaddef bod amheuan.

Mae ymchwil wedi dangos bod y ffordd y mae gofawrwr maeth yn rheoli'r cyfnod cyflwyno yn gallu gwneud gwahaniaeth hollbwysig o ran sut mae darpar fabwysiadwyr yn gweld y broses hon, a sut yr oeddynt yn teimlo bod eu plentyn wedi gweld y cyfnod pontio (Neil et al, 2018a)

Os oedd rhieni mabwysiadol yn adrodd am anawsterau, roedd y materion yn cynnwys gofawrwr maeth naill ai'n bod yn rhy negyddol ac yn rheoli neu'n dangos amwysedd ynglŷn â'r cynllun; ei chael yn anodd ymdopi gyda'u teimladau eu hunain o golled a gadael i'r plentyn fynd; bod yn amharod i gadw mewn cysylltiad ar ôl y symud (Neil et al. 2018a, Neil et al, 2018b).

Mae'n bwysig bod y gofawrwr maeth a'r darpar fabwysiadwyr yn gallu rhoi'r negeseuon priodol i'r plentyn ac yn gallu helpu'r plentyn i ymdopi gyda'u trallod, drwy gydnabod hynny a'i gynnwys, yn hytrach nag osgoi neu ei finimeiddio. Mae hyn yn cynnwys gallu cefnogi eu naratif a'r cynllun i symud i'r teulu newydd a rhoi anghenion y plentyn o flaen eu hanghenion nhw.

- Darpar fabwysiadwyr yn gyson yn hwyr a/neu eisiau newid y cynllun. Gofawrwr maeth yn newid y cynllun drwy'r amser.

Os yw datblygiad y berthynas rhwng y gofawrwr maeth a'r darpar fabwysiadwyr wedi symud yn rhy gyflym, gall hyn arwain at sefyllfa lle maent yn anghofio'r angen i weithio gyda gweithwyr cymdeithasol; efallai y bydd angen eu hatgoffa'n ysgafn o pam y mae'r cynllun wedi ei lunio fel y mae a sicrhau eu bod yn aros o fewn y fframwaith.

Yn yr un modd, gall y gofawlyr maeth fod yn wrthwynebus i ganiatáu i'r darpar fabwysiadwyr ddysgu a chymryd rhan mewn tasgau gofal, bod yn wahaniaethol neu beidio â rheoli presenoldeb pobl eraill yn y cartref yn ystod cyflwyniadau, er enghraifft cymdogion, ffrindiau, teulu estynedig, glanhawyr neu addurnwyr.

Mae angen i gofawlyr maeth a darpar fabwysiadwyr allu cael sgysiau preifat gyda'r UWC/GCM i alluogi iddynt rannu unrhyw bryderon yn agored, gyda'r nod cyffredinol o ddelio â nhw.

- **Y plentyn yn dangos gofid neu, i'r gwrthwyneb, yn derbyn pethau'n ddiglyfro.**

Os yw'r plentyn yn ymddangos ei fod yn derbyn pethau'n ddiglyfro, nid yw'n golygu bod y plentyn yn "iawn" (Boswell a Cudmore, 2014) ac y dylid gwneud cyflwyniadau yn fyrrach. Mae llawr o blant na allent fynegi eu teimladau ac er eu bod yn ymddangos yn ddiglyfro, mae'n annhebygol iawn bod hyn yn wir.

"Os yw plentyn yn ymddangos yn iawn yn ystod ac ar ôl cyflwyniadau, y cwestiwn y dylem fod yn ei ofyn yw "Sut all hyn fod?" gan y buasem yn naturiol yn disgwyl i'r plentyn gael cyfnod o golled a thristwch"

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

"Dywedasom y buasem wedi gallu mynd â hi adref ychydig yn gynt ond ... nid ydym yn gwybod sut fyddai pethau wedi bod pe buasem wedi gwneud hynny"

Rhiant sy'n mabwysiadu

- **Mae'r plentyn yn ymateb yn well i un darpar fabwysiadwr ac yn gwrthod y llall** (lle mae mabwysiadwyr yn gwpl). Nid yw un o'r darpar fabwysiadwyr yn cysylltu gyda'r plentyn a/neu yn ymddangos llawer llai awyddus na'u partner i gysylltu gyda'r plentyn (lle mae mabwysiadwyr yn gwpl).

Os yw'r darpar fabwysiadwyr yn mynegi ansicrwydd, amheuan yn ystod y cyflwyniadau, efallai y byddai'n well arafu'r broses yn hytrach na pharhau ar yr un cyflymder. Er y gall hyn fod yn anodd iawn i bawb, gallai rheolaeth ofalus yn y cyfnod hwn osgoi chwalu yn y dyfodol, sefyllfa sy'n llawer anoddach delio â hi ac a fydd yn cael effaith ar y plentyn sy'n para llawer hirach.

Adolygu

- Yn ystod cyflwyniadau bydd o leiaf un adolygiad, gydag eraill yn cael eu cynnwys os oes angen. Arweinir yr adolygiad hwn gan reolwr tîm y GCM neu'r uwch ymarferwr a bydd y GCM, GCP, gweithiwr cymdeithasol y darpar fabwysiadwyr os yn wahanol, y darpar fabwysiadwyr, gofawlyr maeth a'u UWC. Dylid cynnal hwn yng nghartref y gofawlyr maeth neu'r darpar fabwysiadwyr.
- Mae gan y GCP rôl o ran sicrhau eu bod yn aros yn hyderus mai dyma'r sefyllfa briodol i'r plentyn. Mae ganddynt gyfrifoldeb cyffredinol dros y cynllun ond bydd yn gwrando ar y GCM o ran manylion y gwaith pontio.

- Bydd yr adolygiad yn dwyn at ei gilydd pob safbwynt (gan gynnwys y plentyn os yw'n briodol) ynglŷn a sut mae'r cyflwyniadau wedi mynd a sut mae'r plentyn yn ymateb. Bydd y penderfyniad ar symud ymlaen i'r cam nesaf yn barod i fynd yn dibynnu ar ddangosyddion allweddol ymddiriedaeth datblygiadol y plentyn yn y darpar fabwysiadwyr.
 - Dylai'r plentyn fod yn dangos eu bod yn teimlo'n hyderus yn y mabwysiadwyr yn ymgymryd â thasgau ar eu rhan ac ymddangos yn hyderus, ac yn ymlacio yn eu cartref newydd.
 - Mae angen i'r mabwysiadwyr deimlo'n hyderus yn gofalu am y plentyn a chefnogi eu naratif; serch hynny, dylid rhoi sicrwydd bob amser y bydd y gofawlyr maeth a'r GCM ar gael i sicrhau bod popeth yn iawn ac i drafod pethau.
- Efallai y bydd angen ymestyn y cyfnod Dod i'ch adnabod, yn dibynnu ar anghenion y plentyn.
- Mae angen i'r plentyn wybod beth sy'n digwydd a chael ei gefnogi i fynegi sut mae'n teimlo am y cynllun. Mae angen eu sicrhau nad yw "Barod i fynd" yn golygu gadael y gorffennol a'u cydberthnasau pwysig presennol ar ôl.

Cysylltiad gyda'r gofawlyr maeth ar ôl lleoliad mabwysiadu

- Yng ngham nesaf y cynllun, bydd trefniadau ar gyfer cysylltiad gyda'r gofawlyr maeth ar ôl i'r plentyn symud i'r cartref newydd yn cael eu cynnwys, gan gynnwys cysylltiad uniongyrchol ac ar y ffôn / cysylltiad rhithwir, ynghyd â threfniadau sy'n cefnogi'r berthynas barhaus gyda'r gofawlyr maeth. Gwneir y trefniadau hyn ar y dybiaeth na fydd y plentyn yn symud i'w cartref newydd yn golygu diwedd y berthynas gyda'r gofawlyr maeth ond yn barhad o'r plentyn yn meithrin ymddiriedaeth yn ei rieni newydd. (Neil et al, 2020)
- Yn draddodiadol, yr arfer yn y gorffennol oedd bod y plentyn angen nifer o fisoedd i 'setlo' yn eu teulu newydd cyn cael unrhyw gysylltiad gyda'u gofawlyr maeth blaenorol. Fodd bynnag, o ystyried ein dealltwriaeth nawr a chipolwg ar yr effaith a allai achosi trawma o 'golli' eu prif ofawlyr ei chael, a chael y teimlad eu bod wedi eu gadael ganddynt, argymhellir nawr bod y plentyn yn cael cysylltiad a'r gofawlyr maeth yn fuan ar ôl eu lleol gyda'r rhieni mabwysiadol, a bydd cynllun ar gyfer hyn cyn y symud (Neil et al., 2018a).

"Roedd y ddau fachgen ifanc yma yn meddwl eu bod ond gyda'r mam a'r dad newydd yma oherwydd bod eu gofawlyr maeth wedi mynd i'r ystyby gyda phoen cefn. Nid oeddynt yn gallu symud ymlaen a ffurfio unrhyw fath o ymlyniad, gan aros i'r gofawlyr maeth ddychwelyd"

Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Mae lleoliad y plentyn yn digwydd ar y diwrnod pan fyddant yn symud i mewn 'go iawn'. Os oes arhosiad dros nos (sy'n anarferol) yn ystod y cyflwyniadau, nid yw'r rhain yn cyfrif.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

"Roedd gwybod eu bod yn mynd i fod ar WhatsApp y noson honno yn help mawr. Roedd yn teimlo sicrwydd a ninnau hefyd"

Foster carer

Gall y broses o helpu plentyn i symud o'u cartref maeth i gartref mabwysiadol fod yn anodd iawn i blant, gofalmwyr maeth a rhieni mabwysiadol (Boswell a Cudmore, 2014, Lewis, 2018). Mae'n anochel y bydd llawer o emosiynau gwrthgyferbyniol ac mae angen i'r gweithwyr proffesiynol dan sylw weithio'n galed i sicrhau bod anghenion y plentyn yn aros yn ganolog. Dylid cydnabod colled ac angen i addasu ar ran yr oedolion a dylid rhoi cefnogaeth.

"Roedd yn ddieithryn yn ein cartref ... rydych yn meddwl ei bod yn iawn ond rwy'n cofio'r noson gyntaf, nid oedd gennym syniad beth roeddem yn ei wneud"

Rhiant sy'n mabwysiadu

Gall pontio fod yn haws os oes mwy o orgyffwrdd amserol a pherthynol rhwng y systemau gofalmwyr maeth a theulu mabwysiadol. Gellir cyflawni hyn drwy gael y mabwysiadwyr a'r gofalmwyr maeth yn gweithio gyda'i gilydd ac ar gyflymder y plentyn, a gofalmwyr maeth yn rhoi cymorth cynnar i'r plentyn a'r mabwysiadwyr ar ôl y symud (Neil, Beek a Schofield, 2018; Bowell a Cudmore, 2017; Lewis, 2018)

Y prif nod ar hyn o bryd fydd galluogi i'r plentyn a'u rhieni newydd i barhau i ddatblygu eu perthynas, gyda'r plentyn yn cael diwallu eu hanghenion gofal ynghyd ac ymatebion empathig i'w colled. Bydd symud yn rôl y gofalmwyr maeth yn hyn o beth o'r prif ofalwr i gefnogwr, gan roddi negeseuon clir o gymeradwyaeth i'r plentyn.

"Roedd cael gweithiwr pontio i'n helpu i wneud synnwyr o deimladau fy mab yn gwneud gwahaniaeth mawr. Ar y diwrnod pan symudodd i fyw gyda ni roedd yn ofidus iawn. Yn ffodus, roeddem yn barod ar gyfer hyn ac yn teimlo y gallem ei helpu i wneud synnwyr o'i emosiynau"

Rhiant sy'n mabwysiadu

Yn barod i fynd

- Erbyn nawr, bydd y darpar fabwysiadwyr yn cynyddu mewn hyder i ddarparu gofal i'r plentyn, strategaethau i dawelu'r plentyn a rheoli emosiynau, a bod yn gyfarwydd gyda'r hyn y mae'r plentyn yn ei hoffi, nad yw'n eu hoffi, ac arferion bob dydd; serch hynny, maent yn dal i ddysgu ac mae angen cymorth a chyfarwyddyd sensitif o hyd. Caiff hyn ei ddarparu gan y GCM (a gweithiwr cymdeithasol y mabwysiadwr os yn wahanol)

“Mae'r dull yma o greu teulu mor ryfedd i ni i gyd. Mae cymaint o golled a phryder. Mae cael y cymorth drwy gydol y broses yn ein helpu ni fel mabwysiadwyr, yn helpu'r gofawyr maeth ac, yn bwysicaf oll, yn helpu'r plant”

Rhiant sy'n mabwysiadu

- Yn yr un modd gyda'r plentyn, bydd dangosyddion clir o'r hyder sy'n datblygu yn y mabwysiadwyr i'w cadw'n ddiogel a diwallu eu hanghenion ond byddant hefyd yn dal i ddysgu ac angen cymorth. Caiff hyn ei ddarparu yn bennaf gan y mabwysiadwyr gyda chymorth a chyfarwyddyd gan y GCM, gofawyr maeth, GCP.
- Defnyddir y gweithgareddau a ddefnyddiwyd yn ystod y cyfnodau pontio gan y darpar fabwysiadwyr i gefnogi'r plentyn a rhoi teimlad o ddilyniant a sicrwydd.
- Bydd pob ymdrech wedi ei gwneud i ddarparu dilyniant mewn amgylchedd, er mwyn darparu profiadau synhwyrdd tebyg i'r plentyn yn y lleoliad mabwysiadu, gan gynnwys dillad gwely, dillad, powdr golchi, hoff fwyd ac ati. Fodd bynnag, bydd llawer o wahaniaethau ac mae'n bwysig cydnabod y rhain yn agored gyda'r plentyn, ynghyd â “meddwl yn uchel” ynglŷn â sut mae'r plentyn yn teimlo.

“Good practice at this stage involves a sensitive attunement to the changes that have occurred for the child, some continuity of environment where possible, and a spirit of enjoying and looking forward”

Neil et al, 2020a

- Bydd darpar fabwysiadwyr yn cael peth Cyfrifoldeb Rhieni am y plentyn cyn gynted ag y mae'r plentyn yn cael ei leoli gyda nhw, i'w rannu gyda'r rhieni biolegol a'r asiantaethau fabwysiadu sy'n lleoli'r plentyn.

Gweler **Atodiad 6** i weld y rhestr wirio Cyfrifoldeb Rhieni Dirprwyedig

Cam 5 y gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn

- Mae'r cam hwn yn cynnwys hyd at 3 sesiwn, gyda'r cyntaf rhyw 3 wythnos ar ôl i'r plentyn symud at ei deulu newydd. Gwneir y gwaith hwn gan y GCM/GCP fel y cytunwyd.
- Mae'r sesiwn yn rhoi cyfle i atgoffa'r plentyn o'r naratif o'r sesiynau blaenorol, a chario'r ddealltwriaeth hon ymlaen i'r cartref a'r teulu newydd, ynghyd â rhoi cyfle i'r plentyn newid neu ychwanegu at eu stori chwarae. Mae hefyd yn rhoi lle strwythuredig i'r teulu barhau i ddefnyddio'r gemau synhwyrdd a'r gweithgareddau a ddefnyddiwyd i helpu rheoli'r plentyn.
- Yn dibynnu ar y plentyn/plant efallai bydd angen mwy nag un sesiwn. Y nod cyffredinol yw parhau i annog y plentyn a rhoi caniatâd iddyn nhw ei bod yn iawn rhannu eu hanes gyda'u rhieni newydd ac i gefnogi meithrin ymlyniad drwy chwarae a rennir.
- Mae angen paratoi'r plentyn ar gyfer y pwynt pan ddaw'r gwaith i ben; dylai hyn gydnabod teimlad o dristwch ond hefyd dathlu rôl newydd y rhieni wrth gefnogi'r plentyn. Defnyddir y sesiwn olaf i drosglwyddo unrhyw eitemau a grëwyd yn y sesiynau, gyda'r sicrwydd y bydd y mabwysiadwyr yn eu cadw'n ddiogel ar gyfer y plentyn.

Addaswyd o gyfarwyddyd gwaith uniongyrchol SEWAS, Emma Decker Thomas

Yr Wythnosau a'r Misoedd Cynnar

2.10

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Rheoliad 37(2) AA(W)R 2005: adolygiadau lle mae plentyn wedi ei leoli ar gyfer mabwysiadu.

Paragraffau 13.11 – 13.13 Safonau Practis a Chanllaw Arferion Da Llywodraeth Cymru; Adolygu a monitro cynllun gofal a chymorth Rhan 6 plentyn neu berson ifanc:

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Cymorth i deuluoedd

Mae angen i'r cymorth o gwmpas amser y lleoliad fod yn gefnogol ac yn gyfannol, gan gymryd i ystyriaeth brofiadau bywyd y plentyn a ffordd o fyw y darpar deulu, tra'n cadw anghenion y plentyn yn y canol.

Mae'n hanfodol bod ymarferwyr yn gwerthfawrogi'r lefel anferth o addasu i'r plentyn a'r teulu mabwysiadol. Canfu Meakings et al. (2016) bod darpar fabwysiadwyr yn clywed bod angen iddynt "gau'r hatsys a gweld neb am o leiaf bythefnos" unwaith y mae'r plentyn wedi ei leoli. Er bod hyn yn ymddangos fel cyngor da, cafwyd bod y lefel hon o ragnodi yn wrthgynhyrchiol, gan achosi mwy o straen a phwysau i deuluoedd; mewn rhai achosion arweiniodd hyn at anawsterau mawr.

Roedd unigedd ar ôl mabwysiadu yn bryder benodol a adnabuwyd gan Adoption UK pan roddwyd cyngor i gadw'n glir oddi wrth ffrindiau a theulu yn y dyddiau cyngor. Er bod y cyngor hwn wedi ei roddi gyda'r bwriad gorau, gall hyn ynysu mabwysiadwyr a chau allan cefnogwyr, a gallai arwain at erydu rhwydweithiau cymorth yn yr hirdymor (AUK, 2019).

Gellir delio'n well gyda hyn wrth ddarparu gweithdy i deulu a ffrindiau sy'n rhannu egwyddorion trawma datblygiadol, y dull rhianta sydd ei angen ar gyfer plant sydd wedi gweld trawma cynnar a sut orau i gynorthwyo eu teuluoedd a'u ffrindiau mewn ffordd nad yw'n ymyrryd gydag ymlyniad cynnar a setlo i mewn. Cyfrifoldeb y gwasanaeth mabwysiadu fydd hwylyso hyn.

Gwaith achos

- Mae angen cyfathrebu effeithiol rhwng y gweithwyr proffesiynol a dealltwriaeth glir o rolau a chyfrifoldebau. Mae hyn yn hanfodol nid yn unig oherwydd amddiffyn, ond mae hefyd yn sicrhau bod cyngor a chymorth yn gyson.

- Bydd ymweliadau statudol yn cael eu gwneud gan y GCP. Mae'r ymweliadau hyn yn bwysig nid yn unig i asesu diogelwch a lles y plentyn, ond i gefnogi'r plentyn i setlo.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Gwaith Taith Bywyd** y GMC.

Bydd yr ymweliadau hefyd yn rhoi cyfle i drafod problemau rhianta gyda'r darpar fabwysiadwyr ac ateb cwestiynau. Ni ddylid rhuthro'r ymweliadau hyn gan eu bod yn hollbwysig o ran cefnogi'r lleoliad.

- Bydd y GCP yn cymryd yr arweiniad gan y GCM wrth gefnogi'r darpar fabwysiadwyr i rianta'r plentyn y maent nawr ond yn dechrau dod i'w adnabod. Bydd y dulliau hyn oll yn digwydd o safbwynt sy'n deall trawma.

Gweithio gyda'r darpar fabwysiadwyr

- Bydd y GCM, ar y cyd â gweithiwr cymdeithasol y mabwysiadwyr os yn wahanol, yn darparu sesiynau cymorth uniongyrchol gyda'r darpar fabwysiadwyr a fydd yn rhoi cyfle iddynt feddwl am brofiad go iawn bod yn rhieni i'w plentyn a darparu lle diogel a chefnogol i fynegi teimladau.
- Cynhelir y sesiwn cyntaf yn y mis cyntaf ar ôl lleoli a bydd sesiynau dilynol yn cael eu cynllunio yn unol ag anghenion / y cynllun cymorth.
- Bydd y sesiynau hyn yn cydnabod hyder cynyddol y darpar fabwysiadwyr, cryfderau a llwyddiannau fel rhieni ac unrhyw anghenion cymorth newydd neu anghenion sy'n datblygu.
- Bydd sesiynau yn canolbwyntio ar ddeall ymddygiad y plentyn a datblygu dull rhianta atgyfeiriol gyda chymorth a chyfarwyddyd ar strategaethau a thechnegau rhianta.
- Bydd y GCM yn annog parhau i ddefnyddio'r gweithgareddau a'r deunyddiau a ddefnyddiwyd yn ystod y cyflwyniadau, gyda'r pwyslais ar weithgareddau teuluol lefel isel, gemau ac arferion bob dydd. Gall hyn helpu'r plentyn i gysylltu'n ôl i'w rôl rhianta a'r hyn y maent yn ei wneud i'w gadw'n ddiogel.
- Mae angen i'r darpar fabwysiadwyr allu bod yn onest o ran sut maent yn teimlo neu'n cael anhawster heb y pryder o deimlo eu bod yn methu neu y bydd y plentyn yn cael ei symud. Gall heriau megis anawsterau bondio a disgwyliadau afrealistig o fywyd teuluol fod yn her i iechyd meddwl (Moyer a Goldberg, 2017).
- Er bod negeseuon ynglŷn â gwyliau a chyflwyno gormod o bobl yn rhy gynnar i'r plentyn wedi eu trafod yn llawer cynharach gyda'r darpar fabwysiadwyr, mae'n ddefnyddio; ailadrodd y negeseuon hyn a'r rhesymau amdanynt.

Mae caniatáu i'r plentyn setlo ar ôl symud yn cymryd amser. Mae llawer o brofiadau newydd a gor-ysgogi yn debygol o achosi gofid neu ddiffyg rheoleiddio a bod yn llethol iddynt. Gall rhai plant brofi gorlwyth synhwyraidd ac emosiynol, a bydd hyn i'w weld yn eu hymddygiad.

- Mae hyn yn bwysig wrth i ni ystyried yr amseru ar gyfer cyflwyniad i ysgol neu feithrinfa newydd. Er efallai bod y gofawyr maeth wedi disgrifio'r plentyn fel un sy'n cymdeithasu'n dda ac angen llawer o ysgogiad, y peth pwysicaf iddynt yw dechrau datblygu ymlyniad sicr gyda'u rhieni newydd.
- Mae'r plentyn angen eu teulu mabwysiadol fwy nag y maent angen pobl eraill; bydd y cryfder a'r diogelwch yn y berthynas hon yn eu gallu i feithrin perthynas ag eraill. Felly, dylid rhoi ystyriaeth ofalus i ganiatáu i'r berthynas hon wreiddio a datblygu heb i ysgol neu feithrinfa dynnu eu sylw. Bydd penderfyniadau a gymerir yn unigol i bob plentyn.
- Bydd galwadau ffôn ac ymweliadau â'r darpar fabwysiadwyr a'r plentyn yn cael eu gwneud gan y GCM yn dibynnu ar anghenion unigol y teulu.

Mae llawer o ddarpar fabwysiadwyr angen galwadau ffôn dyddiol yn yr wythnos i'r deg diwrnod cyntaf, yn eu galluogi i drafod ac ystyried materion sydd wedi codi iddyn nhw a'r plentyn mewn ffordd amserol.

Efallai y bydd rhai yn dweud nad ydynt angen lefel uchel o gymorth gan ofni yr ystyrir nad ydynt yn ymdopi, pan all galwadau rheolaidd / aml osgoi hyn. Mae'r berthynas sydd gan y GCM gyda'r teulu yn hollbwysig ac mae angen i ymarferwyr allu barnu beth sydd ei angen; mae angen iddyn nhw fod yn rhagweithiol a bod yn barod i ddweud y byddant yn galw bob dydd neu bob yn ail ddydd hyd yn oed os yw mabwysiadwyr yn dweud nad oes angen hynny.

Argymhellir ymweliadau wythnosol am y mis cyntaf, wrth i'r plentyn setlo. Bydd y rhain fel rheol yn lleihau i bob pythefnos ac yna'n fisol wrth i'r plentyn a'r darpar fabwysiadwyr gynyddu mewn hyder a dechrau teimlo bod pethau wedi setlo.

- Bydd adolygiadau mabwysiadu statudol yn cael eu hwyluso gan y Swyddog Adolygu Annibynnol (SAA). Bydd y rhain yn digwydd yng nghartref y darpar fabwysiadwyr; bydd y GCP, GCM yn mynychu ynghyd ag unrhyw weithwyr proffesiynol eraill sy'n chwarae rhan ym mywyd y plentyn e.e. iechyd ac addysg.
- Bydd darpar fabwysiadwyr yn cael eu cynorthwyo i ysgrifennu llythyr at rieni biolegol y plentyn.

Cyfeiriwch at **Ganllawiau Arferion Da Gweithio gyda Rhieni Biolegol a Chysylltu** y GMC

Gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn

- Yn dibynnu ar anghenion y plentyn, efallai y bydd angen sesiynau gwaith uniongyrchol pellach i fywiogi'r naratif ac i gynorthwyo a chryfhau bondiau ac ymlyniad.
- Os yw plentyn wedi ei atgyfeirio i gael cymorth gan wasanaethau therapiwtig, bydd cynllun penodol ar gyfer cymorth yn cael ei gytuno rhwng y tîm gofal plant, y tîm mabwysiadu a'r therapydd/seicolegydd. Bydd hyn yn cynnwys y darpar fabwysiadwyr, gofawyr maeth ac unrhyw oedolion eraill fel y bo'n briodol.

Cysylltiad â gofawyr maeth

- Pan drefnir cysylltiad gyda gofawyr maeth, dylid ystyried amrediad o opsiynau ar gyfer gwneud hynny. Bydd y GCM yn cysylltu gyda'r UWC fel y bo'n briodol.

“Fy awgrym pennaf i fyddai meithrin perthynas gyda'r teulu mabwysiadol a pheidio â'u hofni – gallent roi cymaint o wybodaeth i chi am y plentyn a bydd cadw perthynas dda yn gwneud gwahaniaeth anferth i deimlad eich plentyn o ddilyniant a sefydlogrwydd”

Rhiant sy'n mabwysiadu

“Roedd gofawyr maeth ein plentyn yn llinell bywyd, yn ganllaw pur”

Rhiant sy'n mabwysiadu

- Mae rôl y gofawyr maeth yn newid yn raddol wrth i ymddiriedaeth y plentyn yn eu teulu newydd ddatblygu'n raddol a bydd eu hymweliadau yn cael pwrpas a gwerth gwahanol i'r plentyn.

Mae'n bwysig bod y plentyn yn gwybod bod y gofawyr maeth yn parhau i feddwl amdanynt a rhoi negeseuon eu bod yn cael eu caru a'u gwerthfawrogi. Mae'r gofawyr maeth hefyd yn gysylltiad pwysig gyda'r gorffennol i'r plentyn, ac yn ffynhonnell o wybodaeth iddyn nhw o ran yr hyn a ddigwyddodd a'u teulu biolegol.

- I rai plant, gall ymweliadau gan y gofawyr maeth ysgogi emosiynau anodd. Mae'n anodd i oedolion weld plentyn mewn gofid a'r reddf yw eu hamddiffyn rhag hyn. Fodd bynnag, mae darpar fabwysiadwyr angen cymorth sensitif gan y GCM i'w galluogi i weld beth yw anghenion y plentyn, a'u galluogi i weld hyn fel cyfle gwerthfawr i fondio.
- Mae cyfathrebu agored a pharodrwydd a gallu i siarad yn galonnog am deulu biolegol y plentyn a'u gofawyr maeth yn rhoi neges glir i'r plentyn bod pob rhan ohonynt yn cael ei dderbyn. Gall y broses barhaus o feddwl yn uchel am deimladau'r plentyn a'r hyn sy'n gallu ysgogi ymddygiad penodol helpu'r plentyn i wneud synnwyr o'u teimladau a rhoi sicrhad.
- Mae hyn hefyd yn berthnasol i ymweliadau gan y GCP, ynghyd â chysylltiad parhaus (anuniongyrchol neu uniongyrchol) gyda'r teulu biolegol.
- Mae negeseuon cynnar cyson a chymorth effeithiol, amserol yn aml yn ddigon i gefnogi cysylltiad parhaus gyda'r gofawyr maeth sy'n fuddiol i'r plentyn. Serch hynny, efallai y bydd rhai amgylchiadau lle na ellir rheoli'r cysylltiad hwn ac efallai y bydd angen dwyn yr ymweliadau i ben.
- Er bod hyn yn anffodus, y peth pwysig yw cynorthwyo'r plentyn i ddeall pam y mae ymweliadau gan y gofawyr maeth wedi dod i ben / yn dod i ben. Yn ddelfrydol dylai'r gofawyr maeth a'r mabwysiadwyr ddod at ei gilydd i wneud hyn a dylid sicrhau'r plentyn bod y gofawyr maeth yn dal i feddwl amdanynt. (Neil et al, 2020).

Penderfyniad i wneud cais am Orchymyn Mabwysiadu

2.11

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Gall mabwysiadwyr wneud cais i'r llys 10 wythnos ar ôl lleoli'r plentyn.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Gwaith achos / cymorth i deuluoedd

- Bydd cysylltiad gyda gofalwyr maeth a'r darpar fabwysiadwyr yn parhau i gael ei gefnogi a'i annog gan y GCP a'r GCM, er budd gorau'r plentyn.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cysylltu** y GMC

- Bydd y GCP yn parhau gydag ymweliadau statudol yn unol â gofynion rheoleiddiol ac yn unol ag anghenion y plentyn.
- Bydd y GCM yn parhau gydag ymweliadau cymorth / galwadau ffôn.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu** GMC.

Achosion Gorchymyn Mabwysiadu

2.12

Y FFRAMWAITH CYFREITHIOL

Anecs A (Rheolau Gweithdrefn y Teulu) 2019 yw'r adroddiad a wneir i'r llys pan wnaed cais am orchymyn mabwysiadu. Bydd yn cynnwys gwybodaeth sydd wedi dod o'r cyfnod pontio ynglŷn ag anghenion cymorth y plentyn a'r teulu.

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Gwaith achos / cymorth i deuluoedd

- Bydd cysylltiad gyda gofalwyr maeth a darpar fabwysiadwyr yn parhau i gael ei gefnogi a'i annog gan y GCP a'r GCM, er budd gorau'r plentyn.
- Bydd y GCP yn parhau gydag ymweliadau statudol yn unol â gofynion rheoleiddiol ac yn unol ag anghenion y plentyn.
- Bydd y GCM yn parhau gydag ymweliadau cymorth / galwadau ffôn fel y bo'n briodol.

Cyfeiriwch at **Ganllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu a Chysylltu** y GMC.

Ar ôl y Gorchymyn Mabwysiadu

2.13

YR HYN SYDD ANGEN IDDO DDIGWYDD

Cymorth i deuluoedd

Er y gall mabwysiadu gynnig bywyd teuluol sefydlog a diogel i blant a'r cyfle i adfer yn ddatblygiadol, bydd llawer o blant sy'n cael eu mabwysiadu o'r system ofal angen cymorth parhaus mewn ystod o feysydd gan gynnwys anghenion iechyd meddwl a chorfforol y plentyn ac anghenion addysgol, a materion cysylltiad gyda'r teulu biolegol a materion hunaniaeth (Neil et al, 2015; Selwyn et al, 2015).

Mae derbyn y gall teuluoedd mabwysiadol fod angen cymorth parhaus nawr wedi ei ymgorffori ym mholisi'r llywodraeth ac mewn practis, er bod hygyrchedd, priodoldeb, argaeledd ac effeithiolrwydd gwasanaethau cymorth wedi cael ei gwestiynu (Neil, Young a Hartley, 2018; Adoption UK 2019; Meakings et al 2018).

- Pan roddir Gorchymyn Mabwysiadu, mae cyfrifoldeb rhieni yn trosglwyddo'n llwyr i'r rhieni mabwysiadol ac nid yw bellach yn cael ei rannu.
- Bydd y rhanbarth lleoli yn cynnig cymorth parhaus i rieni mabwysiadol gan GCM wedi'i enwi am y flwyddyn gyntaf ar ôl y Gorchymyn Mabwysiadu ac wedi hynny fel y bo ei angen.
- Ar ôl tair blynedd ar ôl y Gorchymyn Mabwysiadu, yn unol â'r rheoliadau, bydd y cyfrifoldeb am ddarparu cymorth yn gorwedd gyda'r awdurdod lleol lle mae'r rhieni mabwysiadol yn byw.
- Mae mynediad at TESSA ar gael i deuluoedd ar ôl blwyddyn gyntaf y lleoliad, lle mae'r angen yn isel i gymedrol. Gellir gwneud atgyfeiriad gan y teulu mabwysiadol neu drwy'r GCM gyda chaniatâd y rhieni sy'n mabwysiadu.

Gweler Canllaw Arferion Da Cymorth Mabwysiadu y GMC

Cydnabyddiaeth

Diolch yn fawr i'r bobl a'r sefydliadau canlynol sydd wedi bod yn offerynnol yn drafftio'r canllawiau hyn.

- Ein grŵp cyfeirio a oedd yn cynnwys cynrychiolwyr o bob rhanbarth mabwysiadu a'r asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol a CAFCASS Cymru.
- Aelodau grŵp polisi ac arferion y GMC
- Rheolwyr tîm mabwysiadu rhanbarthol a rheolwyr tîm gofal plant sydd hefyd wedi rhoi o'u hamser a'u harbenigrwydd
- Yr ymatebwyr i'r holiaduron: teuluoedd biolegol, teuluoedd sy'n mabwysiadu, gofalwyr maeth a phobl ifanc gyda phrofiad o fabwysiadu

Ni fyddai'r canllaw hwn wedi bod yn bosibl heb haelioni a brwdfrydedd academyddion ac ymarferwyr, yn enwedig yr Athro Beth Neil am rannu eu 'Moving to adoption' (Prifysgol Dwyrain Anglia), Dr Vivien Norris am rannu'r model 'By your Side' (The Family Place), y gwasanaeth Mabwysiadu gyda'n Gilydd, ac unigolion yn y rhanbarthau a'r asiantaethau mabwysiadu gwirfoddol am rannu enghreifftiau mor wych ac ysbrydoledig o arferion da ledled Cymru.

CYDWEITHREDIADAU RHANBARTHOL

Gogledd Cymru

Ynys Môn, Gwynedd, Conwy,
Sir Ddinbych, Sir y Fflint, Wrexham

Canolbarth a Gorllewin Cymru

Ceredigion, Powys, Sir Gaerfyrddin,
Sir Benfro

De Ddwyrain Cymru

Sir Fynwy, Blaenau Gwent,
Torfaen, Caerffili, Casnewydd

Bae'r Gorllewin

Abertawe, Castell-nedd Port Talbot,
Pen-y-bont ar Ogwr

Y Fro, Y Cymoedd a Chaerdydd

Merthyr Tydfil, Rhondda Cynon Taf,
Cardiff, Vale of Glamorgan

POB GWIRFODDOL CYMRU WASANAETHAU ASiantaethau MABWYSIADU

Cyfeiriadau

Adoption UK (2019) *Y Baromedr Mabwysiadu*, Banbury, Adoption UK.

Arleta, J. (2012) [Brothers and sisters in adoption: helping children navigate relationships when new kids join the family](#), London, Jessica Kingsley.

Boswell, S. and Cudmore, L. (2014) *The Children were Fine*, in Adoption and Fostering, 2014.

Boswell, S. and Cudmore, L. (2017) Understanding the 'blind spot' when children move from foster care into adoption, *Journal of Child Psychotherapy*, 43:2, 243-257.

Cairns K (2002) *Attachment, Trauma and Resilience: Therapeutic caring for children*, London, BAAF.

The Care Inquiry 2013, *Making not breaking, building relationships for our most vulnerable children*, The Nuffield Foundation [Wedi ei gael arlein] <https://www.nuffieldfoundation.org/sites/default/files/files/Care%20Inquiry%20-%20Full%20Report%20April%202013.pdf>

Fahlberg, V. (1994) *A Child's Journey Through Placement*, London, BAAF.

Geiger J, Hayes M and Lietz C (2013) 'Should I Stay or Should I Go? A mixed methods study examining the factors influencing foster parents' decision to continue or discontinue providing foster care' *Children and Youth Services Review* 35 (9) 1356-1365

Jernberg, A. and Booth, P. (1999) *Theraplay: Helping parents and children build better relationships through attachment based play* (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass Publications.

Lanyado, M. (2003) The Emotional Experience of Moving to Adoption: Transitions, Attachment, Separation and Loss, *Journal of Clinical Psychology and Psychiatry*, London, Sage Publications.

Lawrence, H. (2017) [Think Siblings: findings from a national survey of adopters](#), London, Coram.

Lewis, L. (2018) [Meeting my child for the first time: adoptive parents' experiences of the period of adoption transition](#), Adoption and Fostering, 42(1), 2018, pp.38-48.

Meakings, S., Coffey, A.J. and Shelton, K.H. (2016). A study examining the concerns, support needs and experiences of newly formed adoptive families. *Journal of Health Visiting*, 4(11), 2-9.

Meakings, S., Ottaway, H., Coffey, A., Palmer, C., Doughty, J., Shelton, K., [The support needs and experiences of newly formed adoptive families: findings from the Wales Adoption Study](#), Adoption and Fostering, 42(1), 2018, pp.58-75, Sage.

Moyer, A. and Goldberg, A. (2017) 'We were not planning on this, but...': Adoptive parents reactions and adaptations to unmet expectations, *Child and Family Social Work*, 22, pp.12-21.

Neil, E., Beek, M. and Schofield, G. (2018a) *Moving to Adoption: a practice development project: Research Briefing*, Centre for Research on Children and Families, University of East Anglia.

Neil, E. & Beek, M. (2020a) *Respecting children's relationships*

and identities in adoption. In G. Wrobel, E. Helder & E. Marr (Eds) Routledge Handbook of Adoption, London: Routledge.

Neil, E., Morciano, M., Young, J. and Hartley, L. (2020b) *Exploring links between early adversities and later outcomes for children adopted from care: Implications for planning post adoption support*, Developmental Child Welfare age Publications.

Neil, E., Young, J. and Hartley, L. (2018b) *The Joys and Challenges of Adoptive Family Life: A Survey of Adoptive Parents in Yorkshire and Humberside Region*, Norwich, Centre for Research on Children and Families, Prifysgol Dwyrain Anglia.

Norris, V. (2019a) *By Your Side, Foster Care and Adopter Guide: Support for children moving to families*, The Family Place, Henffordd

Norris, V in Archer, C; Drury, C; Hills, J (eds)(2015) 'Not again Little Owl, Transitions from Foster Care to Adoption' in *Healing the Hidden Hurts: Transforming Attachment and Trauma Theory into Effective Practice with families, Children, and Adults*, Llundain, Jessica Kingsley.

Norris, V. (2019b) *Practitioner Guide: Support for children moving to families*, The Family Place, Henffordd.

Paine, A., Perra, O., Anthony, R., & Shelton, K. (2020). Charting the trajectories of adopted children's emotional and behavioral problems: The impact of early adversity and post adoptive parental warmth.

Romaine, M., Turley, T., Tuckey, N., (2007) [Preparing children for permanence: a guide to undertaking direct work for social workers, foster carers and adoptive parents](#), Llundain, BAAF.

Rose and Philpot (2005) *The Child's Own Story; Life Story Work with Traumatized Children*, Jessica Kingsley, Llundain.

Schofield, Gillian and Beek, Mary (2006) *Attachment handbook for foster care and adoption*, BAAF, Llundain.

Schofield, Gillian and Beek, Mary, (2016) *Secure Base Model*, Prifysgol Dwyrain Anglia, <https://www.uea.ac.uk/providingasecurebase/the-secure-base-model>

Selwyn, J., Wijedasa, D. and Meakings, S. (2015) *Beyond the Adoption Order*, Llundain, CoramBAAF.

Selwyn, J., Wijedasa, D and Meakings, S. (2014) [Beyond the Adoption Order: challenges, interventions and adoption disruption: research report](#), Prifysgol Bryste. Hadley Centre for Adoption and Foster Care Studies. Llundain, Adran Addysg.

Quinton, D. (2012) *Rethinking matching in adoptions from care*, BAAF Publications, Llundain.

van der Kolk, B. A. (2005). Developmental Trauma Disorder: Toward a Rational Diagnosis for Children with Complex Trauma Histories. *Psychiatric Annals*, 35, 401-408.

Wijedasa, D, and Selwyn, J. (2014) [Beyond the Adoption Order: an investigation of adoption disruption in Wales: research report](#), Bryste, Prifysgol Bryste. Hadley Centre for Adoption and Foster Care Studies

Atodiad 1

Galwad ac adduned Cyngrhair Sibling

EIN GALWAD

“Mae gan holl blant a phobl ifanc gyda phrofiad o ofal yr hawl i gael perthynas gyda’u siblingiaid.”

PWY YDYN NI?

Rydym yn gynghrair o sefydliadau sy’n angerddol ynglŷn â hawliau plant a phobl ifanc sydd a phrofiad o ofal a rhai sydd wedi eu mabwysiadu.

- Lleisiau o Care Cymru
- Plant yng Nghymru
- Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol
- Adoption UK
- Rhwydwaith Maethu
- AfA Cymru
- Prifysgol Caerdydd

Mae pobl ifanc gyda phrofiad o ofal wedi dweud wrthym dro ar ôl tro am eu rhwystredigaeth gyda diffyg cysylltiad gyda’u brodyr a’u chwiorydd pan maent wedi eu gwahanu. Wrth ymgynghori gyda phlant a phobl ifanc am eu hiechyd a’u lles, canfuasom bod cydberthynas yn bwysig yn sylfaenol ac yn chwarae rôl arwyddocaol o ran lles beunyddiol plant a phobl ifanc mewn gofal. Roedd treulio amser gyda brodyr a chwiorydd yn nodwedd a grybwyllwyd yn aml mewn sgysiau am les, hapusrwydd, cydberthynas iach, hawliau a symud i annibyniaeth. Yn yr un modd, mae llawer o bobl ifanc yn dweud wrthym nad yw natur eu cysylltiad gyda siblingiaid yn cyd-fynd â bywyd modern, yn enwedig gyda manteision technoleg a chyfryngau cymdeithasol. Rydym felly wedi datblygu’r adduned isod ac rydym yn gofyn i holl weithwyr proffesiynol sy’n gweithio mewn gwasanaethau Plant a/neu gyda phlant ledled Cymru i arwyddo.

EIN HADDUNED

Yr adduned i blant mewn gofal a’u brodyr a’u chwiorydd

Rydym yn galw ar bob sefydliad sector cyhoeddus a sector gwirfoddol sy’n gweithio gyda phlant a phobl ifanc sydd a phrofiad o ofal i gytuno gyda’r canlynol.

Ymrwymo i ddefnyddio’r holl adnoddau sydd ar gael ac optimeiddio defnyddio technoleg i:

1. **Ddarparu gwybodaeth i blant am eu siblingiaid**
Dylid rhoi gwybodaeth glir, gyfredol i blant a phobl ifanc am fodolaeth siblingiaid ar bob cam ar eu taith.
2. **Cofnodi holl gydberthnasau sibling**
Bydd holl gydberthnasau sibling plentyn yn cael eu cofnodi’n glir ym mhob cofnod a chynllun gofal cymdeithasol.
3. **Gweithredu asesiadau cydberthynas sibling gydol oes**
Bydd asesiadau “Gyda’i Gilydd ac Ar Wahân” yn cael eu gwella drwy sicrhau bod asesiadau yn cael eu hysgrifennu a’u hadolygu fel asesiadau cydberthnasau sibling gydol oes.
4. **Cofnodi barn plant**
Bydd barn plant ar gysylltiad gyda siblingiaid yn cael ei chofnodi’n agored fel rhan o unrhyw achosion ymyrraeth neu gyfraith gyhoeddus Deddf Plant 1989 neu Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002 ac adolygiadau statudol.
5. **Cynllunio ar gyfer cydberthnasau sibling parhaus ac ystyrlon**
Beth bynnag yw’r fframwaith cyfreithiol, bydd cynlluniau unigol, hyblyg a chydag adnoddau ar gyfer cydberthnasau parhaus hyd nes bydd pobl ifanc yn oedolion yn cael eu dilyn, pan fydd yn ddiogel gwneud hynny.
6. **Adolygu iaith ‘cysylltu’.**
Mae geiriau’n bwysig. Mae pobl ifanc yn aml yn dweud wrthym bod iaith gofal wedi ei phroffesiynoli, yn oeraidd ac yn achosi stigma. Dylid felly cyfeirio at gyfarfod siblingiaid fel cyfleoedd ‘cadw mewn cysylltiad’.

Diffiniad: Mae sibling yn cynnwys sibling llawn, hanner sibling, llys-sibling drwy briodas neu bartneriaeth sifil, sibling drwy fabwysiadu, ac unrhyw berson arall y mae’r plentyn yn ei ystyried fel sibling a gyda’r hwn y mae ganddynt fywyd teuluol sefydledig [c. Erthygl 8, Siarter Hawliau Dynol Ewrop].

Atodiad 2

Sut i ddefnyddio'r pedwar canllaw ar draws amser penodol yn nhaith y plentyn

AR GYFER PWY Y MAE'R CANLLAW HWN?

Mae'r canllaw hwn wedi ei fwriadu ar gyfer holl weithwyr proffesiynol sy'n gweithio ar fabwysiadu a chymorth mabwysiadu. Mae'r rhain yn cynnwys:

- 1) Gweithiwr cymdeithasol y plentyn (GCP). Gweithiwr cymdeithasol y plentyn yw'r ymarferwr sydd, fel asiant yr awdurdod lleol, â chyfrifoldeb rhiant blaenaf am y plentyn, drwy orchymyn gofal interim dan a38 a Gorchymyn Gofal dan a31 Deddf Plant 1989 ac, os rhoddir Gorchymyn Lleoli, dan a21 ACA 2002, nes gwneir Gorchymyn Mabwysiadu. Mae gweithiwr cymdeithasol y plentyn yn gyfrifol am gynllunio gofal ar gyfer mabwysiadu a'r penderfyniadau a gymerir mewn perthynas â chanfod teulu a pharu gyda darpar fabwysiadwyr. Ni ellir tanamcangyfrif eu rôl ac mae'r canllawiau wedi eu dylunio i gynorthwyo gweithiwr cymdeithasol y plentyn, beth bynnag yw eu profiad mewn gwaith mabwysiadu, i sicrhau y gallent gyflawni eu dyletswyddau statudol, rheoleiddio ac arferion da mewn perthynas â'r plentyn y mae ganddynt gyfrifoldeb amdano.
- 2) Gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol (GCM). Dan Gyfarwyddiadau Deddf Mabwysiadu a Phlant (Cyd-drefniadau Mabwysiadu) (Cymru) 2015, mae pob awdurdod lleol yn rhoi'r cyfrifoldeb am asesu a chymeradwyo darpar fabwysiadwyr, canfod teuluoedd, paru, cyflwyniadau a lleoli, a chymorth mabwysiadu i deuluoedd sy'n mabwysiadu a theuluoedd biolegol, i un o'r pum sefydliad cydweithredol rhanbarthol: Gwasanaeth Mabwysiadu De-ddwyrain Cymru, Y Fro, y Cymoedd a Chaerdydd, Bae'r Gorrlewin, Canolbarth a Gorrlewin Cymru a Gwasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru. Mae'r canllawiau wedi eu llunio i helpu'r sefydliadau mabwysiadu cydweithredol rhanbarthol i rannu a datblygu arferion da ledled y wlad. Eu nod hefyd yw helpu'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu a gweithiwr cymdeithasol y plentyn i fod yn glir ar eu meysydd cyfrifoldeb a lle mae angen iddyn nhw weithio gyda'i gilydd.
- 3) Gweithiwr cymdeithasol asiantaeth fabwysiadu wirfoddol. Lle mae darpar fabwysiadwyr wedi eu hasesu a'u cymeradwyo gan un o'r ddwy asiantaeth fabwysiadu wirfoddol sy'n gweithredu yng Nghymru: Cymdeithas y Plant Dewi Sant a Barnardo's Cymru, yna mae elfen ychwanegol, sef bod y gweithiwr cymdeithasol AMG yn cysylltu gyda'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu rhanbarthol a gweithiwr cymdeithasol y plentyn.
- 4) Y Swyddog Adolygu Annibynnol (SAA). Mae gan yr SAA rôl hollbwysig i'w chwarae yn y gwaith o gynllunio gofal ac adolygu ar gyfer plentyn y mae ei gynllun gofal yn golygu mabwysiadu. Mae'r canllawiau yn cyfeirio at swyddogaethau'r broses adolygu drwyddynt draw, er mwyn i bawb sy'n gweithio ar gynnydd y plentyn i sefyllfa barhaol allu defnyddio'r fframwaith adolygu yn fwyaf effeithiol.
- 5) Gwarcheidwad y Plentyn. Mae rôl y Gwarcheidwad mewn achosion gofal, lleoli ac, weithiau, mabwysiadu, yn darparu elfen annibynnol bwysig yn y broses o gynllunio ar gyfer sefyllfa barhaol i'r plentyn drwy fabwysiadu. Bydd y canllawiau yn rhoi esboniad defnyddiol a manylion i warcheidwaid ar yr arferion a ddisgwylir ac a ddatblygir ledled Cymru.
- 6) Aelodau'r panel mabwysiadu o ran craffu ar y cynllun cymorth mabwysiadu.
- 7) Asiantaethau Cymorth Mabwysiadu

TERMAU

Nid oes llawer o feysydd mwy sensitif na mabwysiadu lle mae termau – beth a elwir pobl – dan sylw. Mae'n bwysig, er mwyn cael eglurder cyfreithiol ynghyd â pharch i unigolion, bod yr un termau'n cael eu defnyddio ym mhob un o'r canllawiau.

- 1) Mae rhieni sy'n ddarpar fabwysiadwyr yn aros yn 'rieni sy'n ddarpar fabwysiadwyr' drwy gydol y broses asesu, cymeradwyo a lleoli'r plentyn, nes gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu, pan fyddant yn dod yn 'rieni sy'n mabwysiadu'
- 2) Mae rhieni'r plentyn, sef y rhieni biolegol, yn cadw eu statws fel rhieni nes gwneir y Gorchymyn Mabwysiadu, ac wedyn maent yn cael eu galw'n 'rieni biolegol' i'w gwahaniaethu o'r rhieni sy'n mabwysiadu, sydd nawr â chyfrifoldeb rhieni llawn. I bwrpas y canllawiau, cyfeirir atynt fel rhieni biolegol.
- 3) Gweithiwr cymdeithasol y plentyn nid gweithiwr cymdeithasol gofal plant.

Atodiad 3

Cyfeiriadau cyfreithiol llawn i'r ddeddfwriaeth a'r rheoliadau a ddyfynnir yn y canllaw hwn

2.5 CYNLLUNIO PARU

RHAN 5

DYLETSWYDDAU'R ASiantaeth FABWYSIADU O RAN LLEOLIAD ARFAETHEDIG PLENTYN GYDA DARPAR FABWYSIADYDD

Y lleoliad arfaethedig

32.—(1) Os bydd yr asiantaeth fabwysiadu yn ystyried lleoli plentyn ar gyfer mabwysiadu gyda darpar fabwysiadydd penodol (y cyfeirir ato yn y rheoliad hwn fel “y lleoliad arfaethedig”) rhaid i'r asiantaeth —

- (a) rhoi i'r darpar fabwysiadydd adroddiad am y plentyn a rhaid i'r adroddiad gynnwys yr wybodaeth a nodir yn Atodlen 5 ac unrhyw wybodaeth arall y mae'r asiantaeth yn ystyried ei bod yn berthnasol;
 - (b) cyfarfod â'r darpar fabwysiadydd i drafod y lleoliad arfaethedig;
 - (c) canfod barn y darpar fabwysiadydd am —
 - (i) y lleoliad arfaethedig;
 - (ii) anghenion asesedig y plentyn ar gyfer gwasanaethau cymorth mabwysiadu a'r cynllun cymorth mabwysiadu;
 - (iii) y trefniadau y mae'r asiantaeth yn bwriadu eu gwneud er mwyn caniatáu cyswllt â'r plentyn i unrhyw berson; a
 - (ch) darparu gwasanaeth cwnsela ar gyfer y darpar fabwysiadydd ac unrhyw wybodaeth bellach iddo yn ôl y gofyn.
- (2) Os dilynwyd y gweithdrefnau a nodir ym mharagraff (1) ac os yw'r darpar fabwysiadydd wedi cadarnhau i'r asiantaeth yn ysgrifenedig ei fod yn barod i gytuno ar y lleoliad arfaethedig, rhaid i'r asiantaeth mewn achosion o'r fath ac os yw'n ystyried ei bod yn briodol i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol yng ngoleuni oedran a dealltwriaeth y plentyn, gwnsela'r plentyn a dweud wrth y plentyn am y darpar fabwysiadwyr, eu hamgylchiadau teuluol ac awyrgylch eu cartrefi a chanfod barn y plentyn am y lleoliad arfaethedig, y trefniadau cyswllt ac unrhyw gyfyngiad ar gyfrifoldeb riant y darpar fabwysiadydd.

- (3) Os yw'r asiantaeth fabwysiadu o'r farn y dylai'r lleoliad arfaethedig fynd rhagddo, rhaid i'r asiantaeth—
 - (a) os yw'r asiantaeth yn awdurdod lleol, gwneud asesiad o anghenion y plentyn a'r darpar deulu mabwysiadol ar gyfer gwasanaethau cymorth mabwysiadu yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 4(6) o'r Ddeddf;
 - (b) ystyried y trefniadau ar gyfer caniatáu cyswllt gan unrhyw berson â'r plentyn;
 - (c) ystyried a ddylid cyfyngu i unrhyw raddau ar gyfrifoldeb unrhyw riant neu warcheidwad, neu ddarpar fabwysiadwyr;
- (ch) paratoi adroddiad ysgrifenedig a rhaid iddo gynnwys—
 - (i) rhesymau'r asiantaeth dros gynnig y lleoliad;
 - (ii) yr wybodaeth a gafwyd yn rhinwedd paragraffau (1) a (2);
 - (iii) os yw'r asiantaeth yn awdurdod lleol, ei gynnigion ar gyfer darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu, os o gwbl, yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 4(6) o'r Ddeddf;
 - (iv) y trefniadau y mae'r asiantaeth yn bwriadu eu gwneud er mwyn caniatáu cyswllt â'r plentyn i unrhyw berson;
 - (v) cynigion yr asiantaeth i gyfyngu ar gyfrifoldeb unrhyw riant neu warcheidwad, neu ddarpar fabwysiadydd; a
 - (vi) unrhyw wybodaeth arall sy'n berthnasol i'r lleoliad arfaethedig.
- (4) Rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu hysbysu'r darpar fabwysiadydd bod y lleoliad arfaethedig i'w atyfeirio at y panel mabwysiadu ac anfon at y darpar fabwysiadydd gopi o adroddiad yr asiantaeth y cyfeirir ato ym mharagraff (3) a gwahodd unrhyw sylwadau ar yr adroddiad i'w hanfon yn ysgrifenedig at yr asiantaeth o fewn 10 niwrnod gwaith, gan ddechrau ar y dyddiad yr anfonwyd yr hysbysiad.

- 5) Ar ddiwedd y cyfnod o 10 niwrnod gwaith y cyfeirir ato ym mharagraff (4) (neu'n gynharach os ceir sylwadau cyn bod 10 niwrnod gwaith wedi mynd heibio) rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu anfon —
 - (a) yr adroddiad y cyfeirir ato ym mharagraff (3);
 - (b) yr adroddiad y cyfeirir ato yn rheoliad 17;
 - (c) yr adroddiad y cyfeirir ato yn rheoliad 26 ac unrhyw sylwadau a wnaed gan y darpar fabwysiadydd ar yr adroddiad hwnnw;
 - (ch) unrhyw wybodaeth berthnasol arall a gafwyd gan yr asiantaeth o dan y rheoliad hwn at y panel mabwysiadu.
- 6) Ni chaiff yr asiantaeth fabwysiadu ond atgyfeirio at y panel mabwysiadu ei chynnig i leoli plentyn ar gyfer mabwysiadu gyda darpar fabwysiadydd penodol yn unig os ymgynghorwyd ag unrhyw asiantaeth fabwysiadu arall sydd wedi gwneud penderfyniad yn unol â'r Rheoliadau hyn y dylid lleoli'r plentyn ar gyfer mabwysiadu, neu os yw'r darpar fabwysiadydd yn addas i fabwysiadu plentyn, ynghylch y lleoliad arfaethedig.
- 7) Os yw'r asiantaeth fabwysiadu yn cynnig lleoli plentyn ar gyfer mabwysiadu gyda darpar fabwysiadydd penodol, rhaid i'r asiantaeth ddechrau cofnodion achos mewn unrhyw achos os nad yw eisoes wedi dechrau cofnodion o'r fath a rhoi yn y cofnod priodol unrhyw wybodaeth, adroddiad, argymhelliad neu benderfyniad a atgyfeiriwyd ati gan asiantaeth fabwysiadu arall ynghyd ag unrhyw wybodaeth arall sydd i'w hanfon at y panel mabwysiadu yn rhinwedd y rheoliad hwn ynglyn â hwy.
- 8) Rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu gael gafael ar unrhyw wybodaeth berthnasol arall o ran y lleoliad arfaethedig, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, y gall y panel mabwysiadu ofyn amdani ac anfon yr wybodaeth honno at y panel.

2.6 PANEL PARU

Swyddogaeth y panel mabwysiadu o ran lleoliad arfaethedig

- 33.—(1) Rhaid i'r panel mabwysiadu ystyried y lleoliad arfaethedig a gaiff ei atgyfeirio ato gan yr asiantaeth fabwysiadu a gwneud argymhelliad i'r asiantaeth ynghylch a ddylid lleoli'r plentyn ar gyfer mabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadydd penodol hwnnw.
- 2) Wrth ystyried pa argymhelliad i'w wneud, rhaid i'r panel mabwysiadu roi sylw i'r dyletswyddau a osodwyd ar yr asiantaeth fabwysiadu o dan adran 1(2), (4) a (5) o'r Ddeddf (ystyriaethau sy'n gymwys wrth arfer pwerau o ran mabwysiadu plentyn) ac —
 - (a) rhaid iddo bwysu a mesur a chymryd i ystyriaeth yr holl wybodaeth a'r adroddiadau a ddaeth iddo yn unol â rheoliad 32;

Penderfyniad yr asiantaeth fabwysiadu o ran y lleoliad arfaethedig

- 34.—(1) Rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu wneud y canlynol —
 - (a) ystyried argymhelliad y panel mabwysiadu;
 - (b) ystyried unrhyw gyngor a roddir gan y panel mabwysiadu yn unol â rheoliad 33(3); a
 - (c) rhoi sylw i'r ystyriaeth a nodir yn adran 1(2) o'r Ddeddf, wrth benderfynu a ddylid lleoli'r plentyn ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadydd penodol.
- 2) Nid oes unrhyw aelod o'r panel mabwysiadu i gymryd rhan yn unrhyw benderfyniad a wneir gan yr asiantaeth fabwysiadu o dan baragraff (1).
- 3) Cyn gynted â phosibl ar ôl iddi benderfynu rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu hysbysu'r darpar fabwysiadydd yn ysgrifenedig o'i phenderfyniad ynghylch y lleoliad arfaethedig, trefniadau cyswllt a chyfyngu ar gyfrifoldeb rhiant unrhyw berson.
- 4) Cyn gynted â phosibl ar ôl iddi benderfynu, rhaid i'r asiantaeth hysbysu yn ysgrifenedig —
 - (a) y rhiant neu'r gwarcheidwad, os yw'r asiantaeth yn gwybod lle y maent; a
 - (b) os yw rheoliad 14(2) yn gymwys, tad y plentyn, o'i phenderfyniad.
- 5) Os yw'r asiantaeth fabwysiadu yn penderfynu y dylai'r lleoliad arfaethedig fynd rhagddo, rhaid i'r asiantaeth esbonio ei phenderfyniad i'r plentyn mewn modd priodol ac yng ngoleuni oedran a dealltwriaeth y plentyn.

2.7 CYNLLUNIO CYFLWYNIADAU

RHAN 6

Gofynion a osodir ar yr asiantaeth fabwysiadu cyn y lleolir y plentyn ar gyfer ei fabwysiadu gyda darpar fabwysiadydd

36.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys os yw'r asiantaeth fabwysiadu —

- (a) wedi penderfynu yn unol â rheoliad 34 i leoli'r plentyn ar gyfer mabwysiadu gyda darpar fabwysiadydd penodol; a
 - (b) wedi cyfarfod â'r darpar fabwysiadydd i ystyried y trefniadau y mae'n bwriadu eu gwneud er mwyn lleoli'r plentyn gydag ef.
- 2) Os yw paragraff (1) yn gymwys, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu, o leiaf 7 niwrnod cyn lleoli'r plentyn gyda'r darpar fabwysiadydd, roi cynllun lleoli i'r darpar fabwysiadydd ynglyn â'r plentyn sy'n ymdrin â'r materion a bennir yn Atodlen 6 ("y cynllun lleoliad").
- 3) Os yw paragraff (1) yn gymwys ac mae'r plentyn eisoes yn byw gyda'r darpar fabwysiadydd, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu roi i'r darpar fabwysiadydd y cynllun lleoliad ynglyn â'r plentyn o fewn 7 niwrnod ar ôl iddo benderfynu lleoli'r plentyn ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadydd.
- 4) Os yw paragraff (1) yn gymwys, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu, cyn iddo leoli'r plentyn ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadydd—
- (a) hysbysu ymarferydd cyffredinol y darpar fabwysiadydd yn ysgrifenedig o'r lleoliad arfaethedig ac anfon gyda'r hysbysiad hwnnw adroddiad ysgrifenedig o hanes iechyd y plentyn a chyflwr presennol ei iechyd;
- (b) hysbysu'r awdurdod lleol (os nad yr awdurdod hwnnw yw'r asiantaeth fabwysiadu) a'r Bwrdd Iechyd Lleol neu'r Ymddiriedolaeth Gofal Sylfaenol (Lloegr) y mae'r darpar fabwysiadydd yn preswyllo yn ei ardal yn ysgrifenedig o'r lleoliad arfaethedig;
- (c) hysbysu'r awdurdod addysg lleol y mae'r darpar fabwysiadydd yn preswyllo yn ei ardal yn ysgrifenedig o'r lleoliad arfaethedig a gwybodaeth am hanes addysgol y plentyn ac a gafodd neu a yw'n debygol o gael ei asesu ar gyfer anghenion addysgol arbennig o dan Ddeddf Addysg 1996.
- 5) Rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu hysbysu'r darpar fabwysiadydd yn ysgrifenedig o unrhyw newid yn y cynllun lleoliad.
- 6) Os yw paragraff (1) yn gymwys, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu, cyn i'r plentyn gael ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu gan y darpar fabwysiadydd, drefnu i'r darpar fabwysiadydd gyfarfod â'r plentyn ac yn dilyn y cyfarfod hwnnw gwnsela'r darpar fabwysiadydd ac, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol yng ngoleuni oedran a dealltwriaeth y plentyn, gwnsela'r plentyn am y lleoliad arfaethedig.

- 7) Os bydd y darpar fabwysiadydd, ar ôl dilyn y gweithdrefnau y cyfeirir atynt ym mharagraff (6), yn cadarnhau'n ysgrifenedig ei fod yn dymuno mynd rhagddo â'r lleoliad, ac os awdurdodir yr asiantaeth fabwysiadu i leoli'r plentyn ar gyfer ei fabwysiadu neu os yw'r plentyn yn iau na chwe wythnos oed, caiff yr asiantaeth fabwysiadu leoli'r plentyn ar gyfer ei fabwysiadu gyda'r darpar fabwysiadydd.
- 8) Os yw'r plentyn eisoes yn byw gyda'r darpar fabwysiadydd, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu hysbysu'r darpar fabwysiadydd yn ysgrifenedig o'r dyddiad y lleolir y plentyn yno gan yr asiantaeth ar gyfer ei fabwysiadu.

Adolygiadau

37.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys pan awdurdodir asiantaeth fabwysiadu i leoli plentyn ar gyfer ei fabwysiadu ond na leolwyd y plentyn ar gyfer ei fabwysiadu.

- 3) Os yw paragraff (1) yn gymwys, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu wneud adolygiad achos ar y plentyn —
- (a) dim mwy na thri mis ar ôl y dyddiad y mae gan yr asiantaeth yr awdurdod am y tro cyntaf i leoli; a
- (b) wedyn dim mwy na chwe mis ar ôl dyddiad yr adolygiad blaenorol ("adolygiad chwe mis")

2.10 YR WYTHNOSAU A MISOEDD CYNNAR

37(2) Mae'r paragraff hwn yn gymwys os yw plentyn yn cael ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu.

- (4) Os yw paragraff (2) yn gymwys, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu wneud adolygiad achos ar y plentyn —
- (a) dim mwy na phedair wythnos ar ôl dyddiad y lleolir y plentyn ar gyfer ei fabwysiadu ("yr adolygiad cyntaf");
- (b) dim mwy na thri mis ar ôl yr adolygiad cyntaf; ac
- (c) wedyn dim mwy na chwe mis ar ôl dyddiad yr adolygiad blaenorol, oni chaiff y plentyn ei ddychwelyd i'r asiantaeth gan y darpar fabwysiadydd neu oni wneir Gorchymyn Mabwysiadu.
- (5) Os yw paragraff (2) yn gymwys, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu
- (a) sicrhau yr ymwelir â'r plentyn a'r darpar fabwysiadydd o fewn un wythnos ar ôl y lleoli ac wedyn o leiaf unwaith yr wythnos tan yr adolygiad cyntaf ac wedyn yn ôl yr amllder a benderfynir gan yr asiantaeth ym mhob adolygiad;
- (b) sicrhau bod adroddiadau ysgrifenedig yn cael eu llunio am yr ymweliadau hynny; ac
- (c) rhoi cyngor a chymorth o'r fath i'r darpar fabwysiadydd y mae'r asiantaeth o'r farn bod eu hangen.
- (6) Wrth wneud adolygiad rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu ymweld â'r plentyn ac i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol ganfod barn —
- (a) y plentyn yng ngoleuni ei oedran a'i ddealltwriaeth;
- (b) os lleolir y plentyn ar gyfer ei fabwysiadu, y darpar fabwysiadydd; ac

- (c) unrhyw berson arall y mae'r asiantaeth yn barnu eu bod yn berthnasol, o ran pob un o'r materion a nodir ym mharagraff (7)(a) i (dd).
- 7) Fel rhan o bob adolygiad rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu ystyried—
 - (a) p'un a leolwyd y plentyn ai peidio, a ydyw'r asiantaeth fabwysiadu yn parhau'n fodlon y dylid lleoli'r plentyn ar gyfer ei fabwysiadu;
 - (b) anghenion y plentyn, ei les, ei gynnydd a'i ddatblygiad, ac a oes angen gwneud unrhyw newidiadau i ddiwallu anghenion y plentyn neu gynorthwyo datblygiad y plentyn;
 - (c) y trefniadau presennol ar gyfer cyswllt, ac a ddylent barhau neu gael eu haddasu;
 - (ch) pan leolir plentyn ar gyfer ei fabwysiadu, y trefniadau o ran arfer cyfrifoldeb rhiant am y plentyn, ac a ddylent barhau neu gael eu haddasu;
 - (d) y trefniadau presennol ar gyfer darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu ac a ddylid gwneud ailasesiad o'r angen am y gwasanaethau hynny;
 - (dd) wrth ymgynghori â'r asiantaethau priodol, y trefniadau ar gyfer asesu a diwallu anghenion gofal iechyd ac anghenion addysgol y plentyn;
 - (e) yn ddarostyngedig i baragraffau (3) a (4) amllder yr adolygiadau.
- 8) Os yw'r plentyn yn destun Gorchymyn Lleoliad ond na chafodd ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu ar adeg yr adolygiad chwe mis cyntaf, rhaid i'r awdurdod yn yr adolygiad hwnnw—
 - (a) darganfod pam na chafodd y plentyn ei leoli ar gyfer mabwysiadu ac ystyried pa gamau pellach ddylai'r awdurdod eu cymryd o ran lleoli'r plentyn ar gyfer ei fabwysiadu; a
 - (b) yng ngoleuni hynny, ystyried a yw'n parhau'n fodlon y dylid lleoli'r plentyn ar gyfer mabwysiadu.
- 9) Rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu —
 - (a) nodi'n ysgrifenedig y trefniadau sy'n llywodraethu'r dull y mae achos pob plentyn i gael ei adolygu a rhaid dwyn y trefniadau ysgrifenedig i sylw—
 - (i) y plentyn os yw'n rhesymol ymarferol yng ngoleuni ei oedran a'i ddealltwriaeth;
 - (ii) y darpar fabwysiadydd; a
 - (iii) unrhyw berson arall y mae'r asiantaeth yn barnu ei fod yn berthnasol.
 - (b) sicrhau bod—
 - (i) yr wybodaeth a gafwyd o ran achos plentyn gan gynnwys dymuniadau a theimladau'r plentyn hyd y gellir eu casglu;
 - (ii) manylion y trafodion mewn unrhyw gyfarfod a drefnwyd gan yr asiantaeth i ystyried unrhyw agwedd ar adolygiad o'r achos; a
 - (iii) manylion unrhyw benderfyniad a wnaed yn ystod adolygiad neu o ganlyniad iddo (gan gynnwys amllder yr ymweliadau), yn cael eu cofnodi'n ysgrifenedig a'u rhoi yng nghofnod achos y plentyn.

- 10) Rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, hysbysu—
 - (a) y plentyn os yw o'r farn ei fod yn ddigon hen a'i fod yn deall digon;
 - (b) y darpar fabwysiadydd; ac
 - (c) unrhyw berson arall y mae'n ystyried y dylid ei hysbysu o ganlyniad yr adolygiad ac o unrhyw benderfyniad a gymerwyd ganddi o ganlyniad i'r adolygiad.
- 11) Os dychwelir y plentyn i'r asiantaeth fabwysiadu yn unol ag adran 35(1) neu (2) o'r Ddeddf, rhaid i'r asiantaeth gynnal adolygiad o achos y plentyn cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol a beth bynnag dim hwyrach na 28 niwrnod ar ôl y dyddiad y dychwelir y plentyn i'r asiantaeth.

Adolygiadau Mabwysiadu

Mae'r canlynol yn dod o Safonau Practis a Chanllaw Arferion Da Llywodraeth Cymru: Adolygu a monitor cynllun gofal a chymorth Rhan 6 plentyn neu berson ifanc:

13.11 Dylai'r SAA sicrhau, pan fo adolygiad yn cael ei wneud dan Reoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005, pan fo plentyn yn cael ei leoli gyda darpar rieni mabwysiadol, mae pawb yn deall bod y darpar rieni mabwysiadol wedi cael peth cyfrifoldeb rhieni, ond mae'r plentyn yn parhau i fod mewn gofal nes bydd Gorchymyn Mabwysiadu wedi ei wneud.

13.12 Dylai adolygiad mabwysiadu ddarparu cyfle i graffu ar y lleoliad a'i herio'n briodol, yn unol â gofynion a37(7) AA(W)R 2005.

13.13 Dylai adolygiad mabwysiadu ystyried cronoleg o ddigwyddiadau arwyddocaol i'r plentyn, ers cael ei leoli, gan gynnwys unrhyw niwed y mae'r plentyn wedi ei ddioddef, sut bynnag y cafodd ei achosi, ac anghenion cymorth parhaus y plentyn a'r darpar rieni mabwysiadol.

2.12 ACHOSION GORCHYMYN MABWYSIADU

Y fframwaith cyfreithiol

Anecs A (Rheolau Gweithdrefn y Teulu 2019 yw adroddiad a wneir i'r llys pan fo cais wedi ei wneud am orchymyn mabwysiadu. Mae 5 adran iddo (ac eithrio mabwysiadu Confensiwn):

A: Yr Adroddiad a Materion ar gyfer yr Achos

B: Y Plentyn a'r Teulu Biolegol

C: Darpar Fabwysiadwr y Plentyn

D: Y Lleoliad

E: Argymhellion

Bydd yr adroddiad, ymhlith pethau eraill, yn hysbysu'r llys sut mae'r cyfnod pontio wedi mynd, sut y mae'r plentyn wedi setlo a'r cynlluniau ar gyfer cymorth mabwysiadu.

Atodiad 4

Mesurau Perfformiad Allweddol yn ymwneud â Gwaith Taith Bywyd

MESURAU PERFFORMIAD ALLWEDDOL

Mae dau fesur allweddol yn y canllawiau cenedlaethol mewn perthynas â deunyddiau Taith Bywyd. Mae'r cyntaf yn mesur y nifer o blant lle mae deunyddiau taith bywyd wedi eu darparu gan y Panel Paru. Diffinnir deunydd Taith Bywyd yn y Panel Paru fel

- Llythyr bywyd diweddarach drafft a llyfr stori bywyd drafft.

Mae'r ail yn mesur nifer y plant sydd wedi eu lleoli ar gyfer mabwysiadu lle mae eu deunydd taith bywyd wedi ei ddarparu i fabwysiadwyr erbyn yr ail adolygiad. Diffinnir deunydd taith bywyd yn yr ail adolygiad fel

- Gwaith paratoi gyda'r plentyn (gwaith uniongyrchol gan gynnwys siart achau, llinellau amser, llyfrau stori, ecofapiau a fyddai'n mynd gyda'r plentyn adeg lleoli)
- Llythyr bywyd diweddarach

ynghyd â naill ai

- Deunydd stori bywyd – llyfr neu ffolder neu gofnod digidol o wybodaeth am deulu biolegol y plentyn, rhesymau eu bod yn derbyn gofal a pham y maent wedi eu mabwysiadu, neu
- Gwaith stori bywyd – cynnyrch gwaith uniongyrchol, a ystyrir yn aml fel gwaith "therapiwtig" fel dull o adrodd stori hanes bywyd y plentyn er mwyn galluogi i'r plentyn ddeall ei orffennol. Gall hyn gynnwys blwch cofiannau ac adeiladu ar lyfr stori bywyd.

Ni fydd deunyddiau fel blwch cofiannau neu lyfr ffotograffau yn ddeunydd taith bywyd oni fyddant wedi eu gosod yn nghyd-destun gwaith uniongyrchol.

(Fframwaith Rheoli Perfformiad GMC)

LLYFRAU TAITH BYWYD

"Rwy'n teimlo'n hapus bod y ffotograffau, y cerrig milltir, pethau am y tro cyntaf a straeon eraill rydym wedi eu cofnodi yn cael lle ac y byddant yn cael eu rhannu gyda hi pan fydd yn hŷn. Rydym eisiau iddi wybod pa mor werthfawr yw hi!" (Gofalwr maeth)

Gellir defnyddio ffotograffau a dynnwyd yn ystod eu cyfnod mewn gofal maeth ac yna yn ystod cyfnodau pontio fel rhan o nifer o lyfrau Taith Bywyd a grëwyd ac a gefnogir gan y tîm sy'n cefnogi'r plentyn a'r mabwysiadwyr. Yn fwyaf arwyddocaol, gobeithir y bydd y syniad o deulu 'Sy'n Rhoi Gofal' yn rhoi teimlad i'r plentyn bod y gofalwyr maeth yn rhoi caniatâd i'r plentyn symud ymlaen, i'w teulu 'Tyfu i Fyny'. Mae'r llyfrau hyn yn cofnodi trosglwyddiad y plentyn i'r teulu 'tyfu i fyny' a byddant yn helpu'r plentyn i gofio a gwneud synnwyr o'r newid.

Mae'r llyfrau hyn yn cynnwys:

- **Llyfr am y teulu biolegol** – esboniad o beth o hanes y plentyn
- **Llyfr am y teulu sy'n gofalu** – cyfnod y plentyn gyda gofalwyr maeth (a'r hyn y mae gofalwyr maeth yn ei wneud: gofal am)
- **Llyfr croeso i 'nheulu** – wedi ei greu gan y darpar fabwysiadwyr
- **Llyfr/gwybodaeth Symud i 'nheulu newydd** – sut y bu i'r mabwysiadwyr gyfarfod a dod i adnabod y plentyn, gyda help y gofalwyr maeth a'r gweithgareddau a gwblhawyd gan y plentyn ar eu taith

Atodiad 5

Llyfrau a gweithgareddau y gellir eu defnyddio mewn gwaith uniongyrchol gyda'r plentyn

Nid yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth, yn sicr, ond mae'n cynnwys awgrymiadau a all helpu ac y gallwch eu hychwanegu i'ch pecyn.

SYNIADAU AR GYFER RHESTR PECYN CHWARAE

- Blanced feddal
- Play doh
- Plu chwarae
- Bwrdd a phin rholio bychan
- Pyped tylluan
- Papur a phinau ysgrifennu/pensiliau
- Pêl fach feddal: chwiliwch am rai sydd wedi ei labelu fel peli gwrth straen
- Swigod
- Set anifeiliaid fferm (gydag anifeiliaid ifanc fyddai orau)
- Set chwarae fferm: syniadau: Duplo farm set: £20
- Set fferm feddal: £34

Canllaw ar gyfer gwaith uniongyrchol. SEWAS/ Emma Decker Thomas 2020

- Mat map ffordd

Efallai yr hoffech gael calendr sy'n addas i blant neu ofyn i'r gofawyr maeth gael un ar gyfer pob plentyn i helpu gyda darlun o'r hyn sy'n digwydd, a phryd.

YCHYDIG O WEITHGAREDDAU CHWARAE SYNHWYRAIDD

Play doh: Teimlwch dymheredd y play doh, ei wasgu a siarad am y lliwiau a'r arogl. Rholiwch o allan i wneud siapiau neu ddefnyddio'r teclynau torri. Mae rhai plant yn hoffi gwneud teuluoedd allan o'r play doh, edrychwch ar faint, lliw a siapiau'r teuluoedd hyn.

Os yw'r plentyn angen newid o deuluoedd, gallech gael hufen iâ cogio neu hoff fwyd – ac ychwanegu saws ac ati cyn cogio eu bwyta.

Gêm Plu: Daliwch y bluen yn ysgafn ar eich llaw a'i chwythu at y plentyn i'w ddal yn eu llaw, ac yna gofynnwch i'r plentyn ei chwythu i'r gofalwr a fydd wedyn yn ei chwythu yn ôl i chi. Arbrofwch gyda chryfderau chwythu gwahanol ac onglau gwahanol. Cadwch bopeth yn ysgafn a sicrhau bod y plentyn yn teimlo y gall chwythu a dal. Gallwch hefyd arbrofi gyda pa mor feddal y mae'r bluen yn teimlo a sut mae'n cosi. Peidiwch â gorfodi hyn ac awgrymu ei fod yn digwydd gyda'r gofawyr maeth a'r plentyn.

Pêl Fasged Gwlân Cotwm: Defnyddiwch 3 pêl gwlân cotwm i'w taflu i freichiau'r gofalwr neu'r plentyn wrth iddynt wneud cylch ohonynt. (Sicrhewch bod gofawyr yn gwybod y gallent wneud y cylch mor fawr ag sydd ei angen neu ei symud i sicrhau bod y plentyn yn "sgorio"). Pawb i gymryd eu tro fel taflwr neu gylch.

Swigod: Chwythu swigod o'r plentyn eu dal. Bydd y plentyn hefyd eisiau chwythu swigod, ac mae'n bwysig iawn bod yr oedolion yn cadw gafael ar yr hylif swigod fel nad yw'n chwistrellu dros yr ystafell. Os bydd hyn yn dilyn y gêm blu, gallwch siarad am sut mae gwahanol fath o chwythu yn gwneud swigod.

Os yw'r plentyn yn chwythu'n rhy galed ac nid oes swigod yn ymddangos, roeddwn yn aml yn awgrymu bod y swigod mor gyflym na allem eu gweld ac efallai bod angen iddyn nhw chwythu swigod arafach! Os yw'r plentyn wedi cyffroi gallwch sibrwd bod y plentyn yn popio nifer benodol gyda rhan o'u corff e.e. 'beth am weld os alli di bopio 3 gyda dy benelin'.

Map Tywydd: mae'r plentyn yn eistedd gyda'i gefn atoch neu'r gofalwr maeth (yn dibynnu ar lefelau ymddiriedaeth rhwng y plentyn a chi). Rydych yn esbonio eich bod am ddarlunio map tywydd gwahanol ar eu cefn a bydd angen iddynt ddyfalu beth yw'r tywydd. Pwyswch yn gyson, a thynnu llun symbolau tywydd gwahanol ar eu cefn.

[SHAUL \(cylch gron gyda phelydrau\)](#)

[MELLT \(igam ogam\)](#)

[GLAW \(tapio'n ysgafn\)](#)

[EIRA \(tapio trymach\)](#)

[GWYNTOG \(troi mewn cylch\)](#)

Gêl Pêl a Blanced – popeth amdanat ti (fel rheol orau ar gyfer plant 4 oed ac iau neu blant egnïol iawn): mae pawb yn gafael yng nghornel neu ymyl y flanced ac yn symud y flanced i rolïo pêl feddal o gwmpas yn y flanced. Rhaid i bwy bynnag sy'n gadael i'r bêl rolïo oddi ar y flanced ateb cwestiwn am y plentyn. Gofynnwch gwestiynau ysgafn i ddechrau, fel “Beth yw hoff fwyd Jo?” (a cheisiwch sicrhau eu bod yn bethau y mae'r mabwysiadwyr yn ei wybod). Yna gofynnwch gwestiynau dyfnach fel “Beth y mae Jo ei angen pan fydd yn teimlo'n drist?”

Gallech ofyn cwestiynau hawdd i'r plentyn am eu teulu newydd y maent wedi ei ddysgu o'u llyfrau neu gall y mabwysiadwr a'r plentyn weithio gyda'i gilydd i ateb y cwestiwn, e.e. “Pa liw yw llygaid mam?” (os yw'r plentyn yn galw'r mabwysiadwr yn fam, os na, defnyddiwch eu henw cyntaf) – gall y plentyn a'r mabwysiadwr yna edrych ar ei gilydd er mwyn i'r plentyn ateb.

Gwnewch rhyw 10 cwestiwn ond dylech fod yn ymwybodol y gall hyn deimlo'n ddwys iawn i'r plentyn felly byddwch yn sensitif wrth chwarae gêm.

Cwestiynau enghreifftiol – Popeth amdanat ti:

- Rwyf fel rheol yn deffro am ...
- Rwy'n hoffi i frecwast
- I ginio rwy'n cael ...
- Yn yr ysgol rwy'n mwynhau ...
- Pan rwy'n dod adref o'r ysgol rwy'n hoffi ...
- Fy hoff fwyd yw ...
- Nid wyf yn hoffi bwyta ...
- Rwy'n hoffi yfed ...
- Fy hoff raglenni teledu yw
- Fy hoff stori yw ...
- Rwy'n hoffi chwarae ...
- Ar benwythnosau rwy'n ...
- Rwy'n hoffi mynd i ...
- Nid wyf yn ei hoffi pan ...
- Pan rwyf yn drist neu wedi brifo rwyf yn ...
- Rwy'n hoffi cofleidio pan ...
- Rwy'n mynd i'r gwely am ...
- Amser gwely rwyf angen ...
- Rwy'n hoffi cysgu gyda ...

Cyfarwyddyd ar gyfer gwaith uniongyrchol. SEWAS/Emma Decker Thomas 2020

YCHYDIG O LYFRAU A AWGRYMIR

Paper Dolls gan Julia Donaldson

Stori am blentynod, cof a grym y dychymyg.

Mae rhes o ddoliau papur yn mynd ar antur o gwmpas y tŷ ac allan i'r ardd. Maent yn dianc rhag y deinosôr tegan a dannedd y crocodeil menig popty, ond wedyn mae pâr o siswrn yn bygwth go iawn.

Yn dda os yw'r plentyn yn chwarae am golli teulu a/neu chwarae elfennau positif eu teulu. Gellir ei ddefnyddio hefyd i feddwl am y plentyn yn colli ei ofalwyr maeth. Yn ddefnyddiol i baratoi plentyn ar gyfer ffarwelio.

Dennis the Duckling gan Paul Senteroids

Mae'r llyfr hyfryd hwn gyda darluniau yn ddefnyddol ar gyfer plant ifanc iawn (2-5 oed) sy'n gadael eu teulu biolegol am y tro cyntaf i gael gofal gan ofalwyr maeth.

Mae Dennis a'i chwaer angen rhywun i ofalu amdanynt, rhywun i'w helpu i olchi eu plu a'u bwydo. Mae hwyaden o'r enw Annie yn dod i siarad gyda nhw.

A Mother for Choco gan Keiko Kasza

Ddim yn addas i blant sy'n mynd i fyw gyda chwpl o'r un rhyw. Stori drist a doniol am blentyn yn meddwl am yr angen i gael hyd i deulu ac aros.

Not Again Little Owl gan Vivien Norris

Llyfr lluniau therapiwtig ar gyfer plant sy'n symud o leoliad dros dro i deulu parhaol. Mae'n canolbwyntio ar blant sydd wedi symud nifer o weithiau. Nid stori hud a ledrieth yw ond stori rymus sy'n edrych ar brofiad y plentyn. Mae wedi ei ysgrifennu ar gyfer gofalwyr maeth, mabwysiadwyr a gweithwyr proffesiynol sy'n cefnogi plant.

‘Stories are such an important tool for helping children to understand and to feel understood. This is a delightfully illustrated story which will be of great help for children who unfortunately have to face moving too many times. Believing that the final family is permanent is so hard for these children. Knowing that others understand this through sharing this story will be very supportive.’ Kim Golding, Seicolegydd Clinigol a Hyfforddwr DDP.

Finding a Family for Tommy gan Rebecca Daniels

Llyfr codi fflapiau felly'n dda ar gyfer plant bach / dan 3 oed – cael hyd i deulu sy'n darparu'r hyn y mae'r plentyn ei angen. Gellir darllen y llyfr er mwyn paratoi ar gyfer symud o ofal maeth ac yn ystod y cyflwyniadau i ofalwyr neu fabwysiadwyr parhaol. Gall plant ei chael yn anodd mynegi'r emosiynau cymhleth sy'n codi yn ystod cyfnod o newid, ac efallai na all plant ifanc iawn hyd yn oed gydnabod yr pryderon. Gall y llyfr yma helpu i'w sicrhau ym mhob cam o'r cyfnod pontio.

A Safe Place for Rufus gan Jill Seeney

Yn dda ar gyfer plentyn pryderus sydd efallai yn siarad am / chwarae atgofion dychrynlyd

Gall newid a symud, megis symud tŷ, dechrau ysgol newydd neu hyd yn oed adael cartref, achosi dryswch ac ansicrwydd i blant ifanc iawn. Os ydynt wedi gorfod symud o un teulu i un arall, mae'r newid yn aml yn rhy fawr iddynt ei ddirnad ymlaen llaw, pa bynnag mor dda y gwaith paratoi, rhaid i'r plentyn gymryd cam mawr i'r tywyllwch. Mae'n cymryd amser i blant ymddiried yn ddigonol er mwyn teimlo'n ddiogel. Fel Rufus, mae angen iddynt ganfod ffordd o gael gwared â'u hofnau ac fel Rufus, gellir eu helpu i gael hyd i "le diogel" eu hunain.

Chester and Daisy Move On – gan Angela Lidster

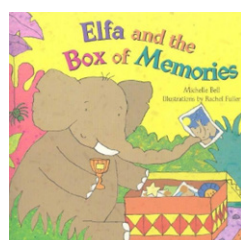
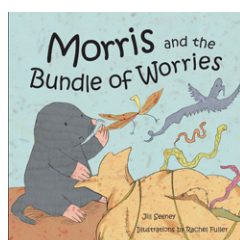
Mae'r llyfr lluniau poblogaidd hwn i'w ddefnyddio gyda phlant sy'n symud ymlaen i gael eu mabwysiadu. Mae'n adrodd hanes dwy arth fach sydd wedi gorfod gadael eu rhieni a byw gyda theulu maeth o eirth. Yn fuan maent yn cael gwybod eu bod i gael eu mabwysiadu. Mae'r stori yn annog plant i gymharu eu stori nhw gyda stori Chester a Daisy. Mae dalennau gwaith er mwyn i blant ysgrifennu am eu profiadau hwythau. Gellir defnyddio'r llyfr gyda phlant 4 – 10 oed i'w helpu i ystyried teimladau am eu gorffennol a'u symudiadau, ac i helpu gofaluwr i adnabod y materion hyn o safbwynt y plentyn.

Morris and the Bundle of Worries – gan Jill Seeney

Llyfr lluniau hyfryd ar gyfer plant ifanc mewn amrywiol sefyllfaoedd, mae Morris and the Bundle of Worries yn dangos bod siarad am broblemau a wynebu pryderon gyda help pobl eraill yn fwy defnyddiol na chuddio eich ofnau.

Elfa and the box of Memories – gan Micelle Bell

Mae hwn yn lyfr lluniau hyfryd ar gyfer plant ifanc am bwysigrwydd atgofion, a chadw ffyrdd o'u cadw yn fyw.

The Most Precious Present in the World – gan Becky Edwards

Mae'r stori syml, afaelgar hon yn canolbwyntio ar y syniad cyffredin o edrych fel (neu ddim edrych fel) eich teulu. Defnyddir yn i roi negeseuon o blant sy'n cael eu mabwysiadu eu bod nid yn unig yn bwysig iawn i'w rhieni mabwysiadol, ond ei bod yn iawn iddynt gael teimladau cymysg ynglŷn a mabwysiadu.

Teenie Weenie in a Too Big World gan Margot Sunderland

Stori i blant ofnus. Un diwrnod mae Teenie Weenie yn darganfod ei hun mewn lle scrumbly screechy. Mae'n llawn synau a phethau sy'n hedfan a chrafu. Fel y mae'n mynd yn waeth, mae Teenie Weenie yn teimlo'n llai fyth. Ar ôl ychydig o amser, mae'n teimlo mor fach fel bod y pryf lleiaf un yn ceisio ei fwyta. Mae Teenie Weenie wedi dychryn yn ofnadwy ac yn unig dros ben. Yna mae'r aderyn Wip-Wop yn gwahodd Teenie Weenie i ddod i gael myffin siocled yn ei dŷ yn y goeden. Gyda'r aderyn Wip Wop bird a'i ffrind Hoggie, mae Teenie Weenie yn dysgu am y tro cyntaf yn ei fywyd y pŵer o fod gyda phobl eraill. Mae'n dod i ddysgu faint mor wahanol mae pethau'n edrych pan fo'n fater o 'ni' nid 'fi' yn unig. Ac wedyn, pryd bynnag y mae Teenie Weenie yn teimlo ei fod ar ei ben ei hun gyda rhywbeth rhy anodd neu ddychrynlyd, mae'n mynd allan a chael hyd i 'ni'.

A Nifflenoo Called Nevermind gan Margot Sunderland

Stori i blant sy'n cadw eu teimladau iddyn nhw eu hunain. Mae Nevermind yn cario ymlaen beth bynnag sy'n digwydd! Bob tro y mae rhywbeth annifyr yn digwydd mae'n cadw ei deimladau iddo'i hun a chario ymlaen gyda bywyd. Dysgwch beth sy'n digwydd i Nevermind a sut mae'n dechrau deall bod ei deimladau yn bwysig, sut mae'n dysgu eu mynegi a gwneud safiad.

Atodiad 6

Rhestr wirio Cyfrifoldeb Rhieni Dirprwyedig

Mae'r Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002 yn cyflwyno'r gofyniad i gyfrifoldeb rhieni gael ei rannu gyda darpar fabwysiadwyr ar ôl lleoliad. Yr awdurdod lleol sy'n penderfynu i ba raddau y gellir arfer cyfrifoldeb rhieni o'r fath. Mae'n ofyniad bod hyn yn cael ei ystyried yn gynnar cyn cyflwyno'r cynllun i leoli'r plentyn gyda mabwysiadwyr penodol yn cael ei gyflwyno i'r Panel. Rhaid felly trafod hyn a'i ystyried yng Nghyfarfod y Panel Lleoli a'i gynnwys yn yr Adroddiad Lleoliad Mabwysiadu. Bydd y Panel yn gwneud sylwadau ar yr agwedd hon o'r cynllun. Dylid ei ystyried eto fel rhan o'r Cynllun Lleoliad Mabwysiadu a bydd y Swyddogion Adolygu Annibynnol (SAA) yn parhau i'w adolygu ym mhob Adolygiad nes bydd y plentyn yn destun Gorchymyn Mabwysiadu.

Dylid hysbysu rhieni biolegol unwaith y bydd plentyn yn destun Gorchymyn Lleoli o ran sut gallent arfer eu cyfrifoldeb rhieni cyfyngedig nes bydd y plentyn wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu. Bydd hyn yn cael ei adolygu a bydd y rhieni biolegol yn cael eu hysbysu o unrhyw newidiadau. I lawer o rieni biolegol bydd hyn yn golygu eu bod yn cael eu hysbysu o ddigwyddiadau allweddol penodol nes caiff y plentyn ei fabwysiadu. Mae'r rhestr wirio isod yn dangos sut penderfynir ar y meysydd lle gall darpar fabwysiadwyr arfer cyfrifoldeb rhieni. Nid yw'r rhestr yn cynnwys popeth.

CYFRIFOLDEB RHINI (CRH), YR ASIANTAETH FABWYSIADU (AF) A DARPAR FABWYSIADWYR (DF)

Y GYFRAITH

A25 Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002

(1) Mae'r adran hon yn gymwys —

(a) Pan fo plentyn wedi ei leoli ar gyfer ei fabwysiadu dan a 19 neu os yw asiantaeth fabwysiadu wedi ei hawdurdodi i leoli plentyn ar gyfer ei fabwysiadu dan yr adran honno, neu

(b) Pan fo gorchymyn lleoli mewn grym ar gyfer plentyn.

(2) Rhoddir cyfrifoldeb rhieni am y plentyn i'r asiantaeth dan sylw.

(3) Pan leolir plentyn gyda darpar fabwysiadwyr, rhoddir cyfrifoldeb rhieni iddynt hwy.

(4) Gall yr asiantaeth benderfynu bod cyfrifoldeb rhieni unrhyw riant neu warcheidwad, neu ddarpar fabwysiadwyr, yn cael ei gyfyngu i'r graddau a fanylir yn y penderfyniad.

Rhoddir cyfrifoldeb rhieni, felly, i'r AF:

- Os oes caniatâd i leoli ar gyfer mabwysiadu (a19) ac nid yw'r plentyn eto wedi ei leoli gyda darpar fabwysiadwyr
- Os oes caniatâd i leoli ar gyfer mabwysiadu (a19) ac mae'r plentyn wedi ei leoli gyda darpar fabwysiadwyr
- Os oes Gorchymyn Lleoli (a21) ac nid yw'r plentyn eto wedi ei leoli gyda darpar fabwysiadwyr
- Os oes gorchymyn lleoli (a21) ac mae'r plentyn wedi ei leoli gyda darpar fabwysiadwyr

Noder bod plant sy'n destun caniatâd a19 neu orchmynion lleoli yn parhau i fod yn blant 'sy'n derbyn gofal' nes bydd Gorchymyn Mabwysiadu wedi ei wneud

Noder hefyd, gyda phlant sydd wedi eu hildio y gellir eu lleoli i ddechrau dan a76 SSWB(W)A 2014, nid yw a76 yn rhoi CRh i'r ALL na'r AF. Rhoddir CRh i'r AF dim ond pan fydd caniatâd priodol wedi ei roi dan a19.

CYFRIFOLDEB RHINI UNWAITH Y BYDD PLENTYN WEDI EI OSOD

A24(3):

- Gan yr AF mae'r CRh goruchaf
- Gall AF benderfynu sut mae rhieni yn arfer eu CRh
- Gall AF benderfynu sut y mae darpar fabwysiadwyr yn arfer eu CRh

Sut mae'r asiantaeth fabwysiadu (awdurdod lleol) yn dyrannu CRh ar ôl lleoli

Mae gan yr asiantaeth fabwysiadu/awdurdod lleol a gafodd y Gorchymyn Gofal a'r Gorchymyn Lleoli, neu a gafodd ganiatâd i fabwysiadu gan y rhieni, CRh ar gyfer y plentyn, nid y sefydliad cydweithredol rhanbarthol. Os oes angen eglurhad o ran pwy a all gymryd penderfyniad penodol, dylai'r darpar fabwysiadwyr gysylltu gyda'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu sydd wedi ei ddyrannu i'r teulu a gofyn am gyngor rhagarweiniol. Gall y gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu wedyn gysylltu â gweithiwr cymdeithasol y plentyn i gael penderfyniad os oes angen.

Mae penderfyniadau a gymerir gan yr AF (ALL) yn unig wedi eu marcio AF.

Mae penderfyniadau y gellir eu cymryd gan y darpar fabwysiadwyr yn annibynnol wedi eu marcio DF.

Mae penderfyniadau lle bydd yr AF yn ymgynghori gyda darpar fabwysiadwyr ond yn dal i gymryd y penderfyniad wedi eu marcio AF/DF.

Mae penderfyniadau lle bydd yr AF yn ymgynghori gyda'r rhieni (biolegol) wedi eu marcio AF/Rh.

Rôl yr adolygiadau statudol

Dylid delio ag unrhyw anawsterau o ran cadw at y telerau a nodir isod, neu os oes angen esboniad, yn yr adolygiadau statudol.

Dylid ail-ystyried unrhyw wybodaeth a rennir ar ddamweiniau/anafiadau yn yr adolygiadau statudol.

IECHYD	
Caniatâd	
Caniatâd ar gyfer triniaeth feddygol mewn argyfwng. Dylai DF gael llythyr caniatâd/esboniad gan yr AF/ALL bob amser rhag ofn bod unrhyw gwestiwn	DF
Caniatâd ar gyfer triniaeth feddygol arferol e.e. presgripsiwn ar gyfer gwrthfotig, meddyginiaeth asthma	DF
Atgyfeiriad yn deillio o apwyntiad MT e.e. pediatreg / awdioleg / offthalmoleg / therapi galwedigaethol / ffisiotherapi / anymataliaeth	DF
Caniatâd i roi triniaeth broffylactig (rhwystrrol) (brechiadau arferol)	DF
Caniatâd i lawfeddygaeth sydd wedi ei chynllunio	AF
Apwyntiadau meddygol ysgol	DF
Caniatâd i driniaeth ddeintyddol (heb anesthetig) (gydag anesthetig)	DF AF
Apwyntiadau optegydd	DF
Atgyfeirio i / cymryd rhan mewn gwasanaethau cwnsela / seicotherapiwtig	AF
Hunan atgyfeiriad i asesiad seicolegol / triniaeth wedi ei ariannu'n breifat (h.y. heb atgyfeiriad gan y MT)	AF
Triniaeth feddygol amgen (e.e. osteopatheg creuanol / homeopatheg)	AF
Tyllu'r croen	AF/DF
Rhannu gwybodaeth	
DF i hysbysu'r AF os nad oes brechiadau wedi digwydd pan gynghorir hynny	DF
Ar y diwrnod pan fo'n digwydd, y DF i hysbysu gweithiwr cymdeithasol y plentyn a'r gweithiwr cymdeithasol mabwysiadu o:	DF
• Unrhyw ddamwain ac ymweliad â'r MT neu adran ddamweiniau • Unrhyw anaf ac ymweliad â'r MT neu adran ddamweiniau • Unrhyw salwch difrifol ac ymweliad â'r MT neu adran ddamweiniau	
Os y tu allan i oriau arferol, dylai'r DF gysylltu gyda'r tîm gwaith cymdeithasol y tu allan i oriau swyddfa (gweithiwr cymdeithasol y plentyn i sicrhau bod y manylion cyswllt ganddyn nhw)	
AF i hysbysu Rh o unrhyw salwch difrifol neu broses feddygol fawr	AF/Rh

GOFAL DYDD / GOFAL MEITHRIN / ADDYSG	
Dewis darpariaeth gofal dydd/meithrin/ysgol	AF/DF
Penderfyniad os/pryd y bydd y plentyn yn cychwyn gofal dydd/meithrin/ysgol	AF/DF
Penderfyniadau ar faint o amser a dreulir mewn gofal dydd/meithrin/ysgol (cyflwyniadau graddol / rhan amser / llawn amser)	AF/DF
Penderfyniad ar newid gofal dydd/meithrin/ysgol	AF/DF
Cynllunio ar gyfer cyflwyniadau i / cysylltu a chyfarfod gyda gofal dydd/meithrin/ysgol/derbyn gwybodaeth am y plentyn	DF
Eirioli ar ran y plentyn mewn perthynas â darpariaeth addysgol (AAA)	AF/DF
Caniatâd ar gyfer gweithgareddau y tu allan i'r ysgol	DF
Caniatâd ar gyfer gweithgareddau ysgol sy'n cynnwys aros dros nos	AF/DF
Ymgynghoriad preifat (h.y. heb atgyfeiriad drwy'r feithrinfa/ysgol) gyda seicolegydd addysg / therapydd lleferydd ac iaith	AF/DF

CREFYDD	
Y plentyn yn cymryd rhan mewn gweithgareddau crefyddol rheolaidd os nad oes newid mewn crefydd i un y teulu biolegol	DF
Newid arfaethedig / cyflwyniad i ffydd newydd	AF
Bedyddio / gwasanaeth derbyn / cyflwyniad ffurfiol i ffydd benodol	AF

GWYLIAU A CHYMDEITHASOL	
Cais am basport	AF
Cytundeb i fynd â'r plentyn allan o'r wlad	AF
Cytundeb i fynd â'r plentyn allan o'r cartref teuluol am fwy na 48 awr ar wyliau / ymweld â pherthnasau	AF/DF
Cytundeb i'r plentyn gymryd rhan mewn unrhyw weithgaredd sy'n gofyn am ganiatâd rhieni	DF
Penderfyniad i alw'r plentyn gydag enw cyntaf gwahanol	AF
Penderfyniad i newid cyfenw'r plentyn (dim ond ar ôl caniatâd y Rh neu gyda chyfarwyddyd y llys)	AF
Penderfyniad i drefnu gofal cyfyngedig gan amser, gan rwydwaith cymorth y DF, ac y mae'r DF yn ystyried eu bod yn addas	DF

CYSYLLTIAD	
Gwneud trefniadau cysylltu gyda'r teulu biolegol y tu hwnt i drefniadau a wnaed eisoes fel rhan o'r cynllun lleoliad mabwysiadu	AF
Gwneud trefniadau cysylltu gyda gofalgwyr maeth blaenorol	AF/DF

Gwasanaeth
Mabwysiadu | National
Cenedlaethol Adoption
Service

Tîm Canolog y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol
c/o Cyngor Dinas Caerdydd
Ystafell 409 Neuadd y Sir, Glanfa'r Iwerydd
Caerdydd CF10 4UW

F: 029 2087 3927

www.adoptcymru.com

AFA CYMRU
association for fostering and adoption
cymdeithas ar gyfer maethu a mabwysiadu

AFA Cymru
Uned G14, Ty Antur
Navigation Parc,
Abercynon CF45 4SN

F: 02920 761155

www.afacymru.org

AFA Cymru
W2 Canolfan Fusnes Morfa Clwyd,
84 Ffordd Marsh, Y Rhyl
Sir Ddinbych LL18 2AF

F: 01745 336336